

„Vienybė Lietuviuku“

IŠEINA KAS SEREDA
BROOKLYN, N. Y.

PRENUMERATA METAMS:

Suvienytose Valstijose..... \$2.00

Europoje ir kitur..... \$3.00

Kanadoje..... \$2.50

Prenumerata mokama iš virsaus

Prenumerata mokama skaitosi nuo

laiko užrašymo, ne nuo Naujų

Metų.

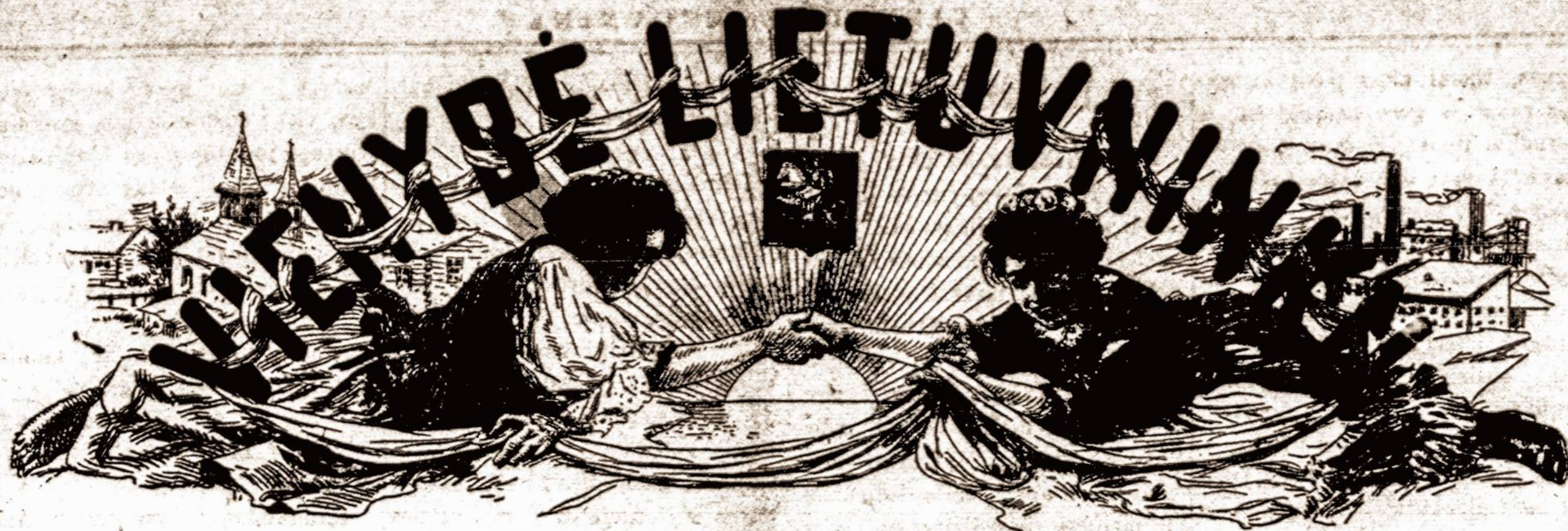
Apgarsinimų kainų klauskite

rašiu.

J. J. Paukštis ir K. Brazys

120-124 GRAND ST.

Brooklyn, New York.

THE LITHUANIAN WEEKLY

„Vienybė Lietuviuku“

PUBLISHED EVERY WEDNESDAY

BROOKLYN, N. Y.

Yearly subscription rate:

In the United States..... \$2.00

To Foreign Countries..... \$3.00

To Canada..... \$2.50

Advertising rates on application.

Address all communication to

publishers:

J. J. Paukštis & K. Brazys

120-124 GRAND ST.

Brooklyn, New York.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 40.

Brooklyn, N. Y. 4 d. Spalio (October) 1911m.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-RD, 1879.

Metai XXVI.

Apie tautiskus namus.

Per neseniai buvusį laikraštinių susivažiavimą, tam tikrai parengtame viename susirinkime buvo kelto žmonių sakytos prakalbos. Tarpe ko kito, vienas kalbėtojas (rodos „Tėvynės“ redaktorius, p. Račkauskas) užkliudė vieną inkaitus iki raudonumo klausimą — atvažiavusius iš Lietuvos kunigus rinkti mokykloms aukų. Kalbėtojas, šito tikslo galutinai nepapeikdamas, ištarė vienok šiuos labai išidėmetinus žodžius: „Gerai yra šelpti reikalus mūsų tėvynės Lietuvos. Bet mes nematome ir šito, kad mes patys esame daug vargingesni už Lietuvijoje pasilikusius savo brolius. Tiesa, tenai mūsų viengėniai labai sunkiai verčiasi. Bet jie stovi arti savo žmonių, gyvena savo tradicijose, vieni kitus gali paremti dvasiškai ir materialškai. Nieko tokio mes neturime čia Amerikoje. Ne turime savo nei vienos patogesnės mokyklėlės, neturime jokio savo centro, neturime jokių sąryšių tarp savęs mūsų miestuose ir miesteliuose, neturime savo sėlių, savo knygynų, etc. Ir mes dabar taip riejamės, taip rūpinamės apie Lietuvai renkamas aukas! Mes patys skurstame, ir to niekad nepamiršijame. Argi protingu mes pavadintume tą, kuris eitų lopyti kaimyno stogo, kada jo paties stogas yra nuplyšęs, visur švilpja vėjai ir varva gaisrus lietus?“

Kaip tai teisingai šitas kalbėtojas pasakė! Tiesa, šitas pats jau nebesiandien yra pas mus sakoma. Jeigu kas laiko turėdamas perverstų visus senesnius ir net seniausius mūsų laikraščius numerius, nukrėstų nuo jų ilgų metų dulkes, įsiai kiekviename rastų per metus po daug sykių šaukta į mūsų vientaucius: steigkite savo institucijas! Gana mes pristatėm institutų New Yorko daktarams — statykime savo institutus, kuriuose gydytumėm liaudies ligas. Steigkime savo mokyklas, nes mūsų augantį kartą neturi iškur semtis tautiškoje dvasioj čiepijamo mokslo. Intaisykime savo knygynus, nes mūsų suaugę žmonės neturi kur dėti liuosą vakarų ir kraunam milžiniškas fortunas salianams. Statykime savo

sales, nes gana jau jų pristatėm lenkams, žydams ir airiams, ir pagaliaus dar vis nesame jiems neužbaigtiną duosmę, po šimtus ir tūkstančius dolerių kasmet, ir dar vis negauname sėlių, kada mums reikia. Daug sykių mūsų geraširdžiai laikraščių korespondentai šitaip per laikraščius į savo viengėnius prabildavo, bet jų širdingi ir protingi velijimai visuomet atšokdavo nuo lietuvių ausies, kaip žirniai nuo sienos. Ir vis mūsų žmoneliai tebevergavo ir tebevergauja svetimiesiems, nešd jiems glėbėjais savo užpelnytus dolerius, o patįs džiaugiasi nubirandais trupiniais!..

Kada mūsų tautiškosios draugystės atsiskyrė nuo lenkų, jau bus dvidešimtis su viršum metų. Pirmiausia buvo kaltinta lenkai, kad jie lietuvių dolerius išliečia ant savo draugysčių, parapijų ir sėlių. Patraukus ryšius su lenkais čia Amerikoje, rodos lietuvių lengviau atsikvėpė ir rodės, kad jau dabar tai imsis lietuvių už savistovo darbo, tvers savo tautiškas institucijas, statys savo liaudies namus, kurs savo knygynus. Ne, nieko tokio neįvyko. Ir jau daug metų praėjo! Vėliaus iškilo nauja priežastis. Buvo pradėta nurodinėti, kad visą lietuvių gyvenimą tramojo jų pačių didelis dievotumas ir kuningų politika; kad kuningai iškrapšto mūsų vientaucius kišenės savo ir vyskupų naudai. Iškilo kova tarp lietuvių pirmievių ir kuningų. Sunki ir ilga ta buvo kova. Dar ir šiandien jos galo nesimato. Tačiau pirmieviškėji lietuvių idealai laimėjo. Šiandien lietuvių amerikiečiai gali pasididžiuoti, kad jų rankose yra visas lietuvių kultūrinis gyvenimas. Didžiausios mūsų draugijos išslydo iš kuningų rankų. Didieji mūsų laikraščiai yra pirmievių rankose. Tas jau nuo kokio aštuoneto ar dešėto metų pasidarė. Nebėra kam lietuviškų kišenų krapštyti. Bet...

Ar atsiamamė mūsų gyvenimas? Tiesa, mes žodžiais daug ko pašnekam. Bet aktyviško darbo, kaip nebūvo pirmiausia taip nėra jė ir šiandien. Po senovės lietuvių dar neišsikraustė iš saliuų. Po senovės lietuvių dar neturi nei savo mokyklų, — ką jau mokyklų! neturi nei savo viešų namų, kaip turi pasistatę lenkai, vokiečiai, žydai, ir kitos iš-

eivių tautos Amerikoje. Po senovės lietuvių, jeigu renkia koki susirinkimą, turi eiti pas svetimtauti, lenkti jam žemai galvą, ir sakyti: kad loska, mister toks ir toks, ar nenurendavotum mums salės? Mes visai neilgai ją laikysim... Pasipūtęs savininkas užlaužia tokią sumą pinigų, kad iš to pelno nuo lietuviškų vakarėlių, balij teatrų, etc., vos beištenka jam už salę užmokėti! Surenkam mes į sales minias savo vientaucius, išlupam iš jų brangias mokesčius už įžangas, padedam surengimui daugybę triūsų ir vargo, nemiegam daug nakčių, nutraukiam sau daug sveikatą, prakišam kartais ir darbą, ir — ant galo visą savo triūsą atiduodame kokiui MacMakui!

Kam teko būti didesniuose mūsų miestuose, kur yra didelės žydų kolonijos (kur gi jų nėra!) pav. New Yorke, įsiai galėjo pamatyti didelius mūro būdinkus, nuo kokių penkių — šešių augstų, su dideliais langais, kurie vakaro laiku būna apšviesti dideliais žiburiais, o tuose namuose vilniuoją minios žmonių: senų, jaunų, vyrų, moterų, jaunikių ir mergaičių. Vienai iš jų inėina, kiti išėina. Vien nešasi po pažasčia pūdus knygų, kiti muzikališkus instrumentus, tretii notas, ketvirtii rankose nešas dramatiškų veikalų nuorašus, dar kiti gryno poperiaus teatradkas. Kiek tų žmonių? Kas juos suskaitys? — gal šimtai, gal tūkstančiai... Nematysi tarp jų nei vieno girtos šlitinėjant, nematysi šitu namu susimušant. Tai vis matosi, kad pati dailioji liaudies aristokratiija: dailiai pasirėdę; baltos, kaip sniegas apykaklės, jaunimas žvilga auksiniuose akulioriuos, status, išdidus, rimti, užsimastę, vienok pilni gyvybės ir energijos. Ką jie veikia šitan naman atėję? O, čia būtų sunku išpasakoti, ką jie veikia. Na, mas didelis, kaip koksi universitetas. Čia yra milžiniškos salės. Čia yra nesuskaitoma daugybė kambarių ir kambarelių. Ateik čia vidun ir pamatysi įspūdingą regyklą: didesiose salėse groja muzika ir jaunimas šoka. Kitose salėse jaunimas daro įvairias gymnastikas. Kitose koksi universiteto profesoriai liuosai išguldinėja įvairias lekcijas. Kitur kambariuose eina repeticijos muzikantų operėtėms ir

aktorių dramoms ar komedijoms. Kitur lošia šachmatais ir šaškomis. Kitur eina vakarinė mokykla angliškos kalbos. Kitur eina liuosai kursai iš augštesnių mokslų matematikos, historijos, filosofijos, etc. Apačioje šito namo rasi didžiulį rūmą, pilna nustatyta pasieniais šėpomis ir rotondomis su kringomis. Viduryj stovi eilės stalų ir sėdynių. Čia rasi šimtus žmonių tyliai susėdę skaito knigas ir laikraščius. Yra čia žilo plauko senukų ir senučių. Yra čia dar su trumpomis kelnaitėmis vaikiukų ir su kringomis sijonukais mergaičių...

Kas čia per publika? Ar čia gal tie vadinami milijonieriai ir didžturčiai, kurie jiesko pasaulio gudrybės ir graubys? Ne! Čia — mums gerai pažįstami miesto liūgynų žydėliai, kuriuos ortodoksas amerikonas su panieka stampuoja vardu: „Dievo prakeiktas Jew!“, o mes su nemažesne panieka pasakom — „tai smaryė“! Kas tas per namas, kas jį čia pastatė? Tai žydų tautiškas namas, liaudies namas, ar liaudies universitetas, kaip nori jį pavadink. Bė žinok, kad jį pastatė ne koks milijonierius, bet tie patys visų niekiniami žydėliai. Čia yra milijonai dolerių sudėta iš jų pačių pūslėtų rankų. Šitas namas yra jų dvasiškas tėvas, jų dvasiška motina, historiška auklė jų jaunimo. Iš čia išėina žydų liaudies aristokratiija, muzikantai, artistai, piešėjai, oratoriai, samoninģi piliečiai, drūčiausi žydų persekiojamos ir naikinamos tautos pilioriai. Čia jie viską gauna už dyką, nes čia jų visų, jų tėvų, jų senelių jau buvo sudėta triūsas. Čia yra jų tautos kultūros židinys, kurios jokios audros ir pagairės neišdraskys. Apsižvalgyk po žydų gyvenimą ir pamatysi, kokias tas namas pasekmes jiems atgabeno. Jie šiandien valdo veik visą miestų politiką, nors nematomomis rankomis... Apsižvalgyk tarp žydų, ir nepamatysi pas juos taip daug saliuų, kaip pas mus. Jeigu kur ir yra, tai žydas salifininkas daugiausiai daro biznį iš kriekšėionių ateivių, ypač lenkų, vengrų, slovākų ir lietuvių. Tie yra jų kostumieriai. Žygdai čia mažai pamatysi. Žygdai žino, kur praleisti liuosą nuo darbo valandas, — tai savo liaudies namuose: čia jie silsisi, čia jie šviečios ir kiekvieną savo gyven-

imo minutę sunaudoja prisirengimui sunkion kovon už savo būvį. Jie stato tuos namus ir nesibijo, taip kaip mes, kad tik iš to būtų nauda: jie žino iškalno, kad bus nauda. Jie neatsideda ant Dievo valios, kaip mes: et, kaip buvo gerai seniaus, taip bus gerai ir dabar. Žygdai žino, kad jeigu jiems ir Amerika prisieitų apieisti (koki nors stebūklą, sakykim — iškeliauti į Palestiną, jeigu ją pasiseks atpirkti nuo turkų valdžios), — jie žino, kad indėti pinigai į tokius milžiniškus namus niekad nepražus, — jiems atmokės milijonus dolerių į jų tautos fondą.

Skaitytojas pasakys, kad mes perdaug išisokėjom begirdami žydus. Na, mielas broli, nueik į žydų kolonijas, — jei būsi kada New Yorke, užeik į žydų išgarsėjusią East Broadway, tada kiekvienas žydelis jums parodys, kur yra jų milžiniškas namas „Hebrew Educational Alliance“, ir tada sakyki: teisybė brač kalbėta! O kad mes neperdėjom, su širdies skausmu paminėdami, kaip mes biedni savo įstaigomis, savo salėmis, tai kasgi drįs šitą mums užmesti?

Gerai, kad mes šelpjame kankinius, gerai, kad mes ir kitų Didžiosios Lietuvos reikalų nepamirštame. Bet mes, anot p. Račkausko, Scrantone pasakytųjų žodžių, nebūkim tokiais bepročiais, kad jieskotumėm suvargėlių kur toli ir kad apie juos ginėytumės, o ne lopytumėm savo prakurusios skrandos. Išsiliuosavom iš-po lenkų sloginamos ir nuo siauros kuningų politikos, dabar prieš mums stovi naujo darbo era. Mūsų draugijos, kurios išmetė iš savo konstitucijų priverstiną ėjimą išpažinties, tegul dabar pasirodo dar didesniais žmonėmis, dar labjau subrendusiais piliečiais, — tai tegul dabar pradeda statyti miestuose lietuvių liaudies namus. Tie tūkstančiai dolerių, kuriuos mes kas mielas metas išpilame svetimiems, tegul pasilieka tarp mūsų pačių, ir statykime tokius ar kad ir biskį mažesnius liaudies namus, kaip žydai turi. Tie pinigai mums greitai sugrįš. Tada mes turėsime liuosą prieigą visokiems susirinkimams, prakalboms, skaitykloms, diskusijoms, repeticijom, teatrams, balilams, pasilinksminimams ir liuosoms vakarų valan-

doms praleisti. Senai tas reikėjo padaryt. Bet geriau vėlai, negu niekad.

PERŽVALGA.

// „Draugas“ teisinasi laikraštinių susivažiavimų. „Draugas“ 42-ame savo num. teisina save ir teisina kunigus Tumą ir Olševskį, kodėl jie nedalyvavo laikraštinių susivažiavime. Tačiau „kunigų svečių“ neišėina, — tiesiog palieka jiems patiem išsiteisinti, nes tai jų pačių esąs dalykas. Bet už save „Draugas“ pastato argumentą: delto nedalyvavęs, kad laikraštinių susivažiavimas esąs vieno Šliupo surengtas, ir nekam kitam, kaip tik Šliupo garbei pakelti. Mes tikime, kad „Draugas“ pasisakė teisybę. Bet užtai jis ir pasirodė nuogai išrėdęs savo silpną sutvėrimą, jeigu baidėsi vienos ypatos — Šliupo, taip kaip bailūčiai mūsų socialistai kū nepatruko iš baimės prieš „laikraščių trusto“ kaliause. Jeigu jis taip nerašė prieš susivažiavimą, tai nors dabar reikėjo nulyt, kada jis pats aiškiai mato, jog susivažiavimas darbaivos visai ne del Šliupo garbės. Bet „Draugas“ da ir neteisingas, jeigu jis atsispyręs tvirtina, kad susivažiavimą susaukė vienas Šliupas. Tuomį įsiai įleidžia visus laikraščius, kurie patys tuomi trūsėsi, ir žinojo, ką darą. Todėl „Draugas“, besiteisindamas, visai be reikalo įvedė save raitan.

// Tai bent vadovas! Vienam Amerikos lietuvių laikraščių leidėjui neseniai rašė laišką Prūsų lietuvių seimo atstovas, Dr. Gaigalaitis, ir prašė, kad lietuviški laikraščiai kaip įmanydami pakentkų važinėjusiam po Ameriką Vanagaičiui, nes jo laikraščiai „Birutė“ ir „Allg. Lit. Rundschau“ esą „socialistiški, kurstą lietuvius prieš maloningąjį mūsų kaizerj Vilhelmą“ ir kad tie laikraščiai nieko gero lietuviams neatnešią, tik jiems prapulti atgabensią. Juokingiausia tas, kad tas Dr. Gaigalaitis, kuris tarpe Prūsų lietuvių užima augščiausią politišką vietą, prašo vienok laikraščių, kad neišduotų jojo vardo! Tas reiškia politika.

Bet mes pridursimė, kad tokia Gaigalaitio politika labai žema. Jeigu įsiai nedrįsta viešai rašyti ir dorai kovoti už tą, kas jam atrodo Prūsų Lietuvai reikalinga, tai mes jau galime numanyti kaip įsiai gina karalystės seime ir lietuvių reikalus. Pas mus Amerikoje jau tik tam tikri berniokai-pestukėliai besigriebja anonymiškų laiškų. O Prūsiose mat net lietuvių atstovas tą randa tinkanau.

// Nurodo, kad mus laikraščiai draugauja su šnipais. „Lietuvos“ 39 nr. p. Kl. Jurgelionis nurodo, kad „Kova“ draugauja su šnipais. Nes tasai Kutra, ką sudėjo „Kovoje“ neva liūdimus prieš kun. Olševskį, patsai pasisakė buvęs žandarų pagalbininku, o „Kova“ jį priglaudė, kaip „draugą“.

Tie intarimai gali būt biski persiurkštus. Bet kažin, ar nėra juose ir teisybės. Jeigu — kaip anais metais ištikimos žinios tvirtino, — Amerikoje esą apie 20 lietuvių, valdžios apmokamų šnipų, tai be abejonės, kad jie kur nors ir dirba savo tamsius darbus. Labai gali būt, kad ir apie „Kovą“ ir „Bostono apylinkėse“ rūpestingai darbuojasi tos tamsios ypatos. Labai gali būt, kad anais metais paėję paskalai apie „pinkertonus“ turėjo savyje daly ir teisybės...

// Kur Daukanto laišakai? Kitoje vietoj atspausdiname p. A. Janulaučio pasiteiravimą, kur randasi S. Daukanto laišakai, kuri anais metais buvo prisistūti ant kun. Miluko rankų. Šitas paklausimas reikia plačiai išpublikuoti ir sujieškoti, kas pas mus Amerikoje turi ta brangią mūsų historiko biografinį medžiagą susiglobęs. p. Janulaučio baigias rengti S. Daukanto biografiją. Todel šie laišakai yra labai reikalingi.

Prie tos progos reiktų priminti T. M. D.-ei, kad susižinotų su p. Janulaučiu: bene galima būtų S. Daukanto biografiją ir jo visus raštus išleisti T. M. D. kaštais. Be abejonės, p. Janulaučio sutiktų surinkti visus Daukanto spausdintus ir nespausdintus raštus. Tai būtų antras didelis T. M. D. nuopelnas mūsų literaturai.

// Shenandoah lietuvių tautiškas namas. „Darb. Viltis“ rašo, jog Shenandoah lietuvių draugystės ir šiaip pažangieji lietuvių rengiasi statyti savo tautiška namą. Šitas sumanymas reikia širdingai pasveikinti. Girdėtis, kad ir New Britaino lietuvių jau pradės tokį namą statyti.

Viengėčiai! Paskelkite Shenandoah'iečių ir newbritaniečių puikų pavyzdį. Tai yra vienas iš mūsų didžiausių reikalų.

// Vanagaičio atsiveikimas. p. J. Vanagaitis, išvažiuodamas savo tėvynės aname utarninke, inprašė mus, kad visiems lietuviams amerikiečiams, padėjusiems jam surengti prakalbą ir užsirašiusiems jo leidžiamą laikraštį „Birute“, perduotumėm jo nuoširdią padėką, — padėką išreikštą varde visų Prūsijos pirmiečių lietuvių, mūsų vientaučių ir tėvynainių.

// Konfiskavo laikraštį. Cenzūros komiteto liepimu Vilniuje konfiskuota „Lietuvos Žinios“ 99 num. už feļjetoną „Žemaičių keblais“.

IŠ VISUR.

× Prie Stolypino nužudymo. Parėjo Amerikon jau ir rusų laikraščiai su triukšmingomis žiniomis apie nužudymą rusų premiero Stolypino. Kiekvienas iš jų saviškai komentuoja tą teroro aktą, bet veikia visi šitam nužudymui neprijaučia. „Net „Liet.“, kalbintį demokratiškai...

ganas, tuomi aktu pasipiktinęs, nes sako jis gero neatgabens, o reakcijai duos į rankas pagabų įrankį varyti dar aštresnes represijas. Po teisybei tas jau ir pasirodė. Tuojuos uždrausta laikyti Maskvoje Rusijos kooperatorių susivažiavimas, Kievoje ir kituose miestuose uždrausta visoki susirinkimai. Čia-pat sutraukta pulkai vaisko. Arestuota dar apie 150 asmenų inteligentijos Kievoje ir Peterburge, ypač tarpe advokatų. Chuliganai ir gi veikia savo darbu. Kievoje du žydai jau mirtinai primušti, o užpuolimų kasdien pasitaiko. Padyrta keiti simtai kratų pas privatiškus žmones ir redakcijose, iš kurių daugybė rankraščių suimta.

Stolypiną palaidojo Kievos vėnuolyne, „Kievo-Pecerskoje Lavroje“, bet ištėn sakoma jį pernešti į Kalnaberžių dvarą, Kauno gub., kur gyvena Stolypino patė. Tuom tarpu apskelbta po visą Rusiją rinkimas aukų, iš kurių būsias Kievoje statomas Stolypino paminklas; jis būsias paskaitas priešais teatrą, kuriame buvo Stolypinas nužudytas.

Bogrovas, kuris nušovė premiera, buvo teisiamas karės teismu. Jį pasmerkė pakorimui, ir sakoma tuojuos pakorė. Bet yra paskalai, kad jis tebėsas gyvas, kur nors paslėptas. Tie patys paskalai tvirtina, kad iš Bogrovo dar būsias kvociuama revoliucionierių slaptos. Tačiau ar tie paskalai teisingi, nežinia.

× Meksikos suirutės. Susekta Meksikoje nauji suokalbjai: vienas suokalbis nužūdyti Madero, kitas — nudėti gen. Reyes. Šis pastarasis suokalbjo persigando ir pabėgo į Havana, iš kur atvyksias New Yorkan. Madero gi suokalbį ignoruoja. Suinta keletas desėtkų nenuoramų.

× Iš persų naminės karės. Iš Teherano telegrafuota Washingtonan, kad valdžia baigia tremti ex-sacho Mahomed Ališalinikus. Rugs. 28 d. ties Savah buyo bene didžiausias su jais paskutinis susirėmimas, kuriame dalyvavo 4000 sukilėlių ir 2000 valdžios vaisko. Čionai kritę net 500 sukilėlių, ir jie galutinai buvę išblaškyti. — Kaslink ex-sacho, tai nežinoma, kuf jis dingo. Vieni sako, kad jis kur-nors buvo užmuštas, kiti spėja, jog valdžia jį pamė nevalion.

× Nukryžiuojo francūžų. Chiapas valstijoje, Meksikoje, intutuž ant europiečių Chamula giminės indijonai užpuolė ant francūžų kolonijos: pirmians viską išplėšė, paskiaus prikaldė ant kryžiaus francūžą Venceslao France.

× Airijos streikai žlugo. Iš Cork rašo, jog taip plačiai užsinešę Airijos gelžkelių streikas pasibaigė be pasekmių, ir streikieriai vėl sugrįžo prie savo señojo darbo.

× Popežius saviškias atrautė. Doktorai ištyrė, kad visos popežiaus ligos randasi iš pasiilgimo saviškias. Todel popežius parkvietė į Vatikaną visą savo šeimyną ir keletą giminčių. Maldomas seniokas nenusiramina.

× Istremia socialistus. Iš Kubos sostapilės Havanoje išgujo už rubežians šešias intariamuosius, Ispanijos socialistus, tų tarpe du darbininkiškių laikraščių redaktorius. Kaltybė jų nepaprastai didelė — žiūrint Havanos valdžios balionis akimis: jie kurstė prieš streiką ir liežant tuos istremiačius, valdžia davus jiemis ant kelio po 25...

Iš Lietuvos.

KRUVONIS, Trakų pav. Šiais metais Kravonių apylinkė aplankė daugybė kariuomenės. Kariškiems pridarė nuostolių, išmirdžio laukus, nukasė roputes ir t. t.

DAUGELIŠKIS, Sven. pav. Mūsų vyrai dažnai išėina „burliokais“ kitur. Mažai turėdami nuovokos apie žemės išdirbimą, jie menkai ir išdirba ją. Kalkuriuose sodžiuose pasitaiko ir pasturinčių ūkininkų, kurių valakai patalio ir kumiguosna beatai „Burliokystėn“ kas pavasaris išėina po 4—5 tūkstančius vyru. Kai kurie jų uždirba per vasarą po 200 rb., kiti po 50 rb. 1910 m. Daugeliškio monopolijoje buvo 12 tūk. rub. apyvartos. Alinių yra 5, jų apyvarta siekė 20 tūk. rub.

RADVILIŠKIS, Šiaulių pav. Radviljičio 11 d., naktį Girsteikių kaimo keturių ūkininkų pavogė po vieną arklių iš lauko, kuriuos ganė arklionis ir vienas padėjėjas. Dabar priskaitoma visokių kaltybų, bet patis kalti. Katram pripuola eilinė, tai nuiena tiktai lauke miegoti ir su arklioniu ugnį kurena ir miega, o su arkliais — „tai kaip Dievas duos“ Tai Dievas ir davė. Nors būtų geležinias pančias supančioti, tai vis vagiams nebūtų lengva paimti. Pavogti arkliai visi keturi vertės buvo pusketvirtio simto rub.

RADVILIŠKIAI, Šiaulių pav. Radviliškijė paskutinėmis dienomis šio mėnesio bus atidengtas kinematografas „Patė“ J. K. Saliamonavičiaus ir K. J. Gofmano. Taipgi šitie patis greitai Radviliškijė intaisys vėlimo, karšimo ir verpmo dirbtuvs. Visos masinos bus varomos elektra iš nuosavios elektros stoties.

UZUGUOSTIS, Trakų pavieto. Nors jau 50 metų suėjo, kaip išnyko baidžiava Lietuvoje, bet Užuguoščio parapijos žmonės sako, kad ir dabar pas juos kuone baidžiava. Mat, valstiečiai daugiausia gyvena tarpe lenkų dvarininkų ir delto kilo visokie nesusiipratimai. Blogiausia Užuguoščio bažnytkiemio žmonėms, nes jųjū žemė aprubežuota iš visų pusių šešių dvarininkų lenkų žemėmis. Tėnai žmonės kas savaitė turi keletą dienų eiti dvaruona dykai dirbti — nes dvaras suima gyvulius ir už tai prisieina atdirbti arba ir pinigais primokėti. Be to, beveik kas sekmadienis klebonas iš sakyklos juos išbara. Labjusiai išbarami pono darbininkai, kuriems grāsinama pragaru. Reikia pridėti, kad parapija nors grynai lietuviška, bet mažai joje išgirsi lietuviška. Klebonas būtinai priverčia žmones giedoti lenkiškai, kada ponai girdi. Hol-Flet.

PANDELIS, Zar. pav. Praeitis metais dauguma sodžių išidalino vienkiemiais. Buvo išmatuota šie sodžiai: Vozgėliai, Gi-neišiai, Pažeriškiai, Buividžiai, Grubas ir Čėišiskiai. O šiais metais nutarimus padarė išidalinti šie sodžiai: Pakapjai, Obeliai ir Šėkstininkai. A. B.-čius. („Liet. Ūkin.“)

Lietuvių kalba Vilniaus dvas. seminarijoje. „Viltis“ paduoda žinia, jog kun P. Kraujalis, „Aušros“ (Viln. gub. lietuviams skiriamoj) laikraščio) redaktorius ir šv. Mikalojaus bažnytkios klebonas, esąs jau svietiškosios vryriauybės patvirtintas Vilni dvas.

siškosios seminarijos lietuvių kalbos profesoriumi.

Vilniaus lenkų laikraščiai kartkart dažniau spausdina lietuvių užgauļiojančius straipsnius. Neutilo dar „Bielorusk. Žin.“ sukeltas balsas apie Vilniaus vyskupijos panaikinimą — už kurį Vilniaus „Kurjerai“ ir „Dva Groše“ negražiais straipsniais verčia kaltę ant „litvomanų“, — kaip vėl pasirodė Fr. H. raštas, daras iš lietuvių J. Tumo, ugnies apdraudimo draugijos „Rossija“ agentų — kažikokių lietuvių agitatorių Ir nors J. Tomas prieš tai griežtai protestuoja Fr. H. nesiliauja savo tvirtinėj.

VILNIUS. Caras pravažiavo. Rugsjičio 28 d. pravažiavo traukiniu pro Vilnių caras su savo šeimyna, keliaudamas į Kievą. Stotyje, kur traukinys stovėjo 10 minučių, teikėsi caras priimti Vilniaus karo apskriečio vyriausijį vadę Martsoną ir generolę Novosilceva. Traukiniui gi dar Vilniū bevažiuojant iš Ignalinos stoties, buvo priimtas ir Vilniaus gubernatorius Liubimovas. Taip pat dieną pravažiavo pro Vilnių ir didieji kuningaiškiai Sergejus Michailovič ir Kiril Vladimirovič Abu važiavo irgi į Kievą iškilmes.

Mokytojų Seminarija. Kuršo gub. 1910 metais mokytojų miestelyje įsteigta mokytojų seminarija, kurią šiemet delei stokos tinkamo būto perkelta į Grivą (Dvin skv. priemiestis). Į tą seminariją priimami mokiniai krikščionis. Vertėti ir lietuviams pasirinkinti tėnai patekti. Iki šiol mokinių lietuvių toje seminarijoje vos keletas.

SIEVINTAI, Viln. gub. Rugsjičio 2 dieną sudegė 25 trobas; daug mantos ir 2 tūkstančiai gyvūnų pinigų pražuvo ugnijė. Suliepsnojusių trobų gyventojai paliko be pastogės.

DARSŪNISKIS, Viln. gub. Nešvarumas žmogui trumpina amžių ir pirma laiko nuvaro į kapus. Štai ir Darsūniškių apylinkėj del nešvarumo išsivyravo bjuari šiltinės liga. Štai mūsų žmonių švarumo pavyzdis: Kondrotų kaime, Darsūniškių par., mirė žmogus. Nuprausė lavoną, nušluostė balta staltiese ir ta pačia staltiese apdengė stalą. Nekokius kraštus, kur gyvena puslankiniai žmonės, tai dar ką daryti, bet dabar tai atsitinka Lietuvoje. Tėvai, drauskitė savo vaikus, nes juoms už tai reikės atsakyti; jeigu jau nesibijote to, ką galėtū pasakyti svetimtaučiai apie lietuvių tokiose atsitikimuose, tai pabijokite nors atsakomybės prieš vyriausybe. Atminkite, kad vyriausybe nedovanos. Del šio atsitikimo Panevėžijė sustatyta protokolai, bus padarytas tardymas, ir bus susekta, kieno vaikas yra tai padaręs. Ne kam kitam, kaip tik tėvams teks užmokėti už sudaužytą vagono langę, ir dar keletą rublių pabaudos. Nukentėjusieji kelianninkai taip pat žada pajieškoti sau atlyginimą. P. Kuzma. P. S. Šiuo kartu ir aš tik ką išlikau nenukentėjęs, nes mat sėdėjau, toliu nuo langų. Pakako tik to, kad stiklai ir mane apibėrė, ir akmuo, krisdamas žemyn, pataikė į koją. P. K. Tada duonai. Šiomis dienomis Vilniaus gubernatorius, patvirtino taksa duonai, nustatyta miesto valdybos. Taje taksa reikės dabar mokėti: svaras paprastos pūkelėtos rugių duonos — 4½ kap., smėtinės duonos — 4 kap., vadinamos „atalavos“ — 4 kap., juodė — 2 ir du trečdaliu kapp.

NAUMIESTIS. Liūdzias ir poliejia. Skaitytojai jau girdėjo apie garsų Naumiesčio pavijete plėšiką Liūdzij. Nors senai jį policija gaudė, bet niekaip negal sugriebti. Kartais apsiaučia jį kur klėtyj, bet jis stėbėtinu būdu išbėga. Paskutiniu laiku mūsų pavijete prasidėjo begalinės kratos, daro pavienini ir partijomis. Jiėskodami neva Liūdziaus, daro kratas visur, kur pamato vakare žiburį. Taip krėtė pas mok. Laurinaitį ir pas ūkin. Kubilšką; pas Kubilšką paėmė moteriška divratį. Nežiūrint į tai, Liūdzias kaip veikė taip ir veikia: simtineja laiskus, reikalaujamas „duoklė“, arba patai atėdamas ataimti. Jo laiska gavo teisėjas Kudirka, o Mergūdyj pas Vilkaitį patė atėję pasimti pinigų.

Matyti jis turi gerą kompaniją, kuri viską sužino ir jam praneša. Kuomet jis atėjęs pas V-tį pareikalavo pinigų ir tas atsakė neturįs, Liūdzias kategoriškai pasakė: „Tamsta pardavei arklių“, o V-tis lyg tyčia nesena ir buvo pardavęs arklių. Žmonės nerimauja ir laukia, kada tai visa pasibaigs.

Perkūniuks. („Liet. Žinios“.)

Kandidatas į vyskupus. Aną syk rašėme, būk į Lucko-Zitomiaraus vyskupus statoma tarp kitų kandidatu mūsų tautietis, dvas. Peterburgo seminarijos rektorius kun. prof. Baltrušis. Dabar „R. G.“ rašo, kad dar einas gaudas, būk kun. rektorius Baltrušis būsias paskirtas Žemaičių vyskupijos sufraganu.

Mirė kard. Puzina. Krakovoje mirė Krakovos vyskupas kardinolas kuningaiškis Puzina. Velionis atsižymėjo tuo, jog per paskutiniuosius popežiaus rinkimus Austrijos vyriausybės vardu buvo pakėlęs protestą prieš galimąjį kard. Rampollės išrinkimą, kuo labai buvo pasipiktinęs kardinolai. Neleido taip pat atvežti ir palaidoti Vavelyje Julijans Slovackio kūno ir per Zalgiro šventę atlaikyti ore vadinasmosios „mszy polowej“. Tuo ingijo sau velionis daugelį priešininkų lenkų visuomenėje. Kard. Puzina buvo vienintėlis lenkas kardinolas.

Vaikų pasileidimas. Rugsjičio 23 d., lekiant traukiniu tarp Slavinčiškio ir Subačiaus stočių, ties Puponių sodžium, arti gelžkelio stovėjo keletas vaikėšų ir viena moteriškė. Vienas jų sviedė akmeniuku į traukinį ir pataikė vagono langan. Stiklas sudužo, vienam keliauninkui stiklą skeveldomis sužeista ranka, kitam sutrenkė galvą, o vienas buvo apibertas sudužusio stiklo šukėmis ir nemazai išsigando. Konduktoriai sako, kad ant šio gelžkelio tai esą jau nebe naujėna; šiemet tai jau atsitinka trečią kartą. Nepersena, važiuojant nuo Jelovkos stoties į Abelius, vienai moteriškai, žiūrint pro vagonu langą, piemenis taip pat akmeniuku suvarė stiklus burnon, ir gal amžinai toji paliksianti sužeista.

Gėda girdėti tokias kalbas: kad tai būtų kalbama apie kitocių gi, kurioje lavoną plaudė, nuplovė ir silkes ir davė valgyti. Paskėms pasirodė tokios. Kurie tėnai buvo ir valgė, susirgo. Keliolika mirė: serga, tai po kelius mėnesius. Taip ir po šiai dienai toji liga siaučia po Darsūniškį. Štai ir nesena vienu kartu pasimėrė dvi moteri palikusi mažus vaikučius.

Dirsa.

MIESTELIS MAŽUTIS: nei mokyklos, nei monopolio, net nei alinės nėra. Yra dvi tris sankrovėles, kurių tarpe puošia miestelį sankrovę Kyedarnos vartotojų draugijos skyrius. Nors miestelio trobos ant pirštų suskaitomos ir Tenišiskiai troškima gali pasotinti kaimyniuose miesteliuose, tačiau, kaip iš kaimynų sužinojau, ir Tenišiskiai esą net 4 slaptos snūklės. Tai tokios čia tokelės snūklės, o P. K. Tada duonai. Šiomis dienomis Vilniaus gubernatorius, patvirtino taksa duonai, nustatyta miesto valdybos. Taje taksa reikės dabar mokėti: svaras paprastos pūkelėtos rugių duonos — 4½ kap., smėtinės duonos — 4 kap., vadinamos „atalavos“ — 4 kap., juodė — 2 ir du trečdaliu kapp.

baudž. istatų § 128 už straipsnius spausdintus 1905—6 metais Ekaterinoslave leidžiamajame laikraštyje „Viestnik Juga“.

SAUKENAI. Šiaulių apskr. Beržėnų-Slabado Ekio Draugijos rūpesniū būvo surengta rugsjičio 25 d. Slabadoje pirmoji arklių ir galvijų paroda. Atvesta buvo į parodą 60 arklių ir 24 galvijai. Arkliai ir karvės buvo daugiausiai vietinės veislės. Dovanu duota sidabro-1 medali, žalvario 2, pagarbos laišakai 7, 229 r. 66 kap. pinigais, 3 zuparo 18% maišeliai, viena pusiau-holandų veislės karvytė ir 2 geros veislės kiaulyti. Ekspertais buvo pp. Putvinskas, Dolobovskis, Bortkevicius, Gintyllo, Demontavičius, Keras ir Pakačymas. — Parodos vieta buvo dailiai apverta, vidury stovėjo gražaus stiliaus paviljonas; tvarka visą laiką buvo kuopuikiausia; žmonių atsilankė daug. Visą laiką griežė orkestrai iš Luokės. — Parodos surengė daugiausiai rūpesnio ir išlaidžių turėjo ūkio Draugijos pirmininkas grafas Čapskis. Žmonės buvo labai patenkinti paroda ir, ačiū uždarant, išreiškė širdingą jėgų grafiui Čapskiui ir kiemiems, pasidarbausiems parodoje.

Narys S.

„Ateities“ konkursas. „Vienybės“ paskelbta „Ateities“ redakcijos konkursas „Ateitinių hymnų“ parašyti. Honoraro 20 kap. už eilutę, eilučių turi būti ne daugiau, kaip 40. Paskutinė diena rankraščiams siūsti rugsėjo 30 d. š. m.

TENENIAI, Resėnių apskr. Kokių tai esama palaimintų užkampių mūsų tėvynėje. Važiuoju andai iš Tenėnių į Kvedarną. Veža ūkininkas 25 metų, vienatūris sūnus ūkininko, turinčio čielą žemę. Gyvena Tenėnių miestelyje. Iškalbame apie šį bei apie tą. Sužinojau, kad jis nėra dar matęs jokio lietuviško laikraščio. Girdėjęs, kad esančios ir lietuviškos „gazietos“, bet savo akimis jų nėra matęs. Anot jo, netik miestelyje, bet ir parapijoje niekas lietuvių laikraščių neisrašas. Klausiu, iš kur gi jūs sužinote, kas sviete dedasi? Sako, yra čia toks geras žydėlis, jis ima savo židiskus laikraščius. Taigi iš dums viską apsakė. O taip pat ir klebonėlis iš sakyklos pasakuoja, ar kur kokia „neecessitas“, ar atsitikimas. Jis girdėjęs, kad klebonas imas kažkokį lietuvišką laikraštį, bet niekam skaityti neduodas. Į gymnaziją niekas jų parapijoje vaikų neleidžia; guzikuotu žiponu vaikėso Tenėnių bažnyčioje nėra matęs. Parapijoje yra turtingi ūkininkai, turinčių po keletą tūkstančių rublių.

Miestelis mažutis: nei mokyklos, nei monopolio, net nei alinės nėra. Yra dvi tris sankrovėles, kurių tarpe puošia miestelį sankrovę Kyedarnos vartotojų draugijos skyrius. Nors miestelio trobos ant pirštų suskaitomos ir Tenišiskiai troškima gali pasotinti kaimyniuose miesteliuose, tačiau, kaip iš kaimynų sužinojau, ir Tenišiskiai esą net 4 slaptos snūklės. Tai tokios čia tokelės snūklės, o P. K. Tada duonai. Šiomis dienomis Vilniaus gubernatorius, patvirtino taksa duonai, nustatyta miesto valdybos. Taje taksa reikės dabar mokėti: svaras paprastos pūkelėtos rugių duonos — 4½ kap., smėtinės duonos — 4 kap., vadinamos „atalavos“ — 4 kap., juodė — 2 ir du trečdaliu kapp.

Gaisrai. Sulyg vald. žinių nuo liepos 15 iki 31 d. Vilniaus gub. buvę 40 gaisrų: 6 iš neatsargumo, 6 del blogų krosnių ir kaminių, 4 iš padegimo, 1 nuo perkūno ir 23 iš nežinomų priežasčių.

Ūkio kursai. Nuo spalių 6 iki 12 dienos Kaune, prie Ūkio Draugijos, bus laikini ūkio kursai suaugusiems.

Šekspiro ir Ibseno vertimai. Iš Amerikos pranešama, kad vienas iš tenyškėčių lietuvių literatų sumanęs ir jau pradėjęs versti visus Šekspiro veikalus lietuvių kalbon.

Taip-pat esame girdėję, kad p. Tananevičius žadęs pradėti leisti pilną Ibseno veikalų (dramų) rinkinį; jų vertimas ir redakcija pavesta p. K. Puidai. Be abejo, nes, taip Šekspiro, taip Ibseno veikalų pilni leidiniai būtų dideliu turtu mūsų raštijoje.

Uždarė lietuvių draugiją. Vidaus reikalų ministerio įsakymu su švietimo ministerio žinia paliepta Livų gubernatoriui uždaryti Lietuvių Mokytojų Draugiją su jos skyriais. Lietuvių Mokytojų Draugija rengdavo kas metai mokytojų kursus, į kuriuos kviedavo lektorius iš Peterburgo ir k., referatus, ekskursijas mokslu tikslais, leido pirmąjį lietuvių kalbos pedagogijos laikraštį „Is-glihtiba“, atidarė specialinę pedagogijos biblioteką, pirmąjį Baltijos pajūry keliaujamąjį pedagogijos muzėjų, savo knygyną ir d. k. Neseniai buvusioje pedagogijos parodoje Rygoje minėtosios draugijos ekspertai buvo ypatingai pagirti dagi paties Rygos miesto apygardos globėjo Prutčenkos, kaip labai naudingi mokslu reikalams.

Eitkūnai stovi jau Prūsijoje, bet dar čia pat prie Virbalians. Skirtumas tarp tų dviejų miestelių didelis. Virbalyje su kiekvienu žemesniu valdininku dar galima susišnekėti lietuviškai, Eitkūnuose gi neištaria nei vieno lietuviško žodžio net bagažo nešėjas. Žmogelis lietuviškai prašo sau bilietą į Karaliaučius, kasininkas gi jam kumštini grūmoja, kad kreiptis vokiškai. Stodžių vardai, kad ir sudarkyti vokiškais galūnėmis, skamba tačiau lig-pat Tilžės grynai lietuviškai: Pilkalniai, Svirgaliai, Šilinkai, Smilgiai. Nanjaninkai, Ragainė. Visi tie miesteliai yra švarūs, mūro namais. Jų tarpe stovi gražūs laukai, net mažų kelių pakraščiai nusodinti medžiais, visur tvarka, net miela žiūrėti. Vis tai padarė vokiečių kultura. Nejauku tačiau keleiviui matant, kad ir kultūringieji vokiečiai slėgia pavergtusius lietuvius.

A. a. Povilas Juzulėnas. Iš pono Jono Sikorskio gavome liudną žinią: šiomis dienomis netoli nuo Labos stoties (pirma stotis nuo Panevėžio. Red.) rasta nušautas jaunas mokėtinys Povilas Juzulėnas. Kas nušovė — nežinia.

Ūkio paroda Dambavoje. Dambavos miestelyje, Panevėžio apskr., rugsėjo 4 d. rengiama vienadienė ūkio paroda.

(„Viltis“.)

IŠ LATVIJOS.

RYGA. Kratos. Pereitą savaitę vėl buvo keletas kratų ir suėmimų. Tarp suimtųjų yra ir Jonas Vilkaitis, kurį rugpjūčio 27 d. pašaukė žandarai į savo kanceliariją, apkrausė ir suėmė, nežinia už ką ir kaip ilgai laikys.

Pašalpos choro vedėjas. Rygos Lietuvių Pašalpos Draugijos valdyba pasikvietus į choro vedėjus žinomą kompozitorių Juozapą Visockį. Tas garbus vyras netik Rygoje, bet ir visoje Lietuvoje yra gerai žinomas kaip kompozitorius.

(„Rygos Naujienos“.)

Lietuvių laikraščiai. Seniausias iš visų lietuvių laikraščių yra leidžiamas lietuvių literatiškos draugijos į savaitę „Latveeschu Avizes“, eina 90-tus metus, įsteigtas pastoro Watson-Letsen'o. Toliaus eina sustabdytieji „Baltijos Vėstnesis“ ir „Bahls“. Einanti tris kart į savaitę. Mintaujoje „Thevija“ turi 25 metus. Rygoje dienraštis „Rigas Avize“ (konservatyv) eina 10-tus metus, lygiai kaip ir lietuvių stačiatikių organas „Latveeschu Vėstnesis“ (kartą į savaitę). „Jauna Deenas Lapa“ dienraštis social. pakraipos eina 7-tus metus. Tautininkų organas dienraštis „Latvija“ — 6 metus, lygiai kaip žvejų ir purininkų organas „Juhneeks“ (1 kart į savaitę). Penktuosius metus eina didžiausias lietuvių dienraštis (panašus į „Rieč“) „Dzimentes Vėstnesis“. Liepojaus dienraštis „Leepajas Atbals“ (dienraštis) ir „Ventspils Apskats“ (du kart į savaitę) turi taipogi po 5 metų amžiaus. Ketvirtus metus eina Liepojuje „Dzihive“, tris kart į savaitę, organas dar tik trečius metus. Miestuose Goldingoje, Vendene, Valke, Lemsale eina taipogi lietuvių laikraščiai, turintieji nedaugiau 2—3 metų amžiaus. Rygoje dar eina pirmus metus žydo leidžiamas, kapekinis „Rihta Vėstnesis“. Rygoje dar eina 5 vokiečių dienraščiai: „Rig. Zeitung“, „Rig. Rundschau“, „Rig. Tageblatt“, ir du mažesni „Baltische Post“ ir „Rig. Neueste Nachrichten“. Rusų dienraščiai trys: „Rižsk. Vestnik“ (vald. organ.), „Rižsk. Misl“, „Pribal. Kraj“. Iš jų dar geriausiai stovi „Rižsk. Misl“, iš vokiečių „R. Rundschau“ ir „R. Tagebl.“ Lietuviai turi du savaitraščius.

Kratos Jakobštado fabrike pes Lešą buvo daromos pereitą savaitę, bet nieko intariamo nerasta. Pirmiausia po miestą buvo išmėtytos proklamacijos.

Sustiprintoji apsauga ketinama panaikinti Estlandijos gubernijoje 4-sio rugs. Girdėt, kad ir visame Baltijos krašte neužilgo bus ji nuimta.

Estų rašytojas Lilienbach už išleidimą savo eilių rinkinėlio liko pasmerktas apygardos teismo 2 mėnesiams arešto.

Estai leidžia dabar savo tautišką epopą, arba padavimus, sutaisytus pagal senovės pasakų, vadinamą „Kalvipoeg“ kurio busia išleisti 2000 egzempliorių. Sanarys estų literatiškosios draugijos, apietiekininkas Heimr. Lut paaukavo „Kalvipoego“ išleidimui 500 rublių.

Staćiatikių tikėjimas pernai met perėjo Lifflandijos gubernijoje iš liuterių 156 vyrų ir 228 moterų, iš katalikų 10 vyrų ir 30 mot., iš sentikių 11 vyrų ir 15 moterų, iš žydų 6 vyr., 8 mot., iš baptistų 2 mot.

Kursė ir Pietinėje Vidžemėje anot „Rig. Zeit.“ patėmyta svetimas žmones kurstančius kalbų dvarų darbininkus prie streikų. Buvo susireikavę mūrininkai prie stočių siaurojo Smiltin. Hainas gelžkelio, reikalaujantis mokescnio padidinimo iki pustr-

čio rub. į dieną. Tačiau po dviejų dienų visi sugrižę prie darbo ant senobinių išlygų.

(„Rygos Garsas“.)

LAISKAI IŠ LIETUVOS.

RIETAVA, Kauno gub. Mielias brolai! Gromatą nuo jus apšaukiau, gavau ir laikraščius, kuriuos man siuntei. Dėkavojū labai ir prašau siųsti ir ant toliaus, kaip tai „Vienybė Lietuvinkų“, „Laisvė“ ir kitus. Labai aš myliu skaityti; iš laikraščių daugiau gali apsišviesti, negu mūsų mokyklose.

Kitos naujienos pas mus tokios. Labai karšta, kaip ir pas jus; išdžiūvo visos balos, prūdai ir šulinuose kaip-kur mažai bėra vandens; galvijai gerti negali gauti.

O dar kas labai keista pas mus, tai kad baisiai pradėjo girios džiūti; rudojo visur didžiausio plotai; negalim žinoti, ar prieš gerą ar prieš blogą. Netekusios savo pono, Bag. Oginškio ir girios nyksta.

Žmonės labai miršta ar tai nuo karščio, ar kažin ko. Mirė čionai a. a. Jebjanskis, geras ir garsus klumpių dirbėjas; nevenias ir Amerikoje gyvena, kuris jo dirbtas klumpes avėjo. Tavo Sesuo.”

K. J. Mikas.

KUR DINGO LAISKAI IŠ S. DAUKANTĄ?

Kauneikių padermė, mūsų rašytojo S. Daukanto giminaičiai, šįmet pavadė Lietuviu Mokslo Draugijai visą jo palikimą — kningas ir rankraščius. Tarp jų, pagal surašo imeina 27 laišakai, Daukanta rašyti, kuriuos 20 gruodžio 1891 m. pasiėmė iš Kauneikių tūlam laikui naudoties p. M. Davainas-Silvestraitis. Šisai, užklausus man jo, kur jie dingę, pasakė, jog visus laiškus taipogi ir visą savo surinktą medžiagą nusuntęs į Ameriką ir atgal jų iškisiol nebegevęs. Šitą visą medžiagą, savaip apdirbtą išleido 1898 m. „Dirvoj“ (N1) kun. Milukas, pav. „Medega S. Daukanto biografijai“. Šitoj knigoj suvertota apie 15 laišku ir tai daugiausiai išverstų lietuvių kalbon, o ne originalinių. Kur kiti laišakai dingo, nėra jokios žinios.

Kadangi tatai ne privatinis „Dirvos“ turtas, o tik laikinai jai paskolintas daiktas, ji privalytuos laiškus sugražinti jos savininkui — Lietuvos Mokslo Draugijai Vilniuje, arba ypatai, iš kurios gavo pati „Dirva“. Be abejonės, galės paaiškinti duoti kun. Milukas, gal dar ypata, paimusi dvasiškąjį kun. A. Burbos palikimą, o gal dar kas kitas. Todėl, nežinant, į ką reikia kreipties, prisieina skelbti laikraščiuose, — gal kas atsišauks.

Man gi svarbu gauti tą medžiagą delto, kad tretai metai ruošiuos užbaigti išleisti Daukanto biografiją, o negalim to padaryti, kol nesuvertosiu visos žinomos man medžiagos. Grįžus laiškam į savininko rankas, gausiu prieiti prie jų. Būtų gerai, žinoma, gavus visą D. Silvestraičio surinktąją medžiagą.

Negalėdamas patsai išsiuntinėti, prašau kitus laikraščius perspauzdinti šitą laišką.

A. Janulaitis

19. IX. 11.
Vilniuje
Portova, 15.

TURKŲ-ITALŲ KARĖ.

Rugsėjo 29 d. netikėtai iškilo karė. Karė užsižiebė ant rubežiaus trijų pasaulio dalių: Afrikos, Azijos ir Europos, — tai yra ant Viduržemės Jūros pakraščio. Kas susikovė? Tai italai su turkais už Tripolio valstiją.

Tripolis, pakrastyje Jūros, labai dali Afrikos valstija. Ji yra apgyventa iš didesnės dalies mahometonų-murinu, iš mažesnės dalies — turku, o iš mažiausios — europiečių; tų tarpe yra nemažai italų ir žydų. Tripoli yra labai arti Italijos — plauk iš Tripolio tiesiog per Viduržemę Jūrą, ir atsidursi Italijoje. Bet istorijos bėgiu Tripolis pakliuvo Turkijai, ir nuo metų 1835 ši valstija pasiliko turkų globėjama provincija. Iš eilės čionai turkai siųsdavo savo valdonus-gubernatorius, kurie tripoliečius neva valdydavo. Bet jų valdymas susidėjo vien tik iš emimo didelių mokesčių. Šalies pagerinimas Turkijai nepėję. Pati ji nemokėjo pakelti Tripoliuje kultūros, ir kitų neleido.

Atvejų atvejais Italija bandė Tripolion išveržti. Gal italams kiek rūpėjo tripoliečių sunkus gyvenimas. Bet, iš didesnės dalies, Italija nori atidaryti Tripolį savo išeiviams. Reikia žinot, kad Italijoje žmonės labai dauginasi; nebepaspėja jie savo krašte surasti užtekintai duonos. Todėl veržiasi svetur. Žinome, kokios milžiniškos minios italų iškeliauja šiaurinėn Amerikon, Argentini ir net Australijon. O čia pansonėje stovi tokia derlinga ir turkų nualinta valstija — Tripolis. Veržesi italai į Tripolį, tačiau turkai vis įstengė jiems uždaryti duris. Bet šitai — paskutiniais metais Turkijoje įvyko suirutės, viduriniai nesutikimai ir nusilpėjimas. Tuomi dabar Italija ir pasinaudojo. Apie 40,000 kareivių laivais išvežė ant Viduržemio Jūros, dalį jų jau išsodino Tripolio pakraščiuose: Tripoli ir Bengadros prieklauso, o kita dalis eskadros pasiliko laivuose ant jūros ir laukia atplaukiančių turkų.

Turkus užklupo visai netikėtai. Reikia atminti, kad Tripolis tris sykius toliau nuo Turkijos, negu nuo Italijos. Mažą dar tik dalį savo armijos turkai tęspėjo atsiųsti, ir tą italų kareiviai netoli Prevesa prieklauskos jau sumušė ir plėnis; vieną turkų laivuką net paskandino. Pakol kas, dar šiuos žodžius rašant, nežinia kaip šita karė užsibaigs. Turkijoje ji išsunkė didelį sumišimą. Ministerių kabinetas atsisakė iš vietos, o turkų liaudis-mahometai sukėlė agitaciją prieš italus, kurių Turkijoje gyvena apie 100,000. Italai pradėjo bėgti, bet turkų valdžia juos gaudė. Nori juos palaikyti pas save, kaipol laidą (užstatą) prieš Italiją. Ką turkai padarys su savo italais, nežinia. Baimė yra, kad neiškiltų italų išpjojimas. Turkų fanatiškai tiesiog kurstė „šventąją karę“ prieš visus europiečius. Ir jie turi savo tiesą, nes Romos popėžius palaimino italus einančius į šitą taipgi del italų „šventąją karę“.

Ką daro kitos šalys? Kiekviena turi savo motyvus ir kitoniskai atsineša. Taip va, anglų ir vokiečių spandžia italus peikia ir sulygina su banditais, kurie netikėtai užpuolė turkų valstiją. Albanija rengias pasinadoti progą ir sukilas prieš Turkiją, visai atsiskirti. Austrija sympatizuoja italams, šandija jaunaturkių valdžią ir pataria Europai, kad dabar esanti progą Turkiją išidalinti. Francija visai tyli, o

Rusija sako, kad ji „neturi ko sieloties del turkų, kurie sėjo vėją, o pjauna audrą“.

Tokiame tai padėjime paliekame turkų-italų vaidus, iki kitos savaitės pasimatymui.

FRANCŪZŲ ŠARVUOČIAUS KATASTROFA.

Toulono prieklaukoje, rugsėjo 25 d. tapo parako suplėšytas vienas iš didžiausių Francijos karės laivų „Liberte“ (Laisvė), po draug pražuvo apie 435 žmonių — kareivių. Šita nelaimė sudrebino visą Franciją ir net visą pasaulį. Neveltui vokiečių kaizeris Vilhelmas, nors paskutiniu laiku piktai tarškino vainos kardu atsigręžęs į Franciją, vienok išgirdęs šitą baisų atsitikiną, pats pirmasis pasiskubino pasiųsti Francijai telegramą, apgaulaudamas žuvusių žmonių. Ištikro, nelaimė tokia, kokių retai atsitinka.

Katastrofa įvyko taip ūmai, taip netikėtai, ir ant galo taip paprastai, kad nebuvo laiko žmonėms nei galbėtis, ir kad nėra kam nei kaltės primesti. Laivas „Liberte“, kaip minėjom, yra didelis šarvuočius, beveik vienas iš didžiausių karės milžinų, kokius turi Francija (šis laivas pora metų atgal su kitais dviem laivais iš Francijos buvo ir Amerikoje atsilankę, laiku Hudson-Fulton jubilėjams). Jis dabar Toulono prieklaukoje ramiai sau plūduriavo, drauge su keletu kitų laivų, kada matrosai miegojo viduje, staigu pasirodė ant laivo gaisras; veikiai sugaudė-suriko sąrgų triūbos pavojų. Pusuogiai matrosai vos spėjo nuokti nuo lovūčių, staigu ugnies pasiekta parako sankrova. Momentališkai viena po kitos įvyko eksplozijos. Nors keletas kareivių jau žuvo, bet kiti po vaiskava komanda griebėsi gesinti gaisrą. Bet po kokios minutos pasigirdo viena, baisi ir jau paskutinė eksplozija, kuri išskėlė augstyn visą laivą. Laivo skeveldros išlėkė augštai ir orą su matrosų lavonais. Nuo eksplozijos suaudravo ir suputojo visos apylinkės vanduo, ir nuo trenksmo išbiro beveik pusės Toulono miesto langai. Kada dūmai prasisklaidė, pasirodė, kad iš dailaus „Liberte“ šarvuočiaus, paliko ant vandens plūduruojanti viena kelma (dugnas), o aplinkui ir į vandens sukritę krūvos lavonų. Baisi buvo regykla! Ir negana to, kad žuvo šis laivas. Dar ant netolimaus stovėjusio laivo „Democratie“ užmušė eksplozija apie 20 žmonių; net ir jį patį pradanzė, taip kad vėliaus vos pasisekė ir šį laivą išgelbėti nuo paskendimo. Apardyta ir kiti laivai, kaip va: „Republique“, „Verite“, etc.

Tokia tai katastrofos istorija. Bet iš kiemo kaltės ji atsitiko? Sa koma, kad vargiai bus galima kaltybė surasti. Šarvuočiaus „Liberte“ kapitonas buvo M. Jaures, brolis garsaus socialistų vado. Katastrosos laiku jisai su 200 kareivių ant laivo nenakvojo. Metama kaltė ir ant Jaureso, už neprižiūrėjimą laivo disciplinos. Kada iškilo ant laivo gaisras, tai ugnis sakoma pagavo elektrines vielas, kurios automatiškai užgavo visas parako sankrovos atdvastis. Šios vielos perdavė ugnį prie parako, ir baisios nelaimės darbas patsai pasidarė. Pagaliaus Paryžiaus laikraščiai šaukia, jog čia buvęs snokalbis su naikinti visą Francijos laivyną. Ir metama nuožvalga ant vokiečių. Arėstuota net 5 jūrininkai, kurie liko gyvi. Bet sunku surasti teisybę. Rods patsai jurei-

vijos ministeris Delcasse pribuvo į Touloną; rods pavadė katastrofą nagrinėti generališkajam teismui, bet vargiai bus rasta šiai nelaimėi kitoniskos priežastis. Taip gal ir pasilikis prisipažinti francūzams, kad šiandieninė karės laivų sistema dar nėra tobula. Parakas ant laivų užsidega beveik kasmet tai vienoje, tai kitoje šalyj. Pačioje Francijoj nuo 1906 m., apart šitos katastrofos buvo net aštuoni tokie atsitikimai, kuriuose žuvo 189 žmonės. Neveltui francūzų anti-militaristas Gustave Herve (kuris dabar atbūna 4 metų kalėjimą už prieškareivinę propagandą), nurodo, jog kariuomenė yra pačių žmonių išsiteriojimas. Ir ramum laiku mat žuva laivai ir būriai jaunimo, dar priešui piršto prie jų nepridėjus...

PRIE IMMIGRACIJOS KLAUSIMO.

Keletas savaitių atgal, viename „Vien. Liet.“ numeryj, buvo korespondencija iš New Britain, kurioje buvo prašyta mums: p. p. Ambrozevičiaus arba Kundroto paaiškinti apie tą darbą, kurį turės atlikti arba atlieka atstovaujantis lietuvis ant Ellis Island Immigracijos reikaluose. Žemiau, nors trumpai, atsakom į tą klausimą.

Vyriausios priedermės to atstovaujančio lietuvi ant Ellis Island yra šokios: duoti patarimą ir pagalbą savo tautiečiams, atvykusiems per New York'ą, žiūrint pagal reikalą. Suteikti ateiviams patarimus kaslink jų tolimesnės kelionės. Padėti pirkti valgi ir bilietą, o jeigu bus reikalas, tai ir palydėti pribuvėlius ant stoties, kad nepakliūtų jie į apgavikų rankas. Taipgi, daug kartų būti na reikalinga pranešti giminėms arba pažįstamiems apie atvykimą imigranto į Ameriką. Kurie atvažiuoja tiesiog į New York'ą arba Brooklyn'ą, tai tampa nuvesti tiesiog į namus pas jų gimines arba pažįstamus. O tie, kurie neturi nei giminių nei pažįstamų, randa sau prieglaudą „Slavonic Immigrant Society“ ies" namuose. O jeigu katras iš imigrantų, delei kokių nors priežasčių būdavo valdžios suatstovas ant Ellis Island, tai to atstovo priedermės „pakinkyti“ visas savo pajėgas apgynimui savo tautiečio, perstačius visą reikalą augštesniam valdininkui Washingtone.

Pernai, tame pačiame rugsėjo mėnesyj, buvo sulaikyta 82 lietuviai; 57 atvirutės pasiūstą giminėms ir pažįstamiems, kaip pranešimas apie ateivių pribuvimą; 5-ms per telegramą pranešta. Iš to skaitliaus 8 sugražinta delei nesveikatros ir netikusių adresų. Šešetui buvo parašyta apeliacijos į Washington'ą, pasidėkavojant rūpesčiumi to lietuvi, prie Slavonic Immigration Society namo.

Čia buvo parašyta tik pavirsutinės priedermės atstovaujančio lietuvi ant Ellis Island. Tą darbą praėjusiais metais atlikdavo vienas lietuvis prie Slavonic Immigrant Society; bet delei šio mokesčio jisai turėjo pamesti tą darbą.

Kad užlaikyti lietuvi ant Ellis Island ir turėti savo Immigracijos namus, tai jau šiandien privalytume turėti namą New Yorke, vertės \$30,000 ir kad kasmetas būtų inplaukos apie \$6,000 užlaikymui to namo ir visokių darbininkų. O mūsų lietuvi neseniai susitvėrusios imigrantų drau-

gijos išde randasi tik apie \$100. Su ta pinigų suma, mums nieko nelieka, kaip tik prisidėti prie Slavonic Immigrant Society, nes ten dabar jau viskas prirengta. Turi savo namą ir keletą atstovų ant Ellis Island. Viskas padaryta pagal valdžios reikalavimą. Ir mums būtų parankiausia prisidėti ir ant toliaus prie jų, iki surinksim reikalingus pinigus už laikymui namo ir žmogaus. Nes, jeigu mes lauksime, pakol surinksim tam reikalui pinigų, tuomet tarp mūsų tautiečiai lietuviai be pagalbos bus gražinami atgal, iškur atvažiavo.

Nereikia užmiršti, kad daugelis atvyksta Amerikon ne iš savo liūso noro, bet bėga nuo persekiojimo valdžios, nuo kariuomenės ir nuo skurdo. Artinasi ruduo, ateina liūso arba „prizavų“ laikai, kada pradės imti mūsų brolius į kariuomenę. Bus ir tokių, kurie turės gimines čia Amerikoje ir jie norės pasislėpti pas mus; o čia, kaip tyčia, galės paimti ir sulaukyti juos New York'o priepilaukoje, sugrąžinti atgal, paduoti tiesiog valdžiai į nagus. (Dabar taip daro.)

Mės lengvai galime užbėgti tam už akių. Tik reikia neatidėti tą darbą iki ateinančių naujų metų, iki kitam mėnesiui, savaitei; bet šiandien, tuojau, pradėti rinkti aukas, aiškinti draugijų susirinkimuose ir priversti Immigracijos Draugiją pasamdyti tam tikrą vyrą.

Žinome, kaip viršuj minėjome, jog nemaž dar negalime savistoviai patį tokį namą dabar uždegti; taigi patariu kuogreičiausiai prisidėti prie Slavonic Immigrant Society namo, kuriame nedaro jokio skirtumo ir skriaudos lietuviams, jeigu tik bus lietuvis žmogus del pažarnavimo. Pereito liepos mėnesio Slavonic Immigrant Society direktorių susirinkime atskaita parodė, jogei imant pagal tautas, daugiausiai per šį namą perėjo lietuvių (veik tiek, kiek visų abelai slavų drauge). Sus. Liet. Am. pereitame seime paskyrė mažiau, kaip 50 dol. ant viso meto immigracijos reikalams. Priežastis tame, jogei šiemet S. L. A. kasoje mažai buvo surinkta tautiškų centų prie naujos konstitucijos, o ant ra — tūli mūsų „politikieriai“ agituodami, savaip aiškino seimui, jogei pašalpa immigrantus nėra reikalinga, ir paskyrė dar patį tautiškų centus net tokioms draugijoms, kurios dar nėra gimę ant šios sąrašų pakalnės. Taigi šiemet yra labai reikalinga pašalinė abelna visuomenės pašalpa. Negalim reikalauti, kad mus svetimi šelptų.

Atstovas prie Slav. Imig. Soc. V. Ambrozevičė.

KULTURISKI ETIUDAI.

Mūsų dramaturgai. („Jono Sirdis“. Drama 5-se veikmėse. Br. Vargšas.) Mūsų dramos, tai yra mūsų dramaturgų rašiniai, kuriuos jie pavadina dramomis, netiek yra dramatiški patį šavyje, kiek atvaizdina žemę ir labai tragišką padėjimą mūsų daliosios literatūros. Žiūrint į p. Jasukaičio „Alkani žmonės“ jauti, kad tai yra juoda tragedija. Tą patį jauti ir iš Br. Vargšo dramų. Stiprus žodžiai, juodi paveikslai, ant galo vis kas nors turi prisimušt ar net nusisėdėti. Taip jaučia, matomai, patį rašytojai, tokį išpūdį išneša ir tų dramų žinrovai nuo scenos.

Prasideda jau pilkai, eina vis tamsyn, juodyn ir ant galo visai blogai užsibaigia. Toks tai yra techniškas mūsų dramų tvėrimas. Koks gi dvasiškas? Nėra jokio.

Br. Vargšas jau kelinti metai apteikia mūsų sceną „dramomis“. Ir turi nemažą pasisekimą, kadangi dramatiškų veikalų pas mus tebėra didelis badas. Bet šitokie raštai mūsų kultūriniam kilimui yra nuodingoji druska. Rašytojai stengiasi publika inbaidyti krauju, mirtimis, vargų pragarinėmis. Bet jie neatsižvelgia, kad mūsų publika dar tebėra kultūros kūdikystėje. Inbaidyk kūdikius vaikščiojančiais pakaruokliais ir ožiakojais velniukais, — jie bijos naktį ir laukan išeit. Paskui ir išaugę tokie žmonės būna pilni baimės ir prietarų. Taip jau inbaidyk jauną ir kultūriškai nesustiprėjusią mūsų visuomenę, išgąsdink ją juodais gyvenimo paveikslais, — jie visą gyvenimą pasiliks bailiais, bevėliais, desperatais. Juos padarysi luošais. Tai yra svarbus psichologiskas faktas. O mūsų dramos kaip tik šitą rolę suošia. Sulošia tokią-pat rolę, kaip garsingos amerikū „dime-novels“ (dešimtukinės novelės) arba Conan Doylio „Šerlokai Holmsai“: jų prisiskaitę vaikai ir net paaugę zekiai pabėga nuo tėvų „kovotų su indijonais“, persirėdo į detektivus, aukso jiesko-tojus, piratus, plėšikus, o tankiai vargšai mažiukai ir visai iš proto išeina. Laikraščiuose tankiai šitokių atsitikimų būna aprašyta. Buvo tokių tragiškų atsitikimų (Amerikoje), kad prisiskaitę tokių baisenybių vaikai pririša savo žaislų draugą vaikelį prie tvoros kaip „indijonų“ sėfą ir po juo... sukuria ugnį. O nesena New Yorke du vaikai tokį „indijonų“ pririšę sklepe prie virides ir su tėvo šauntuvu nušovė!

Tas pats ir su mūsų publika. Nesena mieste N. buvo statyta dramatiškas veikalas Gorkio „Ant dugno“. Gorkis — tai rusų Dumas. Pas jį išeina ant scenos visos gyvenimo baisenybės, ir toli gražu ne reališkos, — tai surenkama gyvenimo tulžis. Apie Gorkio veikalą visuomet apstoję nedoros dvasios, viena kitai savo baisumu panašios. Ir vat po šitam spektaklini mieste N. tuojuas atsitiko tarpe lietuvių keletas nepaprastų mirčių, buvo pasimetimai vyrų su moterims. Neuzilgo buvo statyta Jasiukaičio „Alkani žmonės“ ir kieno ten parašyta „Expropriacija“. Tuojuas atsikartojo tarpe lietuvių viršuj minėti apsiereikimai ir įvyko keletas expropriacijų. Matomai mūsų „dramos“ ant publikos tuojuas padaro intekmę; bet negerą intekmę.

Ir šis naujas Br. Vargšo veikalas prasideda pilkai, užsibaigia juodai — žūdytėmis. Vaikinas Jonas įsimyli merginą ir per prievartą atima iš jos žiedą. Tą žiedą jis laikosi, kaip merginos duotąjį žodį už jo tekėt. Bet situokti neleidžia merginos tėvai, kadangi jis bėdinesnis. Todėl Jonas sugalvoja leisti Amerikon, užsidirbti pinigų ir visiems atkeršyti (kam ir už ką?). Amerikoje Jonui nepaprastai pasiseka: per porą nepilnų metų sukala apie „ketvertą tūkstančių“ (turbūt dar anuose pasakiškuose laikuose!). Sugrįžęs namo, Jonas randa merginą ište-kėjusią už kito, kurį ji mylėjo. Todėl pradeda „keršyti“. Iš-parduoda už skolas namus savo merginos tėvų ir jų žento, palei-džia juos elgetomis; vargan in-

puolusi pasimiršta Agnutė (Jono persekiotoji mergina), o ant galo nusinuodija ir patsai Jonas. Kerštas, kerštas ir kerštas. Taisai nenormališkų smegenų Jonas kersija visiems ir patsai sau. Jis pats nežino, už ką. Neveltui jį aplinkiniai ir buvo praminę „žalčiu“. Žaltis jis ir yra. Bet kokia buvo autoriaus idea rūpinties apie žalčius, kada ne iš jų susideda žmonių gyvenimas? Kokia mums nauda, jei mes ant scenos matysime žalčius? Psychopatų niekas neima nei už gerą nei už blogą pavyzdį, — juos talpina ligonbučiuos.

Autorius pagaliaus savo veikėjus varu paverčia į kokius tai nusidėvėjusius žmogelius. Vienintelis Spirgevičius — pašalinis žmogus, turi savo šioki-tokį pūbūdį; tik jis dar mėgina juokuoti. Nors ir jo juokai labai vaikiški, kaip va pasijuokimas (vieną sykį) iš savo pavardės: „Kur Spirgevičė pasisuka, viskas eina su spirgais!“ tai bent sąmojumas! arba nuolatinis aiklinimas savo krikšto-duktes (Agnutės) švelnum vardeliu „oškutė“... Kiti visi veikėjai taip išblyškę, rods jie negyvi: arba keikias arba meldžiasis Dievopi. Pagaliaus viens po kitam piemenį Laurutį kolioja „asilu“. Ar tai tik šitokie privalo būt dramoms perlai?..

Ne, mės ištirkio dar neturime dramų, nei dramaturgų, suprantančių ką jie rašo. Tokios dramos dar tebėra gimusios iš mums žinomų feljetonų. Ir išmesk tik vardus iš pradžios kiekvieno veikėjo kalboje, — turėsi feljetoną, vaizdelį, briežinį, — viską, tik ne dramą. Bet ir tai neverta bus skaityti. Tai bus geriausias nubaudimas rašytojų, kurie nesimokina suprasti gyvenimo tikrybės, o vaišina publiką savo pramanytais žalčiais.

Vargomatis.

SKAITYTOJAS.

Mės žinom, kiekvienas knygų ir laikraščių nuolatinis skaitytojas, jogei skaitymas ir studijavimas mums yra didžiausiu džiaugsmu. Kaip be maisto žmogus visai negali gyvent, taip-pat galima sakyti ir be skaitymo. — Todėl mūsų dvasiškas maistas yra nekas kitas, kaip laikraščiai. Jie suteikia mums didelę naudą, nes apsaugo mūsų kūną nuo visokių ligų; suteikia daug laimės, nes sustiprina kiekvienam žmogui nuilsusią sielą kovoje už būvį ir atgaivina jausmus. Padaro žmogų linksmum ir ramum. Laikraščiai praplatina žmogaus protą, pagelgina žmogaus darbą. Žiūrėkim, kuris tik žmogus moka skaityti ir rašyti, tas visuomet pastveria sau geresnį darbą. Žodžiu sakan, daug-daug naudos atneša mums laikraščiai. Todėl turime kiekvienas lavintis prie skaitymo, ir platinti laikraščius tarp tų, kurie dar jų neskaity (o juk pas mus ant šimto žmonių, kažin begu skaito penki žmonės, nors bent vieną laikraštį. Ką besakyt, kad ir tie penki skaitytų bent po keilnis ir galėtų sekti visokias gyvenimo sroves!) Čia yra didelis mūsų kultūriniam darbo laukšas. Kiekvienam reikia darbuotis, kiek išgalint, kad praplatinti laikraščius. Tai yra milžiniškas mūsų tautos ateičiai pasitarnavimas.

Tankiai aš esu prisiziūrėjęs, jog tie mūsų tautiečiai, kurie neskaity jokių laikraščių bei knygų, sur-laukę liūso laiko nežino kur dingt; — šen eina ten eina, vis neturi jokio ramumo. Tąsosi, blaš-

kosi, lig siaubos apimti. Žinoma, kuris žmogus neturi jokio užsiėmimo, tai tokis tankiausiai griebjasi prie visokių nedorų darbų, o labiausiai girtuokliavimo, paleistuvavimo. ir tt.

Motere! jeigu tavo vyras girtuokliauja, — skubinkis jam inkalbėti, kad užsirašytų laikraštį. Kada tavo vyras pradės skaityti laikraščius ir kningas, tuojuas pames girtuokliavimą ir kitus blogus darbus, ir pagrįš prie darbo ir tiesaus kelio.

Veikėjai! kurie nuolatos laikraščiuose aimanuojate ant mūsų lietuvių kolonijose nupuolimo, imkitės platinti laikraščius, ir po neilgo laiko pamatysite, kaip pranyks tarpe lietuvių girtuokliavimai, vaidai, peštynės; kaip susitverts visai kitoniška lietuvių dvasė.

Dauginkite knygų ir laikraščių skaitytojus. P. O. Kapickas.

L. N. Tolstoj. PERGALĖTA VELNIO KLASTA.

Žiloje senovėj gyveno geras ūkininkas. Visko pas jį buvo ligvaliai, daug darbininkų tarnavo pas jį. Darbininkai džiaugėsi iš savo ūkininko. Jie kalbėjo: „Nėra ant žemės ūkininko geresnio už mūsų. Jis mus ir užlaiko, ir apdengia, ir maistą gerą duoda, darbo duoda tiek, kiek gali padaryti, nei ant vieno neužmes blogą žodį ir nei ant nieko piktumo turės; netaip, kaip kiti ūkininkai savo darbininkus pikėiau gyvulių kankina ir ar kalta ar nekaltas vistiek baudžia ir gero žodžio neduoda. Mūsų ūkininkas mums gero velina ir gerą daro ir gerai kalba mums. Mums geresnio gyvenimo nereikia“.

Taip gyvėsi darbininkai su savo ūkininku.

Nusiziūrėjo velnias, jog gyvena gerai ir myli darbininkai savo ūkininką. Ir sugundė velnias vieną iš darbininkų, vardu Alebą, ir liepė jam, kad sugundytų ir kitus darbininkus. Kuomet visi darbininkai išsėjosi pakilęs Aleba ir tarė: „Veltui jus džiaugiatės, broliai, gerumu mūsų ūkininko. Pradėk intikėti velniui, bus geras ir velnias. Mūsų mūsų ūkininkui gerai tarnaujam, visur mės paklusnūs. Tuomet ir mano jis, jog mės tik del jo tą darome, jo norus ir užgaidas išpildome. Kaip gi jam su mumis geru nebūti? Bet pristokit jam pataikauti; padarykit jam blogą, ir jis taipgi bus nedoras, kaip ir visi, — tuojuas už pikta užmokės piktu, pikėiau už kitus tuos pikėiausius ūkininkus“.

Pradėjo kiti darbininkai priešintis Alebui. Priešinos ir susiginčino jie. Pasiryžo Alebas supykdyti gerą ūkininką. Pasiryžo su tokiu suokalbju, — jeigu jis nesupykdyt, tai atiduos savo šventadienius rūbus, o jeigu jis supykdyt, tuomet visi darbininkai sutiko atiduoti Alebui savo šventadienius rūbus. Be to, jie prižadėjo apginti jį nuo ūkininko, jeigu jį surakis arba į kalėjimą įmes, — tai jie paleis Alebą. Sudėjo laizybas, ir ant rytojuas buvo nutarta supykdyti ūkininką.

Tarnavo Alebas pas ūkininką už avininką, — gandydavo jįsai labai brangias, iš kitų šalių pagabentas avis. Staigu, ant rytojuas, kuomet atėjo ūkininkas su svečiais pas avis, pradėjo jiems rodinėti savo avis, ypatingai vieną savo čienijama aviną, darbininkas davė ženklą: žiūrėkit, — tuojuas supykdyt ūkininką! Su-

KELETAS PASTABŲ IS II-OJO LIETUVIŲ LAIKRAŠTININKŲ SUSIVAZIAVIMO.

IV.

Pereitame straipsnelyj mės dar neužbaigėm laikraštinių nutarimo apie rengimą lekcijų lietuvių kolonijose. Neužbaigėm to, kas pavesta išrinktajai Apšvietos Komisijai. O jai pavesta labai didelis darbas, būtent pavesta surasti būdas, kaip reikia suorganizuoti lietuvių amerikiečių šviesuomenę arba inteligentiją. Ką tame A. K. padarys, sunku pasakyt. Reikia spėti, kad visgi bus šiemet pradėta žingsniai prie susipietimo apšvietesnių lietuvių vienan ryšim. Gal būt, kad ilgai užgims kokia didelė veikėjų draugija, kuri užsidės sau tikslą keravyti visą mūsų kultūrinį gyvenimą. Tai draus, vienok garbingas spėjimas. Juk be pasiryžimų niekas negimsta. Tas ims laiko ir gal ilgo laiko. Bet juk ne viena diena tapo ir Roma pastatyta — sako priežodis.

Toliaus laikraštinių (5-ame posėdyj) šia kokius padarė nutarimus: 1) Nutarta užvesti rinkimą iš lietuvių amerikiečių gyvenimo statistiką. Statistikos žinios bus renkamos iš laikraščiuose esančių korespondencijų: kiek kur gyvena lietuvių, kokius jie turi darbus, kokias turi draugijas, kaip jos seros ir kiek į jas priguli šanarių, kokias lietuviai turi įstaigas: kningynus, skaityklas, sales, klubus, etc. kiek priguli į parapijas, kokius turtus valdo parapijos, draugijos, kiek yra lietuvių pramoninkų, kiek jų apskritai turtas išneša, etc., etc. Tą darbą pagelbės ir laikraščių korespondentai. Tam tikslui išrinkta komisija: pp. V. K. Račkauškas, P. Brandukas ir J. O. Širvydas. Komisija surinkusi statistikos medžiagą perduos sekančiam (3-jam) laikraštinių susivaziavimui. 2) Priimta rezoliucija, kurioje karštai atsisaukiama į Amerikos lietuvių organizuoties į draugystes, o draugystės ristiš ir susivienijimus miestuose ir miesteliuose, pagaliaus tiems susivienijimams jungtis į vieną centralinį Susivienijimą Lietuvių Amerikoje. Laikraščiai organizavimosi idėją privalo kiek galedami remti. 3) Saitykiai su laikraščiais, nepriklausančiais į Lietuvių-Spaudos Draugiją, palikt šios draugijos valdybai direkutuoti. Tapgi valdybai palikta pasirinkti būdas, kaip laikraštinių nutarimai in general turi būti įvykinti. 4) Išnešta rezoliucija, kurioje laikraščiai pasižada uoliai remti tautiškus reikalus ir prie tų reikalų visuomet prikviesti visuomenę. 5) Pajudinta klausimas inkūrimo visuotino Tautos Fondo. Tas pavesta Apšvietos Komisijai, kuri iki ateinančiam laikraštinių susivaziavimui sutaisys tam tinkamą projektą. 6) Ilgos diskusijos buvo apie mūsų scenos reikalus. Nutarimas, nors neišsemtinas, vienok gana platus. Pripažinta, kad scena pas mus stovi dar labai žemai. Todėl reikia surinkti ir peržiūrėti, kas pas mus jau yra iš dramatiškų raštų atspausdinta; iš tų būs sustatyta listas geriausių veikalų ir per laikraščius rekomenduojama juos visuomenei, kaipo labiau tinkamus statyt ant scenos. Šitas darbas pavesta Apšvietos Komisijai, kuri susižinos su scenos ir dramatiškos literatūros žinovais, ir su jų pagalba atliks, kas toje srityj galima. Bet, nutarta pasirūpinti ir apie naują, gerą dramatiškų veikalų išleidimą, ar tai origina-

MIRGA ŽVAIGŽDĖS...

Mirga žvaigždės purpurinės, Tyki, nebیلė naktis... Skaumas gula ant krūtinės — Gi tavęs aš laukiu vis!

Šlama miškas...kvėpja šienas... Stūško kaukurai kalnų... Aš vis sėdžiu... laukiu vienas Nenuleisdamas akių.

Abejonės dvasią spaudžia: „Ar nelūžo prižadai?“ Skausmo tinklą mintis audžia... Ką beveikia gi jinai!!

Mirga žvaigždės purpurinės, Tyli, nebیلė naktis... Skaumas gula ant krūtinės — Gi tavęs aš laukiu vis!

Aidas.

liškai parašyti, ar tai verstu iš svetimų kalbų. Susižiavimas išsireiškia už tą, kad daugiau būtų rašoma originališkų dramų ir komedijų iš lietuvių gyvenimo. Tam tikslui bus skelbiami konkursai, iš kurių apmokės autoriams už jų raštus. Į konkursus bus imamas tam tikras nuostimis nuo lošiamųjų veikalų. 7) Kalbėta ir apie mokyklų klausimą. Lietuviškų pradinių mokyklų inkurti negalima — sąlygos visai tam neatsako. Susižiavimas išsireiškia už Amerikos valdiškas viešas mokyklas (Public Schools) ir pagal geriausią gyvenimo patyrimą, pataria visuomenei leisti savo kūdikius į viešas mokyklas, o ne į parapijines. Podrang pataria mūsų visuomenės veikėjams, kad jie pasirūpintų nuo valdžios išreikalauti nors po du vakaru savaitėje išguldymą lietuvių kalbos, skaitymo ir rašymo. Žinoma, tas klausimas nesilyti nei paprastųjų valdžios vakarinių mokyklų augusiems žmonėms, nei privatiškų lietuvių mokyklų (kaip va Brooklyne inkurti p. Vinikajio ir kit.). Čia buvo kalbėta tik apie kūdikių elementarijį mokslą. Reporteris.

Iš Amerikos.

Reikalauja kuningų atgimimo. Cleveland, O., baptistų tikėjimo kuningų susižiavime tūlas pasatorius J. B. Lemon pareikalavo, kad visi kuningai atsisakytų imtinę už šliūbą, nes tokie mokesčiai esą lyginasi liokajų „tipsams“. Rods kiti kuningai griežtai tam pasipriešinę, bet Lemon nenusimena: jis vesias agitaciją, kad baptistų bažnyčiose būtų šliūbai duodami už dyką. Kaži begu pasiseks jam atratinti kuningėlius nuo taip malonių „tipsų“.

Ar krasa atsakys už bankrutus? Washington. — Krasų užveizda Hitchcock dabar užimtas klausimu: ar gali valdžia išduoti krasos bankams sudėtus piningus, jeigu žmogus subankrutina, o skolininkai tų piningų reikalauja? Ikišiolei Hitchcock dar nieko neišgalvojo. Jis lauksias, ką pasakys New Mexikos teismai, kurie nagrinėja bylą vieno žmogaus, kuris sudėjo krasos bankan piningus — ant savo, pačios ir dukters vardo, o patsai nubankrutino.

Bažnyčiose prigavikai. Chica goje įvairių tikėjimų kuningėliai guodžiasi vienas kitą, nes trumpu laiku gudri klastorių banda prigavo kelias dešimtis kuningų. Klastoriai ateina poromis su merga ir prašo duoti šliūbą. Šliūbą gauna ir mokėdami už jį \$10, gudriai įsuka kuningui falšyva \$20 poperinę, gaudami resto gerų piningų \$10. Vienas kuningas su tais falšyvais piningais bandė nusipirkti evangelišką, ir tik netapo areštuotas. Tada ir pradėjo aiškinties klastininkų špilai.

McNamara bylą pradeda. Los Angeles, Cal. apkaltintųjų neva dinamitavimuose brolių McNamara bylą jau prasideda. Teisėjas Bordwell pašaukė McNamara advokatus: Darrową ir Haringtoną, ir pareikalavo atsakyt ant tūlių klausimų. Darrow'as pareikalavo paleisti bylą visai kitu keliu, nes esą surasta svarbūs faktai, kurie kaltininkus lengvina. Tačiau teisėjas paliko bylą eiti savo keliu.

Milwaukee, Wis. čia buvusioje tiltininkų unijos konferencijoje John McNamara, sėdintį kalėjime, vėl išrinko savo sekretorium ir nutarė padovanoti jam auksinį laikrodėlio pakabuti.

Majoro bėdos. Dunellen, N. J. miesto majoras nutaręs išsikraustyti gyventi iš miesto, nes jis negalys vaikščioti po gatves, kadangi esą ant kiekvieno Main Ave. kampo nepraeisi, kad kas esą tavęs nepavadintų į saliuoną: „Come on, Mayor, let's have a drink“. Amerikonai mat per daug demokratai...

200 žmonių kubilas paskandino. Austin, Pa. miestelyj išgrinuo cementinė siena didelio rezervuaro-kubilo, ir 200,000,000 gallonų vandens užliejo netik šitą miestelį, bet dar kitus du kaimeiliu: Costello ir Wharton. Vanduo nunešė namus ir apie 200 žmonių paskandino. Tai antras toks Amerikoje baisus atsitikimas (1889 m geg. 31 d. toksai pat kubilo plyšimas paskandino miestą Johnstown, kur žuvo 21-42 žmonės).

Austinio nelaimę padarė Baylees Tyrės ir Poperiaus fabrikas; rezervuaro prakiurimas jau senai buvo žinomas. Bet šita siena buvusi trupatį palopyta ir vėl palikta ant Dievo valios.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ.

BROOKLYN, N. Y. Rugsėjo 25 d. vakarą brooklyniečiai surengė prakalbą. Kalbėjo svetyis iš Prūsų Lietuvos, p. J. Vanagaitis, kuris ne labai senai lankėsi po lietuvių kolonijas rinkdamas savo leidžiamies laik raščiams prenumeratą. Apkelia- vęs keletą dešimtų lietuvių kolonijų Amerikoje, sugrįžo atgal į Brooklyną (iš čia pradėjo savo „misiją“), iš kur ir iškeliauo tėvynėn. Tatai ir paduodu čia „V. L.“ skaitytojams kelioliaką ištrauką iš p. Vanagaičio kalbos.

Kalbėtojas išėjęs ant pagrindų nusiskundė, jog esą labai pavargęs. Tą kiekvienas gana aiškiai galėjo pastebėti. Todėl prašė susirinkusių nesitikėti iš šitos prakalbos labai daug, ir neapsivilti savęs. Tačiau, sako, nors ir pavargęs, bet kadangi apsiėmian kalbėti, tad šitą visgi delto pasakysiu. Iš pat pradžios kalbėtojas keliu brožuų apibrėžė išpuščius, kokius ingavo bevažinėdamas po lietuvių kolonijas Amerikoje. Išpuščiai, anot jo, gana malonūs. Nežiūrint to, kad lietuviai, kur tiklatai jį lankėsi, suprato jo kelionės tikslą, tikslą budinimo Prūsų Lietuvos lietuvių dvasios, bet dar parodė ir savo žengimą prie kultūros. Nors ta kultūra mažesnėse kolonijose nedidelė dar, bet visgi delto jau yra apsiėjęs. Ir tas turi džiuginti visus lietuvius abelnai. Toliaus kalbėtojas pajudino gana opų tarp Amerikos lietuvių klausimą, kuris skiria pirmieivius lietuvius vienus nuo kitų; pajudino votį, kuri ant amerikiečių lietuvių kūno išdygusi, ir išaugusi. Ta votis, pridursiu, tai nesutikimai ir vaidai, kurie jau nuo keliato metų tebesitėsia ir kuriems galo dar nesimato. Tatai dedasi tokie dalykai tarp socialistų ir, na, ir patriotų, tėvynės mylėtojų. Negalima praleisti progos nepaminiėjus ir nenurodžius socialistams, kad patriotai visgi pasirodė, jog jie savo reikalus remia. Ar tas remimas duos tokios vaisius, kokius jie mano pamatyti, jie atsakomybės sau nepasiima, bet palieka tatai veikėjams, kurie apsiėmė darbą atlikti. Rėmėjai matydami svečių-veikėjų gerus norus ir girdėdami jų prakilnius prizadus — nebuvo netikėliais. Bet grįžiu prie tamos. P-nas Vanagaitis, paaiškinęs, kad jam visai neapeina apgynimas jo paties asmens, prie kurio prikibo tuč tuojaus Liet. Soc. Są-gos organas „Kova“ ir įsijos padėjėjas „Keleivis“, bet abelnieji lietuvių reikalai. Sąjungiečiai, sako, kurie rūpinasi prisispirdami intinkinti, kurie aiškina apie save, jog jie esą tikri socialdemokratai, jog seka vokiečių socialdemokratų programą, stovi labai toli nuo pastarųjų. Vokietijos socialdemokratas pirmiausia yra — vokiečis, kuris į pirmutinę vietą stato savo tautos, savo žmonių reikalus, o paskui tiklatai reikalus visos žmonijos. Žinoma, pati logika priparodo, kad pats nuogas būdamas pasirūpink pirmą savo kūną apdengti, negu pradėsi rūpintis apie kitus. Vokietijos socialdemokratai, sako, nesikiša į privatinį žmogaus reikalus, neveržia ir neplėšia iš jo tų dalykų, kurie žmogui bent tuo tarpu rodos esą šventi ir brangintini. Jiems, socialdemokratams, nerūpi jo privatiniai, žmogaus personaliai dalykai; gana to, kad tasis žmogus įstoja į jų eiles ir padeda veikti, padeda praplatinti tą idėją, kuri mokina žmones pa-

naikinti išnaudojimų sistemą ir pagerinti žmonių ekonominius reikalus... Vokietijos socialdemokratai savo idėją augstina, laiko ją pagarboj ir neduoda jos sutepti, kaip tatai daro lietuviai sąjungiečiai, kurie tą pačią idėją nuvilko į mėšlyną ir apkrovė mėšlais, kad jos nei nebematyti... Be to, sako, lietuviai, save vadinantieji soc.-demokratai, yra visų kuomi, tiklatai — ne lietuviai. Kalbėtojas ragino, žinoma vietinius sąjungiečius, mesti vartojus tokią šlykščią, purviną ir bjaurią taktiką, kokią jie ligi šiol per kelius pastarusius metus vartoją ir sekti pavyzdžius tų, kuriuos jie mano seka.

Apie visa tatai p. Vanagaitis sakėsi plačiai parašysias sugrįžęs ir laikas nuo laiko išspausdins „Biruteje“.

Antras to vakaro kalbėtojas buvo p. Liutkauskas. Jisai taipgi kalbėjo, su mažais išėmimais, tą pačią temą. Kalbėdamas apie mūsų vieni kitų neapsikentimus priminė Tolstojaus žodžius: „Geras gali tiklatai tuomet įvykti, kuomet visi darysime gerai, o blogas savaimi turės pranykti“.

Žmonių buvo pilnutėlė Taut. Namu salė, apie 300 su virš. Jul. Baniulis.

GRAND RAPIDS, MICH.

Rugsėjo 15 d. sudėgė didelė Fuller and Rice lentų pjovynė. Nuostolių apskaitoma į pusę milijono dolerių. Su tuo žinoma, neteko 200 darbininkų ir darbo; dirbo daug ir lietuvių.

TDM. 58 kp. rugsėjo turėjo užkvietusi į šv. Jurgio salę miesto Viešojo Kningyno perdėtinį, kuris su krutomaisiais paveiklais išrodė visą kningyną, ir prie to buvo iliustruoti lietuviški laik raščiai („Šaltinis“, „Lietuva“ ir „Draugas“; mat dar tik tie trys tepareina į kningyną). Prieš atidarant susirinkimą, F. Belinis aiškino, kaip jie išgavo lietuvišką kningą į Viešąjį Kningyną.

Tarpuose T. M. D. kuopos choras vedamas G. Belinio sudainuota keletą dainelių: 1) Mūsų sveikinam kiekvieną, 2) Medžiotojų daina, 3) Nors audros užia, 4) Plaukė žaselė per Nemunėlį ir ant galo astistojus visai publikai, Lietuvos hymną. Nekurius dainas nepergeriausiai išėjo; tame daug yra priežasčių: viena neturi atsakančios vietos repeticioms, antra kiti ir išmokę ant dainavimų nepasirodė, mat kitų inkalbėti sustreikavo.

G. Belinis jau keletą metų, kaip deda trūšą mokiniui cho-ro, negaudamas jokio atlyginimo. Mokina per vakarus; galima sakyti su dūšia ir kūnu yra atsidavęs lietuviams. Kad daug tokių vietaučių mes turėtume, daugiau ką ir nuveiktume.

Salė buvo pilna; mat įžanga už dyką. Publika nepergeriausiai užsilakė. Padengimui lėšų po keletą centų aukavo šv. Petro ir Povilo, šv. Jurgio, Lietuvos Sūnų draugijos ir TMD. 58 kuopa. Tuomi ir užsibaigė vakaras. J. Garnupis.

WATERBURY, CONN.

Perkūno prakalbos ir piemeniškos kolionės. Rugsėjo 24 d. atsibuvo vietinės socialistų kuopos prakalbos. Kalbėjo J. Perkūnas iš New Yorko. Atidarius susirinkimą žukauskui ir vyrų chorui padainavus „Sudiev tėvynė“, išėjo Perkūnas. Jisai pirmiausiai persiprašė publikos už pereinoto sykio suviliojimą: nes buvo surengtos prakalbos, bet Perkūnas neatvyko delei to, kad antrą sykį nebuvo kvietas. Kalbėjo apie „draugių išsivystymą“ ir kaip kapitalistai

spaudžia ne kapitalistus. Ragino balsuoti už socialistus, nes tai jie padarys viską tą, ko darbininkai geidžia.

Buvo trumpa pertrauka, kurioje jauna mergaitė padeklamavo eilutes, ir vyrų choras padainavo „Marselietę“. — Po to vėl užėmė vietą kalbėtojas J. Perkūnas. Darodinėjo, kaip yra geras socializmas ir kaip daug bledies atneša kapitalistai, suėję į trustus, kaip baisiai išnaudoja trustai žmones. Ant galo pabaigė savo kalbą; bet atsidaro diskusijos: ar neturi kas ką priešingo arba nesuprantamo, tai gali pranešti, o kalbėtojas bandys paaiškinti arba atsakinėti ant kiekvieno duoto klausimo. Taip tai atsišaukė K. Balčiūnas ir pradėjo, sako: „Socialistai tai visur ragina: balsuokite už socialistus, ba jie yra geri, teisingi; jie tiklatai taip sako, o visai kitaip daro, panašiai, kaip ir New Jersey konferencijoje, nubandė tuos socialistus, kurie padėjo surengti J. Vanagaičių prakalbą; čia aiškiai pasirodo, kad socialistai jau ir dabar apribėjuoja savo narius, kad tu nedaryk tą ir tą; o jeigu neklausysi, tapsi išmestas iš sąjungos. Taip bus ir kaip jie valdžią paims į savo rankas, nieko žmonės negalės daryti, tik tą, ką socialistai norės. Jie tiklatai norės, kad klausytų tokių Bagočių, Perkūnų, ir jų tik protu gyven-tų, bet savo proto vartoti anaipol negalės“. Tuoj sekė atsakymas iš Perkūno pusės. Perkūnas priešų arčiaus prie krašto pagrindų, kad gerai girdėtų jo atsakymą. Susilenkė, rankas sugniaužė ir sako: „Iš niekur taušta negalėjai to išskaityti, kaip iš „Deglosios kiauulės“, išėinančios Brooklyne, N. Y. Aš taip „Vienybę Lietuvniukų“ vadinu. Ba tai priešas socialistų. Kas parašys ką apie socialistus, tai redakcija du syk tiek pridėda; mat ji neturi kuomi užmėžti savo laikraščio špaltas. Taip kaip kiti laikraščiai didinasi, padidino ir „V. L.“ savo laikraštį. Laikraštį padidino, o sandarbininkų nekiek nepasidaugino, o dar pasimažino; tai ką čia daryti; tai pereitą metų sutvėrė Brooklyne, N. Y. „Liaudies Mokyklą“, apie kurią pradėjo rašyti ilgus straipsnius, mums einasi taip ir taip“. J. Pruselaitis atsistojęs sako: „gal kalbėtojas ką ir žinote apie išmetimą tų socialistų sąjungos?“ Perkūnas sako, „iš niekur kitur nežinau, bet buvau Brooklyne, tai suėjau keletą pažįstamų, kurie tarėsi pareikalauti nuo korespondento paaiškinimo, o daugiau nieko nežinau“.

Ant pabaigos ragino prisirašyti prie L. S. S. Sako, mat socialistai išleidžia savo laikraštį „Kova“; atskleidęs ją matai visą pasaulį; dar prie to ir Bostono socialistams su tokiais kalbėtojais, kurie tik koliojimais tėra mandrūs, ir kurie toliaus „deglų“ draugijos dar nenuėjo. Mat pas socialistus taip yra, jeigu jau kas nepučia į jų dūda, tai tū „arais iš mūsų tarpo“. Socialistai kitus nori kritikuoti, bet jų tai Dieve sergėk. Čia tai ir duria kaip pirštu į akį, aklas fanatiškumas; jau klerikalai akli fan-

atikai, bet mūsų socialistėliai dar aklesni fanatikai, — fanatikai visoje to žodžio prasmėj. Klerikalai nors vengia koliotis, o „susipratėliai“ tū turi pirmutiniu ginklu. Svetainėje galėjo būti žmonių apie porą šimtų, kurie troško išgirsti gryną prakalbą, bet gavo papenėti savo išalkusius jausmus „deglosiomis kiauulėmis“.

Tokios prakalbos tai nei kiek gero neatneša, tiklatai blogo; vietoje raginti skaityti laikraščius visokių pažvalgų, kad žmogus, galėtų tobulinties, jie kaip mskolliai bruka: šia jums mūsų „graždanką“, „Kovą“. Maskolliai brukė per prievartą lietuviams „graždanką“, bet ji nepri-gijo; žmonės badavo be jokių laikraščių, kningų, bet neėmė jos. Apsižiūrėkit ir jūs, kad tik ir su jūsų brukamais laikraščiais neatsitiktų tas-pats, kas su „graždanka“.

Juris.

NEWARK, N. J.

Rugsėjo 23 d. D. L. K. Vytauto Dr-ja pastatė teatrą; vaidino 3-jų veiksmų komediją „Žmonės“. Publikos į pabaigą suėjo pilna šv. Jurgio salė, labiausia ant šokių, kurie patraukia jauni-mą.

Perstatymo laiku publika užsilakė pusėtinai ramiai. Todėl aktorai galėjo lengvai ir nevaržomai lošti bei parodyti savo gabumą. Vienok prisiziūrėjus į mūsų miesto aktorius, turi nuliūsti. Jie nesistengia savo rolėn inkvėpti gyvybės; nėra nudavimų esenoj, nei balse, nei kalboj; nepažįsta patįs savęs kuomi jie yra, nepažįsta ir veikalų skirtumo: ar tai drama, tragedija ar komedija, jiems eina vis lygiai. Taipgi nepažįta kostiumų, nei frizerijos, nei scenos, nesustato nei programo kaip reikiant. O jau 16 metų kaip praktikuojam ir į metus perstatom po kelis teatrus, o dar nenužengė mnei vieno žingsnio pirmyn! Teisybė, mūsų miesto teatrus niekas nekritikavo; gal tame ir bus visa priežastis. Na! kad taip tai šį kartą pasirižau kai-ką nurodyti, nors manau, kad tas užgaus aktorių jausmus ir gal nę kuris susinervuos; bet ką gi daryt; ant visados taip būti negali, anksčiau ar vėliau turėsime taisytis.

Čion nurodysiu kaip kuris atliko savo užduotį.

Varguolį lošė M. Janušonis. Balsą turi gana silpną, vos galima atokiau nuo scenos girdėt. Matėsi, kad jis pats jautėsi turįs silpną balsą, nes bandė padirbt į storą griaumonę; su tuomi dar labiaus sugadino, rodos lošė koki ligonį, o ne varguolį ir girtuoklį; tas komedijoje visai nebetinga. Aktorius renkant reiktų tēmyti ir į balsą. Oną varguolio dukterį lošė p. A. Mičiulskiute. Jos balsas neblogas, bet taikydama atsakyti tėvui iškrūpo iš komedijos į dramą ir labai dejuojančiu balsu ligi pabaigai lošė. Pas tāsai deklamatoriškas-dejavimo tonas labai inėjo madon. Bet tai labai negražu. Už tai galima kaltinti teatro vedėjus, kurie nenurodo aktoriams, kaip rodėse užsilakyti. Mateušo rolę lošė P. Daukšis; šis skyrėsi nuo pirmųjų lošikų, nes jo nudavimai daug gyvesni ir tinkamesni. Gelima užmesti tik laikymasi nars-tiškos „gramatikos“. Petrą lošė J. Jenušonis. Kalbėjo gana garsiai, bet užtai tingėjo drąsos duoti, kas prie melėsa būtinai reikia. Žodžius kapojo pasileidamas. Tubanskį turtuolių lošė B. Mikulius; šis turi balsą aiškų ir gana stiprų, buvo girdėt visoje svetainėj, jautėsi esą ant scenos.

„PRAKĖ AR „TAVORAS“.

Pora-trejetas metų jau yra, kaip Lietuvos laikraščiai pramanė naują žodį „prakė“, kurį pasiūlė vieton senai visų žinomo ir įsigijusio mūsų kalboje pilietybę žodžio — „tavoras“.

Kaip žinoma, nuo dvadesėtkio metų pas mus žodis „prakė“ jau buvo išgyvenęs vieton žodžio „čienia“, o vėliaus jisai buvo pakeistas žodžiu „kaina“. Dabar, kada kai-kurie išrodė, jog žodis „kaina“ yra netikęs, o jo vieton įveda „čienia“, tai „prakė“ taip ir turėtų pas mus pasilikti savo vietoje, bet joku būdu neturėtų „prakė“ būti pamainoma į „tavorą“.

Turi būti šiočia sinonimų eilė: Lietuviškai „prakė“; angliškai „price“.

Liet. „čienia“; angl. — „value“.

Liet. „vertė“; „vertybė“; angl. — „worthness“.

Naujoje Rygiškių Jono Syntaxėje (pusl. 19) randasi naujas žodis, išstumiantis laukan „tavorą“, būtent žodis „prakė“. Autorius sako, kad šitas žodis tik Salose bebuvo žinomas, šiame priežodyje: „Siūloma prakė nebrangu“ (slg. „siūlomas tavoras nebrangu“). Aš tikiu, kad autorius buvo netikrai informotas apie žodį „prakė“. Salos — tai mano kaip ir tėvyškė. Ir kaip čionai, taip ir apylinkėse žodis „prakė“ yra vartojamas visai kitose prasmėje. Sakoma: „jisai įšėko prakės, kad padaryt zlastį (klasta)“. „Prasimetės su kokią prakę ir nueisiu pas susiedą“. „Be prakės negali jo užsikabint“.

„Jonas visokių prakių suranda, by tik jam turgun važiuot“. Todėl čia matosi, kad žodis „prakė“ visai nėra „tavoras“, bet tas, ką suvalkiečiai sako „proga“, rus. „predlog“; angl. „pretext“, „pretense“.

„Prakiuoti“ — tai įšėkoti progą, susikabinti su kuo ar veikti ką, ar eiti kur. (Reikia atskirti „prakiuoti“, nuo „prekiuoti“ — kaštuoti).

B.

KAZYS PUIDA.

Zemės Giesmė

APYSAKA.

ANTROJI DALIS.

... Veltui, veltui troškimai, svajojimai, kuriuose dvasios, širdys, jūsų gyvenimo dalelės nebuvo įdėta...

Ir atsiminimų sargas atidžiai klausos, kiekvieną žodį šaltai svarsto, tarytum už akimirksnio turės savo būtybės teisę apginti, išsteisinti, vilių tinklais supančiotą rytojų išsikvoti...

O širdis kartoją:

... Kam jums tas, lakūnai, kam...

Neištesėjo, neištylėjo atminimų sargas:

... Gyventi mės gimė... Kovos taku eidami gyvenimo gelių skynėmės, ne paupušimams, ne, ne vaiko norus patenkinti — bet buvo tai drąsos lašai...

... O mės vis-gi žūvom... žūvom... nes gimdami drąsos neperdaug atsinešėm...

... Drąsos gyventi, veikti, budėti, tvirti permaža mumyse buvo — ir todėl neligai tverdami turėjome kitais užsileisti...

... Kovos, kovos taku rytojaus slėpinių jėškojome ir, lygiai kaip tu, jie suteikė mums marų smūgį...

... Bet buvome ligi galo patį sau ištikimi... savo, neskolintu, taku ėjome...

Retas savo taku eina... Ten, to tako gale stovi švyturys — jo kelionės tikslas... Ar pasieks — tai visų-labiausia jam tas turi rūpėti ir nieks neprivalo jo iš to kelio traukti...

Ir Ogintas eina savo keliu, iš nieko sumanymų ar minčių nesiskolino tam keliui sutverti: iš slapčiausių troškimų ir giliausių minčių nupynė tiltą, permetė jį iš vakarykščių per šiandieninę dieną rytojui ir tvirtu žingsniu užžengė ant to tilto. Iš užpakalio nedaug liko, ką su savim paėmė, tas jame likosi, kit-ką begailėtinga, rūščia ranka sunaikino, su šaknimis išrovė iš savęs ir rytojų vakarykščių šiukšlių nenunešė...

Šimtai rytojų, yt kūdikio sapnas, debesų greitumu pralėkė viršū jo galvos...

Sėdi štai prie pusiau nudžiūvusio gluosnio kamieno prisiglaudę ir vėl siunčia šauklį-mintį rytojų tos neišsemiamosios rytojų-rytojaus jūros išmatuoti...

Trapią valtį leidžia į įsiutusios jūros bangas, tarytum norėtų su audromis jėgas išmėginti, ar iš bangų pašėlusio šokio ir audros raudų pasityčioti taip, kaip anuomet žmonės iš jo sielos giliausių troškimų tyčiojos-juokės...

Bet ne, kam tas? Kam tyčioties, kam juokties — jis mėgina savo švyturio tvirtybę: ar tvirti pamatai, ar kas kokio akmens iš pamato nepavogė. Jei viršuje ir trūksta kokios plytelės — tai nedidelė bėda — juk rankos stiprios, dvasia pakili: atsistos ir naują plytą uždės...

Pamatas tvirtas — niekas nieko nepavogė, niekas nepagraužė, tik... tik pats kartais ar negriovė to, ką ilgus metus statė?

— Pamato nepajudinau, nors švyturio viršus dar neužbaigtas — tat reikia jį baigti, reikia savo keliu ligi paties galo eiti, nes jeigu per sprindį nuo galo sustosiu — kelionė mano pernieka!...

— Suvargau, nusilpnėjau, noras tas pats manyje — tat reikia atsilsėti, jėgų reikia pasisemti ir eiti... eiti, ligi galo eiti...

Po valandėlės atsiminė, tarytum kas būtų sužadinęs:

— Tai seni, labai seni, gyvenimo išmėginti, įstatai, o tečiau amžinai nauji. Žmonės ištroškę naujų tiesų, naujų įstatų, o senųjų nesuvartojo. Tarytum tame kas nauja bus jų išganymas...

— Kodėl senovės tiesos negeros? Ar todėl, kad rėksnių mimia šaukia? Bet ar ta mimia isigilino ton senovės, ar visas tos senovės tiesas iškratė, kad ramia širdžia jas atmata?

— Naujų tiesų norim! — Ir aš jų noriu, jų jįškau. Išiknisau senovės, nupučiau dulkes nuo daugelio tiesų — tūkstančius jų atmečiau, bet dešimtis pasilaukiau. Pasilaukiau, nes jos mano protui ir širdžiai atsako.

— Naujose tiesose daug blogesnių už senąsias radau — ir jas atmečiau. Bet čia dešimtis atmečiau, tūkstančius pasilaukiau... Juk ne žmonės, ne fabrikos tiesas tveria, bet patsai gyvenimas. Iš jo tai semiamu patarimą tiems darbams, tam tiesų išsirinkimui...

— Bet kam apskrauti tiesomis, yt elgėta, duonos riekėmis, kad paskui į kiekvieną klausimą jau parengtą tiesą kyšterti... Nenoriu tiesomis mainikauti, kaip čigonas arkliais. Širdis man tiesas tveria kiekviename atsitikime...

— O mano gyvenimo tiesą, mano būtybės taką — mano graudulingieji sopuliai sutvėrė. Ir toji tiesa, ir tasai takas — tai aš... Tėvų žemėn visą rytojų sudėjau... ne, ne visą, dalelę, kad ir mažutę, buvau iš jos pavogęs... Žmonėms nešiau to mano rytojaus gal puikiausią dalelę ir... apsiavilau — žemė pirmą kartą keršto kardą ant manęs pakėlė...

— Smūgis krito opiausiu vieton, tvirta ranka kardą valdė... Ir stebėtinai dalykas! Žaidžos ilgai neužgyję, jeigu senųjų žaidų tarpan patenka nauja žaidža — o čia... Čia kitaip buvo: sopulus rudens vėsula išarė suvargusią krūtinę; amžius varvančio vandens lašo jėga išlaidžė gilia duobę širdyje; žiemos pūgomis kaukė sieloje, yt beskaitlė alkanų vilkų gauja — uždėjo savo baudžiančiąją ranką ir... nutilo, tarytum pasislėpė, kad kitą kartą senovės taku praeiti ir netolimą praeitį priminti...

— Taip... Žemė pirmą kartą keršino... ne, nekeršino, pabaudė tą, kurs sutartį su ja padarė ir tos sutarties neištesėjo... Pabaudė, pamokino, kad daugiau nesuklystų, nes tuomet kils kerštingoji jos ranka...

— Žemė keršina už neištesėjimą... Ir rodės Ogintui, kad drėgna, išmirkus žemė klausė jo žodžių ir tyliais pavasario dūsavimais pritarė jo galvojimams. Tarytum savo kvėpavimais stengė užburti tą, kurs anuomet taip iškilmingai ir jautriai prisiekė jos neapleisti, visą save jontidėti ir imties iš jos save tūkstančių milijonuose gemančių grūdų ir gelių gyvybėje...

— Žemė nuodėmių nedovanoja! — lingavo sužydusių sodnų šakelės rausvyčiais žiedais į savo globėją. Ir šypsojos gyvybės žiedai gailaus, švelnučio pavasario vėjelio glostomi ir gilian, bet jautrian, yt sielos krusterėjimai, jaunybės sapnan supami

— Nevalia jįškojimo skausmų vengti! — stipriu, galingu balsu šaukė į Ogintą atgimusių tėvų darbo jėga. — Skausmas veiksmą gimdo — taką didįjį žmogaus gyvenimo kelin suranda, — šnabzdėjo nakties šmėklos ir driekės plonyčiais, vos-vos užmatomais ūkų tinklais...

Sutema pamažu, yt aukos dūmai, leidosi iš aukštybių, skrydo iš kaž-kokios nežinomos šalies lengvais sparnų plesnojimais ir klojos tyliais nuovargio akordais ant garuojančios žemės giesmės...

Toli-toli kaž-koksai paukštis suriko. Gal pelėda, gal koks-kitas — kas jį ten žino... Ore praskrydo pulkas kitų — ir jų sutemų tirštumoje akis negali atsiekti ir pamatyti... Sulojo kaimyno šuo ir jo lojimas ilgai draikės atsimušdamas į skystučius ūkų tinklus, siūbavo ir supo juos, tarytum nematomosios galybės ranka lingavo žemę pavasario sapnan...

GIMTOSIOS BANGOS.

Ir vėl Mačūnas ir Viktutė liko šeiminkauti, vėl visų darbų ir reikalų našta sugriuvo ant jiedvių pečių. Jurgis išvažiavo pajūrin atsilsėti.

Ištisomis dienomis sėdėdavo ant jūros kranto ir tyrinėdavo atmainingąjį jos paviršių. lygindavo ją su savo gyvenimu, su visos žmonijos dėjomis.

Baltijos jūra!...

Stebūklingosios Jūrienės ir Jūmergių viešpatija... Žilos senovės skaisčius reginiai-atminimai eilių-eilėmis sukildavo atmintyje ir erzindavo žmogų savo nebūtybe, praeities išnykimu...

Čia gimė puikiausios pasakos, legendos, stebūklingas grožės supratimas ir atjautimas... Čia gimė skaisčiausi padavimai apie meilės galybę... apie valdovų meilę, nuodėmingą, skaisčią, prakilnią, už kurią rūstusis Perkūnas baudė...

(T. b.)

VISUOTINIOJI
Historija

(SATYROJE)

Teffi, Dymov'o ir Avierčenko's prisiskaitęs parašė:

T(oks)... Š(oks)... K(itoks)..

(Tąsa.)

gelbėjo kiek ir protestai maistinių susivienijimų iš Naujosios Anglijos prieš Centro Valdybą (1910).

Augusto paveldėjai virto didžiuliai ir nieko iš jų neliko.

Germaniko sūnus, Kalligula, buvo didžiausis tinginys, kokį tik kada matė pasaulė. Jis tingėjo jau net kapoti savo pavaldiniams galvas ir nuolatos svajojo, kad būtų gerai, jei visa žmonija viena teturėtų galvą: būtų galima vienu kartu visas nukirsti!

(Štai ką padarytų Kalligula, jei visi žmonės viena galvą turėtų.)

Bet gi tas tinginys rasdavo gana laiko, kad kankinti gyvulus. Tarp kitko geriausiasjį arklį, ant kurio jodinėdavo, jis varydavo senatan ir sodindavo tarpe senatorių. Jam pasimirus (per tarpininkystę vieno jo sergėtojų), visi, ir žmonės ir arkliai, lengviau atsipūtė.

Po Kalligulai sostą paveldėjo jo dėdė Klaudijus, buvęs labai minkšto būdo. Didžiūnai pasinaudami tuo, išgavo iš jo pasmerkimą jo pačios, ištvirkusios Messalinės, ir apvedino jį su labai pasileidusia Agrippina. Iš tų pačių Klaudijus turėjo sūnų Britaniką. bet sostą paveldėjo Agrippinos sūnus nuo pirmojo vyro — Neronas.

Visą savo jaunatvę Neronas pašventė kankinimui gyvūnų ir naikinimui savo giminaičių. Paskum jau pamėgo dailę ir paleistuvingą gyvenimą.

Tarp kitko jis buvo poetas ir dainininkas, bet dainavo baisiai netikusiai. Jei bile kuriamūšų kompozitorių ir giesmininkų tektų girdėti Nerono koncertus, tai jie, nenorėdami gadinti sau nervų, ar išsinešdintų iš koncerto, ar ausis turėtų užsikimšti.

Kilus Romoje gaisrui — miestą padegė Neronas — jis, žiūrėdamas į liepsną, linksmai dainavo apie kitą buvusį didelį gaisrą — Trojos. Romėnai tačiaus pradėjo nujausti, kad patsai Neronas yra padegęs miestą. O jis gi norėjo viską kiton pusėn pakreipti ir iškelio Graikijon su koncertu. Lūkams bėgant net legijonai neišlaikė tų Nerono koncertų, ir jis buvo priverstas nusidurti. Smogdamas savo krūtinėn peilį, įsai sušuko amžinai atmintinus žodžius:

— Žiūrėkit, koks didelis artistas menkai turi pražūti!

Neronui pasimirus, Romoje kilo betvarkė. Dviejų metų bėgiu viešpatavo net trys imperatoriai: Galba, kurį nudūrė kareivis už šykštumą; Ottonas, prazuves pirm laiko iš paleistuvystės, ir Vitellijus, atsižymėjęs nepaprastu apsirijimu, nuo ko vargšas ir pasimirė.

Prie tokių painių aplinkybių atsitikdavo taip, kad vienas imperatorius dar nespėjo numirti kaip priguli, o antras jau repečkenosi ant sosto.

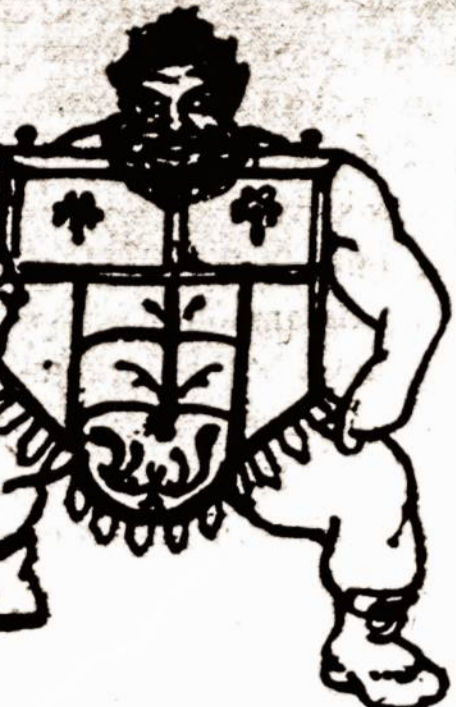
Imperatorius rinko patįs kareiviai ant savos atsakomybės. Patekdavo į imperatorius žmonės augšti, tvirti ir rėksniai. Paskum jau pradėta tiesiog pirkliauti sostais: nusipirkdavo tas, kas brangiau užmokėdavo. Nesykį galėdavai užėti „Romos Saulėje“ ar „Italijos Žvaigždėje“ panašų apgarsinimą:

«Pigiaj parsiuduoda geras tronas, mažai uživotas».

Arba ir toks:

«Pajieškau trono sziczia abba ir sodoje. Turiu gerą zalogą. Pats esu mokytas bukalteras».

Pasidėkavojant tokiems apgarsinimams, atsirado galų gale geras ir bailus imperatorius vardu Nerova. Bet kuomet ant sosto užsiriogino Komodas — vėl Roma suniuro. Artimi sostui žmonės pasirūpino nusikratyti tą Komodą, ir dėlto jį užmaugė.

(Taip atrodė Komodas.)

Ant pabaigos ėmė viešpatuoti imperatorius Dioklecianas, kuris per ištisus 20 metų vien degino krikščionis.

Dioklecianas, apie kurį mės visi daug žinome iš «Živatų Šventųjų», buvo kilęs iš Dalmacijos. Jo tėvas buvo paliuosuotasis vergas. Tūla raganė išpranašavo jam, kad jis liks imperatorium, jei užmuš šerną.

Šita pranašystė taip giliai įsėdo Dioklecianui omenėn, kad jis visą savo jaunystę praleido, begainiodamas kiaules. Galų gale, dagirdes, kad prefektas Apras daug vertesnis už šerną, — mes buvo iš visų pusių tikras klaučė, — ilgai nelaukdamas, nudūrė prefektą ir tuojaus užėmė sostą. Per tai ant to imperatoriaus tik kiaulės ir turėjo rūščią širdį. Visos tos bjaurybės taip įvargino nusenusį valdovą, kad jis, paviešpatavęs vos dvidešimtį metų, atsiskakė nuo sosto ir sugrįžo Dalmacijon, kur užsiėmė ūkininkavimu.

Beūkininkaudamas, jis sodino ropes, morkvas, pupas ir kitokius naudingus augmenis.

Romos būvis ir kultūra.

Romėnai dalinosi į įvairias klases. Pamatinės klasės buvo trys: 1 — Nobiles, arba didžiūnai; 2 — nedidžiūnai, arba neištikimi žmonės, ir 3 — vergai. (Sulygink: garbės nariai, draugijos nariai ir smokėtojai.)

Didžiūnų padėjimas buvo kur kas augštesnis už padėjimą šiaip žmonių. Jie turėjo tiesą mokėti mokesčius ir eiti į kares. Be to jie galėjo statyti savo namuose savų prabočių stovyklas ir rengti savo lėšomis įvairius liaudžiai pasilinksminimus.

Nedidžiūnams, arba neištikimiesiems, daug blogiau ėjosi. Jie negalėjo mokėti mokesčių nei eiti kariuoti. Jie vilko savo dienas, nei ubagas terbas, pingungas krovė ir pirkyba užsiiminėjo.

Vergams, žinoma, ėjosi kuogeriausiai: jie turėjo tiesą kuodaugiausiai dirbti, mirti ir maistus kelti.

Be viršiaus paminėtų sluogsnų Romoje buvo dar senatoriai ir raiteliai; tarp jų toks tebuvo skirtumas, kad senatoriai sėdėdavo senate, o raiteliai — ant arklų.

Senatu vadinosi toji vieta, kur sėdėdavo senatoriai, kartais ir su arkliais (pvz. sulygink Kalligulą).

Buvo Romoje konsulai ir pretoriai. Konsulai buvo ne jaunesni keturiasdešimt metų. Su konsulais visur vaikščiodavo dvylika vyrų su rykštėmis rankose; tokie palydovai buvo reikalingi nuplakti bile ko, jei atsirastų reikalas ir nebūtų arti jokio beržyno. Pretorių žinioje buvo rykščių klausimas.

Tikėjimiskos įstaigos.

Mums yra tvirtinama, kad visur ir visi turi tikėjimą. Tas, tur būti, tiesa Juk net ir bedieviai turi savo tikėjimą: jie tiki, kad nėra Dievo. O vadinasi netikiais!?

Romoje ir gi buvo įvairios tikėjimiskos įstaigos, laikomos pirmų-pirmiausioje vietoje.

Vyriausias romėnų kuningas vadinosi Pontifex Maximus, kuris ne sykį mikliai ir lūpų ir pirštų lavumu prigaudinėjo tikinčiuosius, kaip koks magikas iš kelianjančio cirko.

Po vyriausiamjam kuningui ėjo šiaip kuningai, vadinami angurais. Jie visados buvo linksmi ir juokdavosi vieni iš kitų — mat, vieni kitų šposus (atricskus) gerai žinojo. Besijuokiant tiems angurams, imdavo juokai ir parapijonus: jie, žinodami apie kai-kuriuos savo dvasišku tėvelių šposus, ir gikvatojo, nosis į rankoves paslėpę. Net pats Pontifex Maximus, būdavo pažiūri senas lūpas sučiaupęs į savo augurus, pažiūri ir nusijuokia, pamojęs ranką ir taręs:

— A. kad jums šimts!

Čia pat juokdavosi plonutyčiais balseliais vestalės. Aiškūs dalykas, kad nuo nuolatinių juokų romėnų būdas nusilpnėjo ir jų galybė nuėjo šunims šeko pjautų.

Vestalės Romoje — tai buvo deivės, Vestos kuningės, arba tarnaitės, kaip kad ir mūsų «Švento Kazimiero seselės» yra tarnaitės, — o kartais tarnaitėmis ir ne Šventų Kazimierų, per savo neapsižiūrėjimą. Jos būdavo renkamos iš kiltų mergaičių ir turėjo išbūti šventame ponytės stone (anot maldakningės) iki 75 metų amžiaus, o po tam laikui nusikratyti tą Komodą, ir dėlto jį užmaugė.

(T. b.)

T. M. D. reikaluose.

Visi raštai, kaip kuopų taip ir pavienių narių, turi būti suaukštinami Literatūrinio Komiteto nariui—redaktoriumi šiomi adresu: V. S. Jokubynas, 425 Lincoln Ave., Rockford, Ill.

Raportai intekti IV T. M. D. seimui. (Tąsa iš 39 N „Vien. Liet.“)

Raportas p. J. Gabrio.

Draugai, Tėvynės Mylėtojai! Perna dalyvaudamas III mūsų draugijos seime, Chicagoje, padaviau draugams Lit. komit. nariams ir Centro valdybai apsvarstyti sumanytą Lietuvių Encyklopedijos leidimo.

Po ilgų svarstymų ir tarbų principališkai tas sumanymas buvo priimtas, bet praktiškai pripažintas kol kas neįvykdomu, atsižvelgiant į tai, jog V. Kudirkos raštų laida dar buvo nelikviduota. Sumanyto įvykdymas tapo atidėtas arčiausiai ateičiai.

Dabartės vyriausią priežastį pradžinai, galutinai likviduoti V. Kudirkos raštų laidą, metas mums smulkiau apsvarstyti naująjį sumanytą.

Naudingumas ir reikalingumas Encyklopedijos mūsų tautai buvo jau gana plačiai svarstytas mūsų laikraščio, kaip Amerikų taip ir Tėvynės. Man paštam teko šitame klausem tirti visai savo žodį ir tūnau į nebekartotus, užsiganėdinsiu vien smulkiau išdėstymo plano, kaip aš manau šį sumanytą įkūnyti.

ENCYKLOPEDIJOS LEIDIMO ORGANIZACIJA.

Encyklopedija, ar Encyklopedijos žodynas? Darbas labai sudėtas ir toli gražu nelengvas. Vienok arčiau susipažinę su organizacijomis Encyklopedijos laidų kitų tautų, peritirkiname, jog visos klūtys ir sunkenybės nėra nepergalimos; daugiau, mūsų darbas dar yra daug lengvesnis einaut jų pramintais takais.

Pirm pradėsiat gildinti laidos planą — privalome išrišti klausimą ką leisime: Encyklopedijos žodyną, ar Encyklopediją pilnoje to žodžio prasmėje?

Idant išrišti šį klausimą, turime išaiškinti, kokis skirtumas yra tarp Encyklopedijos žodyno ir Encyklopedijos tikrosios to žodžio prasmės.

Kuomet encyklopedijos žodynai turi tikslą suteikti skaitytėjams tūla skaitlių atskirų žinių, paaiškinimų apie įvairius dalykus, — encyklopedija turi kitelį siekį: ji padaro, aiškina ryšį tarp įvairių gaivalų, suriša—suvienija įvairias žmonių žinojimo šakas, pasinaudama jų gentiškumu; surinkti jas, sutvarkyti, pasiskirstyti į skyrius pagal jų rūšis, tai yra pirminė užduotis to, kuris nori išleisti encyklopediją.

Reikia sutraukti, taip sakant, sutirštinti, suglausti ir krūvą nevien faktus, bet ir idėjas (mintis). Reikia surinkti bendrasias atskirų atsitikimų ypatybes ir padarius jų sąrašą atsakančiai išgulyti; pagaliau sulyginant įvairias sintezas išrodyti skaitytėjui jų bendrumą.

Sąjki atsitikimai (faktai) ir mintis jau būna surinkti ir sutvarkyti, lieka juos dar sulyginti tarp savęs, klasifikuoti ir paskui surasti juos valdancius įstatymus.

Tinkama įvairių apreiškimų ir idėjų klasifikacija turi būti paprastu encyklopedijos darbu.

Šitos problemos statomos nevien tam, idant pastatyti puikų encyklopedijos rūmą; jos buvo pirma, jos ilgai galės būti ir paskui. Encyklopedisto užduotis tik jas konstatuoti; bet ne jo užduotis yra jas išrišti.

Jo užduotis surinkti visus atskirus faktus, pirmąją neapdirbtąją encyklopedijos medžiagą, ir juos tinkamai išgulyti, sutaisyti.

Šitas sutaikymas yra nekas kitas, kaip klasifikacija vyriausiu faktų, o klasifikacija faktų yra klasifikacija paties mokslo.

Tokia yra užduotis encyklopedisto, kilanti iš paties encyklopedijos esybės.

Taigi, sulyginę encyklopediją su encyklopedišku žodynu, turime nuspręsti, kas mums yra labiau reikalinga.

Čia negali būti dviejų nuomonių; kiekvienam matančiam, aiškūs skirtumas tarp Encyklopedijos ir Encyklopediško žodyno. Tauta, norinti sutverti nuosavą kultūrą negali užsiganėdinti atskiromis mokslo nuotropomis, smulkmenomis, — jai reikalinga pilna visų mokslų sistema, tinkamai išgulyta.

Nevienas galbūt ant to atsakys, jog taip suprustos encyklopedijos šiandien dar mės neįstengim patis išleisti, stingant mums mokslo jėgų.

Taip. Jei mės vieni neįstengsim, pasikiviesime kitų tautų mokslininkus talkon. (Jau keliolika garsiųjų mokslininkų francūzų, vokiečių, lenkų ir rusų prisidėjo, mano kviečiami, sašdarbininkauti mūsų Encyklopedijoje.)

Kokia Encyklopedija mums yra reikalinga? Kaip jau spaudži buvo savam laike nurodyta — mūsų Encyklopedijos tikslas — įvairių mokslo šakų populiarizacija. Ji turės išgulyti prienamąjį ir visiems suprantamąjį formoj mokslą ant to laipsnio, kurį jisai šiandien pasiekė. Encyklopedija turės būti toli nuo šios dienos ginčų; ji neturės krypti nei į kairę, nei į dešinę, — ji turės būti nepartinė, objektyvinė, laisva, kaip paties mokslas.

Atraidami astronomijos, fizikos, chemijos, naujaisi elektros pritaikymai, archeologijos restitucija, naujaisi mokslo nurodymai srityje kalbotyros, istorijos, antropologijos, etikos, — žodžiu, visa, kas tik gali mesti šviesos spindulį į žmonių minties sritį, ras vietą Encyklopedijoje. Ji išgulyds faktus tikrai ir kiek galima smulkiausiai; bešaliesiškai išnagrins įvairias, dažnai priešingas viena-kita teorijas ir idėjas; pačiam skaitytėjui bus paliekama laisvė spręsti ir lenkti savo nuomone vienon ar kiton pusei.

Paveikslai, žemlapiai, piešiniai taip jau turės ūkinti žymią vietą mūsų encyklopedijoje. Daugelio mokslo dalykų sunku, kitų visi negalima išgilydinti be tam tikrų piešinių, paveikslėlių, lygiai kaip geografija ir istorija negali apsieiti be žemlapų. Užtatai mūsų Encyklopedijoje bus tikstantai piešinių, paveikslų ir šimtai žemlapų.

Sekdami tradicija ir pavyzdį garsiųjų encyklopedistų praėjusių amžių, turime paskirti taip-pat žymią vietą aprašymui ir piešiniam masinui — rankū, kurie šimtai pramonės amžių turi taip didelę svarbą.

Kiekvienai mokslo šakai stengsimės pakviesti tinkamus bendradarbius. Po visais straipsniais bus autorius parašai, kurie savo vardo garbe atsakys už straipsnio tobulumą.

Klasifikacijos mokslų klausimą išrišus, pridera duoti veikalui jo tikrą būdą. Mūsų Encyklopedija bus savystovi. Galima bus tai atsiekti vengiant pamėgdžiojimo svetimų encyklopedijų, pasistengus sutverti ką nors naujo, savystovaus.

Mės jau buvom minėję, jog mūsų encyklopedija bus tikras ir pilnas surašas žinomų atsitikimų, mokslų jau pripažintų, ar dar tik pripažįtamų, gemančių. Šitas visas ir suteiks mūsų encyklopedijai ypatingą vertę ir svarbą.

Mūsų nuolatinį permainų laikę, kuomet visuomenė įieško naujų formų, kuomet praeities formas keičia ant tobulensiu, demokratiškesniu, kuomet mokslas kasdien darydamas naujus išradimus milžiniškais žingsniais žengia priekyn—mūsų veikalas, būdamas paskutiniu šiandieniniu mokslo žodžiu, turės apimti, išgulyti visas doktrinas. Maža to, mūsų Encyklopedija bus nevienpusiška, netarbaus nei dešinė, nei kairė; tarbaus vien pažangai, šaltai išgulydama teisybę, viens teisybę.

Mokslas, kurie galutinai neišaiškina, paduosime skaitytėjui akveidzon tokiais, kurie jie yra šiandien, o patis skaitytėjai lai lygina, sprendžia, aktriasi, kas jiems tinka.

Šiais Encyklopedijos idealais sukas atsiekti ir nelengvas įvykdyti; tačiau jis siekiantas ir visgi galima vykdyti.

Encyklopedijos laidos planas. Mūsų Encyklopedija bus paskirstyta į 15 tomų ir 80 formato ne mažiau 500 puslapių kiekvienas; puslapis bus padalintas į dvi skilti, kiekvienoje skiltyje 60 eilių, kiekvienoj eilėj 40 raidžių, neskaitant tarpų ir ženklų.

Taigi visame veikle, 15 tomų mažiausiai bus 7,500 puslapių, skaitant tik 500 pusl. kiekvienam tome, 15,000 skiltių, 900,000 eilių, 36,000,000 raidžių.

Atskiroms mokslo šakoms bus pavesta:

Table with 2 columns: Mokslo šaka and Eilių skaičius. Includes Astronomy, Chemistry, Industry, etc.

Viso 909,900 eilių

Priskaitant dar 100,000 eilių priedo papildymams, turėsime viso 1,000,000 eilių visame-veikle, arba 16,667 skiltis; pertal vidutiniškai bus 555 pusės.

Visas darbas bus išdėstytas ant eilės metų:

Table with 2 columns: Metai ir Tomai, Eilių skaičius. Shows distribution of volumes over years.

Viso nuo 1912 m.—1917 m. bus išleista 15 tomų I—XV. Reikalui atsitęsus bus išleistas dar vienas-kitas tomas papildymų.

Table with 2 columns: Spausdinant po 10,000 ex. kasmet atseis; Metai ir Tomai, Eilių skaičius. Shows printing schedule.

Viso 15 tt. (I—XV) — \$52,500

Čia ne vienas sulyginęs skaitlines paklaus, delko išlaidos auga kasmet ne toje pačioj proporcijoj, kaip kmingų skaitlius; pavyzdin: 1913, 1914 m. skaitlius spausdinamų tomų dvigubai dšienis negu 1912, o išlaidos tik 1 1/2 karto didesnės. Kiekvienas kam teko arčiau apsipaziinti su kaimingu leidimu, žino, jog juo daugiau kmingų yra spausdinama, juo jos pigiau atsieina. Taigi visa laida, 150,000 kmingų atseitų \$2,500 dolerių. Patogumo delei visa Encyklopedijos laida galės būti leidžiama atskirais sąsiuvas aplamai 3—4 lankų 48x64 pp. didumo.

Table with 2 columns: Metai ir Tomai, Sąsiuvas. Shows subscription rates.

1912 m. išeis sąsiuvas kas mėnuo, 1913 m. išeis sąsiuvas kas dvi savaiti, 1914 m. — kas dvi (2) savaiti, 1915 — kas dešimts dienų, 1916 m. kas 10 dienų, 1917 m. kas savaitę.

Laidos technika. Išskleidus abelą būsimos Encyklopedijos planą, gal bus neprosai nurodžius dar keletą smulkesnių apie pačią darbo techniką.

Encyklopedijos redaktorai ne visiems žodžiams duos lygiai vietas; vieniems užteks kelių eilių, kuomet kitiems reiks pašvęsti daug puslapių. Reikės pirmiausiai išskirstyti žodžius, kuriems redakcija duos daugiausiai vietas.

Nereik bijotis padauginyti jų skaitlius, tuomi bus išvengta daug spragų ir suteikta skaitytėjams kuodaugiausiai žinių. Štai ir bus vienas iš didžiausių mūsų encyklopedijos nuopelnų, nesa ji duos kiekvienam atsakymą ant visų klausimų.

Nėra ką bijotis, jog tas labai padidis Encyklopedija; tuomi mės išvengsim neišikumu, o ir mūsų Encyklopedija bus tikru veikalu pilnoje to žodžio prasmėje, o ne paprastu žodynu.

Šita pirmąjį darbą atlikus, reikės sugrupuoti žodžius sulyg jų svarbos, kurią jie turi mokslui ir skaitytėjams. Pagaliau lieka galimai, tikriausiai sutaikint straipsnių ilgumą su viso veikalo didumu; čia ir yra didžiausias techniškas sunkumas, kurį reiks pergalėti Encyklopedijos redaktoriams, nes ne kiekviena straipsnių galima bus trumpinti, atsižvelgiant į jos svarbą ir stilius ypatybes. Straipsniuose, turinčiuose mažiau 30 eilių, nebus paliekama tarpų. Vienok, jeigu tokiame straipsnyje bus nurodyta bibliografija, tai ji turi būti pradėta iš naujos eilės. Ypatinga svarba bus dedama mūsų Encyklopedijoje ant bibliografijos, nurodančios kiekvienoje mokslo šakoj vyriausius šaltinius, idant tuomi kiekvienam galėtume duoti priėjimą iš paties susipažinti su klausimu, kuris jam rūpi. Darome tai atsižvelgiant į tai, jog daugelis mūsų savamokslų neturėjo progos susipažinti su visa lytinčia ta klausimą literatūra.

Straipsnio bibliografijoje bus nurodoma netik autorius ir veikalas vardas, bet vieta, išleidimo metai ir puslapių skaitis.

Vyriausiuose straipsniuose, aprašančiuose įvairias taatas, šalis, bus vartojama sekanti sistema:

- 1. Fyziškoji geografija (rybos, paviršis, vandenys, oras).
2. Etnografija, antropologija (demografija).
3. Kalba, apšvietimas.
4. Politiškoji geografija (valdžia, valdymo būdas-administracija, miestai).
5. Ekonomiškoji geografija (žemdirbystė, kasyklos, pramonė, keliai, prekyba).
6. Historija.
7. Literatura, mokslas, daila. (ši klasifikacija gali būti mažmą permainyta aprašant tautas.)

Duodant biografijas garsiųjų ypatų, bus pažymėta:

- 1. Vardas ir pavardė.
2. Ypatos ypatybės (trumpai).
3. Gimimo ir mirties diena.
4. Ypatos gyvenimo išgulydymas.
5. Išskaitliavimas jog veikalų.

Toks yra, Draugai, Tėvynės Mylėtojai, mano sumanytosios Encyklopedijos planas keliuose ruožuose Jums paduotas.

Didžioji žaliuosio medžiagos dalis šiai laidai jau surinkta, kuri vos sutilpo ant 50,000 lakštų in So. Turiu priengs jau per 1,500 piešinių mūsų Encyklopedijai, bet to esniu suradęs keliose didelėse francūzų išleistuose, PaRyžiuje daug gatavų klūšų, kurias man pažadėjo perleisti visai pigiai. Sandarbininkauti mūsų Encyklopedijoj pasižatėjo, kaip viršų minėjau, daug žymių mokslininkų—kitataučių, neskaitant jau mūsų apšvestinijos (kiek vėliau apkelbūsi pilną bendradarbių surašą).

Draugai, aš iš savo pusės išpildžiau savo priedermę, kurią pernai ant savo pečių Chicagoje pasimašiau; dabartės Tėvynės Mylėtojai, Jūsų kateina išpildyt Jūsų priedermę, defant pirmąjį plytą po šimni puikni mūsų kultūros rāmū.

Jozeas Gabrya.

ŠVEICARŲ DEMOKRATIJOS JUDEJIMAS.

III.

Dabar mės prieiname prie šveicarų vidurinės politikos. Ji yra labai akvyva. Akvyva tuo, kad šveicarai jau išanksto įsigijo pažangias partijas. Tos partijos, nors tarp savęs vaidijosi, bet užsidarė buvo nuo svetimųjų intekmių. Kitaip pasakius, jos „neišnešdavo šiukšlių iš savo kiemo“, bet šudėgindavo namie, kad nepasirodyti nemandagiais kaimynams. Tokia būdu, nors šveicarai kaip ir neturi savo tautos (nes jie susideda iš daugelio senoviskų atžalų: helvetų, keltų, retų, allemanų, burgundų, ostgotų, etc., o dabar viešpatauja net valdiškai lygiai tris kalbos: vokiečių, francūzų ir italų), vienok jie dirbtiniu būdu sutvėrė savo „šveicarišką tautą“ ir ant jos išgrindė tokią demokratišką ir pažangią šalį ant svieto, kokios kitur veik niekur nėra. Šveicarai visu-pirmu dideli patriotai ir savo krašto mylėtojai. Paskiaus demokratai. Bet neužbėgkime už akių. Mės žadėjom dirstelti į jų politiką.

Kaip žinoma, Šveicarija susitvėrė konfederaciją dar pirm 1291 m. po Kristaus. Historijos taku ši konfederacija perėjo įvairias kaleinas, kurias mės čia aplesime. Paminėsim tik, kad iki 1860 metų šveicarų valdžia buvo jau rankose liberalų. Paskiaus dalis valdžios perėjo į rankas radikalų. Antgalo gimė galinga partija demokratų. Liberalai, radikalai ir demokratai — štai kokios partijos iš eilės būdavojo Šveicarijos ateitį.

Liberalai, kurie visame pasaulyje yra išvedami nuo latinų žodžio liber—valnus, dėjosi sau už tikslą Šveicariją atgimdyti ant plačios politiškos ir religijinės liuosybės. Tas jiems ir pasisekė. Šveicarijai po liberalų valdžia susitvėrė stiprų savo politišką gyvenimą, inėjo sistema liaudies rinkimo viršininkų kaip visoje Šveicarijos konfederacijoje, taip ir jos kantonuose arba valstijose. Taigpi po liberalų valdžia įvyko pilna religijos laisvė, nes dar iš XVI šimtmečio, tai yra nuo laikų garsaus reformatoriaus Kalvino, šveicarai nusimetė Romos religiją, pastoj protestantais ir dideliais neapkantoliais svetimųjų religijų. Liberalai šitą pamauž išdildė, tik pasiliko uždrausta Šveicarijoje gyventi jėzuitams, kaipjo inėstantiems į politiką suirutės. Bet liberalai ilgainiui savo vardą nusigyveno. Mat kiekviena nuomonė, kuri neina sulyg gadygnės dvasia, ilgainiui nusešta. Šveicarų liberalai buvo geri iki pusei XIX amžiaus. Bet jie nebeonorėjo matyti, kad per metų eiles žmonės patis bręsta, ir kad gali savim valdyties. Taip ir čia buvo. Žmonės pradėjo nekantrauti, pradėjo reikalauti, kad tai vienur tai kitur valdžios ir įstatymų dalykuose būtų leidžiama ir patiems žmonėms pasakyt savo žodį. Liberalai to nenorėjo. Jie dar manė, kad liaudis prie to nepribrendo. Todėl vertė šveicarus, kad patis jie tylėtų, o visus įstatymus ir šalies absoliutišką valdymą pavestų sau išrinktosioms taryboms (apie kurias pirmiau einančiame straipsnyje minėjome).

Tas ir sukėlė jau liaudį prieš liberalus. Iš pačių liberalų galingos partijos atskilo kairėji šaka — radikalai. Šie stjo už žmonių pusę, nors, kaip žemiau matysime, jie dar nepakakino šveicarų. Radikalai šiandien visur lošia mažą rolę, kaipjo politiškos partijos. Bet anuose laikuose jie buvo šveicarų šviesioji viltis. Radikalas, nuo latiniško žodžio radix—šaknis, turėjo anuomet skambanti vardą. Jisai kelė žmonėse neušiganėdinimą ir nurodė, kad viskas dabar yra „sutrūniję“, ir reikia „iš šaknų“ išrauti. Taip ir gavo jis sau vardą radikalo — rovojė iš šaknų. Bėda buvo su radikalais tame, kad jie nežinojo, kas reikia naujo sodinti, ir išrautųjų dalykų vietas. Paprastai lengva būna bile kas griauti. Bet ne tas mandrus, kas griauti, tik tasai, katras sodina. Ir šveicarų radikalai nujantė kad liberalų politika nebeatsako gadygnės reikalavimui. Vienok nežinojo, kuo reikia šitą politiką pakeisti. Jie nurodinėjo valdžios ydas, renkamųjų valdininkų jeibes, gerų istaigų stoka. Ragino-skatino valdžią griebtis, prie šio ar ano, bet ir jiems neparėjo omenėn, kad reikia įvesti Šveicarijon demokratija. Ir jie, kaip ir liberalai, nuolat ragino žmones pasidnoti savo renkamųjų tarybų valiai. Todėl rezultate išėjo tas, kad radikalai visgi pasiliko tais pačiais liberalais. Skirtumas buvo jei bent tame, kad radikalai daugiau rėkė, ragino liberalus eiti greitesniu žingsniu. Bet jie nematė, kad ar greitai ar palengva eis liberalai, niekur jie toliaus neišeis iš savo sutvortojo rato. Reikėjo kam-nors šis ratas pralaužti ir paleisti valdžios galę ištekėt į liaudį, — reikėjo liaudžiai leisti tas teises, prie kurių ji jau buvo prigryvenusi. Ir metų bėgim atsirado šitie pralaužėjai. — tai buvo demokratai, kurie gimė iš pačių liberalų ir radikalų. Kaip tai puikiai bėgo šveicarų evoliucijos srovele!

Demokratai... Kaip tai puikus šios gadygnės vardas! Jam bus lemta gal patverti visas epochas, kurias mūsų Senutė-žemė pragyvens! Tegul demokratiškosios partijos vardą sumaišo su dumblais sugendančios partijos taip vadinamų „demokratų“ (kaip va

Amerikoje). Tegul gimsta desėtkai, šimtai, tūkstantčiai partijų po visokiais vardais: blaivininkų, nacionalistų, republikonų, socialistų, anarhistų, neprigulmingųjų, agrarų, etc. etc. Tegul gimta tiek partijų, kiek jų vardų šiandien jau turime pasaulio politiškame žodyne, ir kiek dar ateinančiomis gentkartėmis tie žodynai prisipildys. Veltui! Nei viena partija, nei viena draugija, nei viena viešpatystė neišiks ant svieto, jei nebus paremta ant demokratijos pamatų... Kas tai yra ta demokratija? Tą žodį mums davė graikai toli dar pirma gimimo Kristaus, to didelio demokrato... Demo—žmonės, kratos—stiprybė; demokratija — reiška žmonių stiprybė, žmonių valdžia, priešinga monarchijai ir aristokratijai.

Kada mės kalbame apie demokratiją arba žmonių valdžią, mums prisimena didelės karės, kraujingos revoliucijos, milijonai išžudytų žmonių per tūkstančius metų. Už demokratijos principą žmonės kovoję ilgus šimtmečius ir dabar dar tebekovėja. Šita kova yra pasekminga, nes pažvelgę į historiją matome nuėjusius nuo scenos galingas monarchijas, o jų vietose įvykusias dar galingesnes respublikas, su žmonių renkamąja valdžia. Tačiau vėl prisimename ir demokratijos priešų baimę. Šita baimė turį savo priežastį. Jie sako, kad demokratiją nevisur lygiai gali įvykti, tai yra vienur gali įvykti anksčiau, kitur vėliau. Kodėl? Delto, kad nevisur žmonės vienodai pakilę kulturoje. Taip ve demokratijos priešai pastato del kontrasto pačias kraštučiausias šalis: Šveicariją ir Šiaurės eskimosus. Šveicarai sako per 500 metų jau gyveno liuosybės atmosferoje ir suspėjo demokratijos dvasion išsivystyti, o eskimosai dar niekad iki šito neturėjo progos deaėti: jiems kenkė įvairios sąlygos, tarp kito labai aštrus gamtos padėjimas. Todėl sako šveicarai gali būti demokratais, o eskimosai dar negali. Čia yra dalis tiesos, bet daug kas ir netiesos. Vienok mės čia šitame straipsnyly neisim į disputus su demokratijos priešais. Viskas, ką mės jiems pasakysim, tai tą, kad jie bereikaljo bijosi demokratijos. Jie turėtų bijoti tik ochlokratijos arba mobokratijos, tai yra gaujų valdžios (šitą terminą mums irgi senovės graikai paliko). Mob—gauja. Kada juodašimčiai pakaria revoliucionierių; kada Amerikos inirtusiu gauja sudegina ant lauzo negrą; kada expropiatoriiai išplėšia ramų kaimietį, jo dukterį iškoneveikia ir uždega namus; kada gauja žmonių arba kad partija paima valdžią ir savo rankas ir nežiūrėdama šalies įstatymų, daro užmusimus, gaisrus ir kitokias prievartas, — tada vadinasi ochlokratijos arba mobokratijos darbas. Su juo nieko bendro neturi demokratija. Mobokratija bus tremiama ir tobuliansioje draugijoje.

(Da bus).

A. B.

KELIONĖ IS AMERIKOS.

(Tąsa.)

lenteles gali įlįsti vidun; suėję vidun radome apie desėtką lenkų, žydėlis su žydelka ir mės tris lietuvių; pamatėme, kad tame laibgalij tik mus visus suvarė; aš pamaciau, kad čia blogas bus gyvenimas; tuoj atgal ant virsaus ir pas kapitoną, koks jis tēn buvo, klausdamas: ar negalima gauti geresnio kambario; jis atsakė, kad galima tik reikia pirmokėti po septynius dolerius nuo asmens. Aš pamislėjau, kad už du žmones reiks \$14, ir dažinojė, kad lyg Hamburgui važiuos tik 30 valandų nemo-kėjau, pasilikome ant vietos.

Ketvergo naktį apie dešimtą įvažiuovė į kanalą, katras yra prikastas lig Hamburgui; tada gerai buvo važiuoti, nei maž bebesupė. Buvo pasakyta, kad ant šeštos val. pėnyčios ryte būsimė Hamburgė; bet važinujant kanalą pradėjo kaszin kas barbėti palei laivo sieną, lyg kad per akmenus važiuotumėm; tuoj bėgome ant virsaus žiūrėti; ar nematyti kraštų, bet per tamsumą krašto nematyti, tik kur-nekur matosi žiburiai; ir ant vandenio bežiūrint patėmijome ledinės lytis; tos tai ir barbe no į laivo pasienius. Baigiant privažuoti uoste, ant viso kanalo buvo jau ne ledai, bet kaip ir sniego aplkota; tada tai juokėmės, kad plaukiame per „ledines jūres“.

Pusė po devynių privažiuovė uostą; tenai greitai išleido, potam nuvedė į Prūsų tamožnią, kur vėl perkrėtė mūsų čemodanus, bet nebuvo nei atidėrė, tik pripildė korėiukes, kad peržiūrėti, ir nuvedė į „American line“ kompanijos namą, kur reikė pirktis bilietus ant Prūsijos geležinkelio; mės norėjome gauti III klasės bilietus, o jie neturi; kiša po nevalia IV klasės, dar visai apgandindami, kad mūsų nepriimsią III klasėn; už didijį bakšą reikėsi mokėti bilietą; ant galo pasakė, kad aš nežinosiās, kur nusipirkti bilietą; aš jam atsakiau, kad tave nesiklausai; tai tame name ir nepirkau. Greitai nuvedė ant stoties; tenai vėl pradėjo kišti savo bilietus, dar toki kiek pasipriėšęs, paėmian. (Tas žmogus kalbė lenkiškai).

(T. b.)

Tai vienos iš geriausių aktorių, kuriam negalima daug ką užmest. Petrofo ir Borodko lošė V. Truska ir A. Janušonis; šie du taip trumpas roles turėjo, kad iš jų kelių žodžių negalima ką nei spręsti. Kaimyną lošė J. Laukaitis; jo taipgi trumpa rolė, bet ir tą neiškiai išvedė: mažai kas suprato, kas atsitiko su Ona ir kur ji dingo. — Tai tiek apie aktorius nedatekliaus.

Manau kad man atsakys, kad nuo darbininkų geriau nereikia nei reikalauti (šitą pas mus atkartoja, kaip poterius), nes ir taip daug triūsų jie pašventia. Su tokiu išvedimu nesutinku ir reikalauju nuo darbininkų to paties, ką ir nuo kitų; nes ir tarpe darbininkų randasi su talentais taip, kaip ir tarpe dykaduonių; nėra reikalo užmest darbininkams nebūtus daiktus.

Pas mus yra įvedimas — kas partija, tai ir aktorai; jau tinkamomis ne į savo partiją neis lošty. Pas apšviestas tautos yra kitaip; katalikų bažnyčiose gieda žydėkos; žydų teatruose gieda ir lošia teatrus katalikės; bile tik gerai apmoka. Kodėl mes bijomės vieni kitų, lyg kokie būtų niekadėjai?

Laikas, ir labai jau laikas tą netikumą pamest; dirbkime savo gerovei visi išvieno.

M. Teisėjas.

New Yorko žinios.

¶ **Rusko-Amerikankij Vietnik**, Evalenkos leidžiamo žurnalo, išėjo 9 N. Šis žurnalas dabar susilieja su Rusijoje (Peterburge) einančiu žurnalu „Amerikankoje Selskoje Chožiaistvo“.

¶ **„Novij Mir“** dažninsis. Rusų socialdemokratų laikraštis „Nov. Mir“, žada artimoje ateityje persikeisti iš savaitinio į dušyk-savaitinį.

¶ **Dar apie Evalenkos bylą.** Jau pernai rudenio New Yorko rusai ir žydai socialrevoliucijonieriai, per įskundimą žinomojo Burecovo, nuteisė vietinį žinomą publicistą Evalenką (kuris dabar rėdo žurnalą „Rusko-Amerikankij Vestnik“), būk jisai tarnavęs rusų slaptoje policijoje. Kaip žinome, Evalenko su tuomi teismu nesuistatė ir už įveidimą jo vardo, apskundė Burecova į Amerikos teismus, reikalaudamas net \$25,000 atlyginimo. Potam Burecovas tuojaus iš Amerikos pabėgo, ir Evalenko nieko iš jo negavo. Bet rusų išeiviai tuomi nepasiganėdino. Patsai Evalenko ir jo draugai pagaliau dasivarė iki to, kad šitą bylą išnaujo peržiūrėty ir nuimtų nuo Evalenko dėmę. Taigi dabar atvažiavęs rusų ex-šnipas Menšikov ketinas vėl parinkti teisdarius ir atnaujinti bylą, nes pirmasis teismas buvęs labai vienpusiškas ir užsibruozęs prieš Evalenką. Patsai gi Burecovas sutinkas ant to, tik reikalaujas dviejų dalykų, kad: 1) Evalenko bylą perkeltų Paryžiu ir 2) kad Evalenko atsiimtų iš Amerikos valdžios skundą ant Burecovo, nežiūrint ką partijos teismas ant Evalenkos nutars.

Vietinės žinios.

— **Liaudies Mokyklos susirinkimas.** Atsibuvusiame Liaud. Mok. susirinkime 29 d. rugsėjo Palace Hall išdirbta planas ateinančiai žiemai paskaitų rengimo. Apšimė skaityti šie lektoriai:

Dr. J. Kaskevičius, P. Mikolainis, J. Baniulis, Dr. Aldona Šliupitė-Jankauskienė, V. K. Račkauškas, p. Pocius, Dr. J. Misevičius, J. Lutkauskas, J. O. Širvydas, P. Norkus, V. Jankauskas, P. Bukšnaitis ir kiti. Regis, kad išteks visai žiemai referatų. Ketinama dar šitame darbe bandyti susilieti Liaudies Mokyklai su Progresso Ratieliu.

Siemet rodos paskaitas rengs T. M. D. kuopa. Tik Liaud. M. lektoriai skaitys.

¶ **Sulaikyti prielaukoje** lietuviai. Mikas Petkevičius, 24 metų, iš Pabartupio, Pažerų parapijos — keliavo pas savo brolių į Dayton, Ohio — turi trachomą ir bus sugražintas atgal.

— **S. L. A. kuopų rengimas** prie seimo. Pereitą nedėdienį buvo vietinių S. L. A. kuopų atstovų susirinkimas, pasikalbėti apie ateinančią S. L. A. seimą. Kas nutarta, nežinoma. Paprastai mūsų draugijos savo nutarimus akyliai slepia nuo visuomenės ir nepažaduoda į laikraščius. Tame mūsų vienuoliai dar už kelių šimtų metų atsilikę nuo svetimtaučių, kurie su savo darbais nesislepja, bet garsindami, pritraukia prie savęs daugiau žmonių ir greičiau viską prakiliu atlieka. Laikas jau būtų ir Brooklyno draugijoms mesti tą neišmintingą slaptumą, ir nesišlėpti nuo visuomenės su savo darbais, kaip tą daro Rusijos bjurokratai su savo tamsiais teismais ant kalėjimo kiemo. Be visuomenės juk nieko negali geropadaryt. Ko tat nuo jos slėptis?

— **Lietuvius kumštinkas.** Neseniai Brooklynan atvažiavo jaunas lietuvis, V. Junevičius (Billy Uvick), kuris vakaruose atsižymėjo kumštinių sportu (middleweight fighting). Junevičius paeina iš South Omaha, Nebraskos valstijos, turi 20 metų ir sveria vos 158 svarus. Vienok nuo 1908 m. jau 21 sykį išėjo pergalėtoju kumštynėse ant scenos su garsiais vakarinių valstijų kumštiginiais. Dabar Junevičius mano surengti kumštynėse antscenos su garsiais Brooklyne. — Regis ar tai ne pirmas tik iš lietuvių dar atsiranda kumštinkas (boxeris).

— **Teatras.** Rugs. 30 d. Taut. Namu salėje atsibuvo teatras „Auksiniai dievaičiai“. Vaidino lietuvių būrelis, Moksł. Paskolos Ratielio naudai.

— **Nauja krasos banko kontora.** Vyriausias počmeisteris apskelbja, jog neužilgo atidarys dar vieną krasos banko skyrių Brooklyne, minėtina Post Office stotyje „T.“ ant 172 Hamilton ave., tarpe italų, kurie labai reikalavo. Vertėtų ir lietuviams nelaukti reikalavus, kad atidengtų stotyje „W.“ prie Williamsburgo Pleciaus.

— **Liet. Laisv. Sus. kuopos**, „Fr. Ferrero“ bus susirinkimas ateinančią pėtnyčią, 6 d. spalnio, vakare nuo 8-nių, p. P. Draugelio svetainėje. Kviečiami visi draugai laisvamaniai, kuopos sąnariai ir šiaip visi kurie simpatizuoja plačiai žmonijos liuosybei, kad susirinktymėt, nes bus kalbėta svarbūs dalykai, taipgi apie užbaigimą surengimo prakalbų 22 d. spalnio, į kurias atvažiuos kalbėti Dr. J. Šliupas.

Šabanauskas.

KELI ŽODŽIAI APIE BROOKLYNO LIETUVIŲ MOKYKLAS.

Jau bus penki metai, kaip laikosi Brooklyne Jaunimo Mokykla, inkurta p. M. Vinikaitio, „Cooper Union“ universiteto chemijos studento. Ši mokykla pirmiau buvo p. M. Vinikaitio, kaip privatiška; bet nuo 13 d. kovo 1910 m. p. M. Vinikaitis pavėdė mokiniams tvarkyti visus reikalus ir nuo tos dienos mokykla priėmė šiojį vardą: „Brooklyno Jaunuomenės Mokykla“. Šioje mokykloje yra mokinama angliška kalba, aritmetika, algebra, geometrija, braižymas ir tt. Žodžiu sakant, viskas yra mokinama, kas tik reikalinga įstojimui į angštesnes mokyklas. Į šią mokyklą gali įstoti bile vienas, nežiūrint jo pažalvų ar lyties, užsimokėdama keletą centų įstojimo ir mėnesines mokeskis.

Finansiškas stovis yra toks: kiek pasidaro išlaidų, tiek ir sumoka mėnesinių mokesčių; tokiu būdu mokykla nebūna nei skoloje nei turto.

Dar turiu priminti, kad šiuo pastaruoju laiku brooklyniečiai sujudo tverti mokyklas. Taip va, Lietuvių Gymnastikos Klubas žada sutverti angliškos kalbos mokyklą. Lietuvių Ukėsų Klubas — taipgi angliškos kalbos. Lietuvių Apšvietos D-stė — lietuviškos mokyklą. Šių dviejų pastarųjų jau ir komisija išrinkta tvėrimui mokyklų; bet kas iš to išeis, tai sunku įspėti. Aš nesuprantu, kodėl tos mūsų draugijos bando sutverti kiekviena atskirai? Ar gal namas, kad taip didelė garbė bus, kad turės žėdna po „savą“ mokyklą? Iš dalies taip ir bus, kadangi ir pereitą pavasarį Brooklyno Jaunuomenės Mokykla gavo užkvietimą susivienyti su Liet. Gymnastikos Klubu. Štai ką užgiedojo L. G. K. mokyklai: 1) mokykla turinti savo vardą paminėti po kojų, o priimti L. G. K. mokykla, 2) žėdnas turis užsimokėti įstojimo ir mokėti mėnesines mokeskis: vienu trečdaliu didesnes, negu nelankantis mokyklos, 3) mokyklos reikalus tvarkysia ne patis mokiniai, bet L. G. K. tuomlaikinis komitetas. Tai tau ir sympatija. Parsiduk su kūnu ir drase, o nieko geresnio negauk! Mokykla užgirdusi tokį užkukavimą, griežtai atsisakė susivienyti.

Čia aiškiai pasirodo, kad mažai kas kitas rūpi, kaip tik garbė. Aš nematau čia draugystėi apkalinti, kad jos tverta mokyklas; bet kam jų reikia trijų ar keturių, vienokių ir viename tarpavijų? Yra mokykla, kuri gyvuoja jau keli metai; tik reikia prie šios prisidėti. Argi bus geriau, kad į keturias lankysis po dvidešimt penkis mokinius, negu į vieną šimtas? Toks bendras darbas atneštų daug didesnę naudą, negu atskirai. Mokytojų nereikėtų samdyti pusė tuzino, ir kambarys būtų galima nusišaldyti ant ištištų metų. Jeigu kambarys nebūtų užimtas visais vakarais, tai būtų galima likusiais vakarais užvesti vieša skaitykla.

Yra čia kelios D-ystės, kurios turi po savo knygynėli, ir jos tenai trunija. Žinoma, sakysit, kad skaito. Tiesa, skaito, bet tik tos D-ystės sąnariai; o pašaliniai negauna nei pamatyt.

Užbaigdamas šį raštelį kviečiu brooklyniečius į vienybę ir veikti viską bendrai. Visur ir visuomet turės šaukiant: Vienykites, vienykitės! Kur vienybė, ten galybė! Bej kodėl mes nesinaudojam iš tos vienybės! Gegutė.

PASTEBĖJIMAI IS ŠALIES.

Kadangi „Keleivis“ ir „Kova“ jau be gėdos pradėjo visuomenę pjudyti, ir iš to traukti sau naudą, tai tegul ir man bus pavelyta nors trumpai pratariti ir nurodyti jų darbus bei kovos įrankius, kuriais jie naudojami savo tikslui.

„Kova“ (31 N) duoda vėjo „Vienybei Lietuvinkų“ už patalpinimą XXVI S. L. A. seimo aprašymu. Kadangi XXVI S. L. A. seimo aprašymas buvo darbu p. Varguolio, tatai šis pajuto kunitenimą ant savo kailio, ir „V. Liet.“ 33 nr. pasiteisino prieš „Kovą“. Galiausiai rikelėjo: „Aprašyme XXVI S. L. A. seimo, tiesa, ne visai teisingai buvo prikergtą tūlo delegato linkui Račiūtiūts netaktiškumo laike seimo; bet tai ne mano darbas ir užtai neatsakau“. O „Kova“ 34 nr., apsikabindama p. Varguolį, sako: „Mēs prieš tavo aprašymą nieko neturim. Tu aprašei seimą teisingai. Tik... žinai... mēs norėjom „Vienybei Lietuvinkų“ duot vėjo — apšaukti prieš visuomenę melage“ ir t.t.

Taigi čia „Kova“ pati pasako, kokia jos dora ir taktika. Aišku dabar, kad prie „Kovos“ gaudorauja artimo neapykanta. O p. Varguolis, kuris sakosi teisingai XXVI S. L. A. seimą aprašęs, bereikalo neteisungumą meta „V. L.“ ir delegatui, kuris pasakė teisybę linkui Bagočiaus ir Račiūtiūts, kuri bandė atgal inpravydyti Bagočiūį S. L. A. Tik neradus pritarėjų, likosi be pasekmes.

„V. L.“ 32 N p. J. M. Rudminas, kaip ir visų mūsų „socialistai“, savo kalbės bando pateisinti tuom, kad konspiracijas prieš S. L. A. darę ne socialistai, o tik socialistiškos ypatos. Ir todel ušą tiesos užmesti, darytų prieš S. L. A. konspiracijų socialistams. Na, jei taip, tai tegul man bus pavelyta paklausti iš kokių ypatų žmonių besudieda L. S. S. Jei organo redaktorius ir sandarbininkai naudojo patį organą konspiracijoms prieš S. L. A., tai kas tad turi atsakyti? Kur rasti tie bjaurūs kaltininkai?

Kada pereitais metais, panaudodami L. S. S. organą, redaktorius su sandarbininkais, kurstė S. L. A. narius vienus prieš kitus, ir pertai likosi atplėštą iš S. L. A. 3000 narių; kada jau tas šlykštus darbas atliktas, tada L. S. S. savo susivažiavime nepriima tik raportu linkui S. L. A. konspiraciją. O ypatą, kuri L. S. S. vardu organe varė konspiracijas prieš S. L. A., išleidžiama net be papeikimo, tai kur beieškoti teisybės?

Gudrus tai pasiteisinimas, nėrko nei sakyti! Bet atmintkite, jus gudruoliai, kad prieš istorišką plunksną veidmainyste neprišidengsite ir nepasiteisinsite. Ir gausit vardą, kokį užsitarnavot; „Kovos“ 34 N, redakcijos rašoma apie p. J. Vanagaičio (iš Tilžės, Prūsų Lietuvos) atsilandyti ant ištištų metų. Jeigu kambarys nebūtų užimtas visais vakarais, tai būtų galima likusiais vakarais užvesti vieša skaitykla.

Jei šių angščiaun cituotų žodžių

autorius yra sveiko proto, tai jį reikia pavadinti tautos judošium. Bet jei jau jo protas nebėra normališkam padėjime, tai reikia jo pasigailėti tarant; atleisk jam Viešpatie, nes jis nežino ką daras! O prie tos progos pamatysim, ką ant tokios šlykštybės, tilpusios jų organe pasakys patis sąjungiečiai-socialistai, kurie iki šiol vis gynėsi, kad tautiškam kilimui nestoją skersai kelio.

„Keleivis“ kad bizniavoja tai bizniavoja. Padaręs „good business“ iš S. L. A. pereitais metais, sėdamas vaidus (neva už netikusią konstituciją) ir tuomi atplėšdamas iš SLA. 3,000 narių, šiandien turi laimę garsintis išleis dienraštį. Neveltui „Vien. Liet.“ 29 N Dr. J. Šliupas, perželgęs darbus „Kovos“ ir „Keleivio“, užklausia socialistų: bene ardygai S. L. A. pradėsit dar ir aukas rinkiti?!

„Keleivis“ pamatęs, kad iš supjudyto visuomenės galima padaryt geras gešeftas, visu smarkumu pasileido prie to darbo, drąsiai naudojasi šlykščiaisiais įrankiais, kad tik padarius biznį. Ir del tos matomai priežasties, kad ir ant ilgiaus iš panašių šaltinių bizniavot, atsisakė ir nuo 2-trojo laikraštinių susivažiavimo. Reiškia, „Keleivis“ dabar skebaus.

Mēs šiandien tankiai kalbame, kokiū būdu apsaugojus visuomenę nuo stebūkladarių ir neteisinių apgarsinimų, kurie taip baisiai išnaudoja mūsų žmones, o nesirūpiname apginti visuomenę ir nuo savųjų judošių, kurie žagdami teisybę ir dorą, stumia mūsų visuomenę prie ištvirkimo. Iš tiesų, gėda patiems, kad nemokame nei nuo savo judošių apsiginti. Mūsų socialistai nuolatos skundžiasi ant tautiečių, ir patis griauja visokį Amerikos lietuvių tautiškaį darbą. Tautiečiai dar nieko jiems blogo nepadarė, nes jie žino, kad kiekvienas doras lietuvis, kaip ir kitų tautų žmonės, turi remti visokias naujas ideas, taigi ir socializma. Bet tautiškieji reikalai stovi ant pirmos vietos. Ar taip daro socialistai? Ne. Intrigos, ardymai visko gerio, sėjimai neapykantos — tai pirmučiausias jų darbas. O kada juos priveria ant karštosios prie blogų darbų, tai jie nuverčia kalte ant ypatų. Gerai. Jeigu tai pas juos atsiranda tokios ypatos, ar neverta jiems prašalint iš savo tarpo tas ypatas ir neduoti vesti įpradymus visuomenės, kaip tą padarė su tokiomis ypatomis XXIV ir XXVI S. L. A. seimai?

A. J. Ramanauskas.

ATSAKYMAS PHILADELPHIJOS „KOVAI“, AMERIKOS LIETUVIŲ SOCIALISTŲ ORGANUI.

Neseniai pasirodė straipsniai laikraštyje „Kovoj“ (35 N), kuršai išėina Philadelphiaj, kaip organas lietuvių socialistų Amerikoje, šmeižiantis ir kritikuojantis „Pagelbinę Sąjungą, del lietuvių emigrantų Philadelphiaj“. Antgalvis minėto straipsnio taip skamba: „Šalin su monkey bizniu.“ Rašytojas to straipsnio, „Kovos“ zeceris V. Jakštys sako: čia turiu pranešti visuomenėi tos draugijos tikslą. Nors prie tos draugijos prisirašė 20 Philadelphiajos draugystė, bet galima sakyti kad tos visos draugystės klubai yra kun. J. Kaulakio rankose, o pirmieji draugystė, turbut, nei viena neprisiđėjo, nes jos mato, kad iš to visko išeis

„monkey biznis“.

Šitas straipsnis bjauriai užgautina netiktai draugiją Sąjungos, netiktai 20 draugystė, bet abel-nai Philadelphiajos lietuvišką visuomenę. Į sąjungą priguli 20 lietuviškų draugystė ir klubų, kurios moka emigrantų pagalbai mokeskis, kiek kuri išsigali; piningus priima tam tikslui išrinktas kasierius, kuris užsistatė kaučija, ale ne kuningas, kaip „Kova“ nori žmonėms inkalbėti. Draugystės ir klubai yra visokių pažiūrų, vienos tautiškos, kitos katalikiškos; visos draugystės yra čarteriuotos, turi savo pilnus komitetus; vienu žodžiu žėdna draugystė turi savo pilną savyvaldą, visai nėra kuningo rankose; kuningas nieko bendro neturi su draugystė reikalais; jeigu paaukavo ant emigrantų, tai pagal nubalsavimo draugystės; ypač kokią kuningas gali turėti intekmą ant tautiškių draugystė, kurių konstitucija nei išpažinties nereikalauja; tą net aklas gali matyt, kad nėra kuningo rankose.

Nemažai taipgi pirmieji priguli prie tautiškių draugystė bei klubų, kurių centai taipgi eina ant emigrantų reikalų; ale „Kova“ to nenori matyti; lietuvių visuomenė mato reikalą pri-laikyti tokią įstaigą, o „Kova“ mato „monkey biznis“. „Kova“ turbut tiktai nori „kovoti“, kad jos viršus; jei sakys baltas, ji sakys juodas, bile tik priešingai kalbėti. O gal „Kova“ užvydžia, kad ne iš jos iniciativos tas užmanymas prasidėjo; mat ji būt norėjusi tuos emigrantų piningus ant savo kokių reikalų sunaudoti. „Kovai“ matyt nepatinka, kad Philadelphiajos lietuviai visokių nuomonių ir pažiūrų, nemiašant tikėjimiškų reikalų, susivienijo į didelę kuopą, kad bent vieną tautiška reikalą atliktų visi sykiu. „Kovai“ širdis skauda, ji velytų geriaus matyti vaidus tarp visokių partijų ir iš to naudoties; priežodis saka „drumzlamė vandenyje geriaus žuvį gaudyti“.

Daugiausiai matyt „Kovai“ nepatinka, kad kun. K. yra interesusot reikale Emigrantų Sąjungos, net iš jo iniciativos minėta draugystė užsimėgė. Matyt „kovininkų“ principas yra, kur kuningai priguli, tenai nieko gero negali būti; o kadangi kun. K. priguli į Emigrantų Sąjungą, tai visa draugija nieko verta; ale ant „Kovos“ nelaimės ne visi lietuviai taip suprato; lietuviška visuomenė pripažįsta, kad ir kuningai yra veikėjais ant tautiškos dirvos. Toliaus pyksta „Kova“, kam kun. K. nepavelija prie lietuviškos bažnyčios dalyti visokių brošūrelių, kurios kvėpja anti-kriškištoniška dvasia; tai yra kuningo reikalas, jis ant to yra nuo dvasiškos valdžios perstatytas, kad ginti žmonėse tikėjimo reikalus; kuningas neina į „Kovos“ redakciją gaudoriant, tai jus neljskit prie bažnyčios, kurios jus išsižadėjot. Kun. Kaulakiui kaip prezidentui, prikašioja neva jis matas iš draugijos sau gerą naudą; čionai taipo išžiūrėty, kad kun. prisisavino iš draugijos sau kokius piningus. Sąjunga turi pilną komitetą ir žėdnas pildo savo priderystas, nėra jokio pavojaus, kad kuningas draugiją apvogty, nes visi piningai yra po priegloba kasieriaus.

Priešingai kiek Sąjunga žino kun. K. iš savo kišenius išdavė keles dešimtas dolerių ant emigrantų reikalų. Užstatė kaučija (bondą) su kitu komitetu Sąjungos, Jurgiu Bieliauskiu po \$1000. Tos gvarancijos ant dviejų metų reikalavo valdžia. Kad but kun.

su Jurgiu Bieliauskiu to nepadarę, tad motina su dviem dukterim būtu išsiųstos atgal. „Kova“ pasakys, kad ir čionai kuningas sau naudą padarė. (Pavardė tos moterės Teklė Chmieliauskienė; dukteris: Stefania ir Marė; jų adresas 202 Pleasere st., Salem, N. J.) Emigrantų Sąjungos veiklia jau beveik pusė metų ir daug vargo ir piningų padėjo ant to reikalo. Čionai paduodam tikrai ištrauką iš protokolų knigos, ką atstovė Suzana Baranauskienė nuveikė per rugpjūčio mėnesį 1911: Išimta iš ligonbučio (nes valdžia iš laiko neleidžia kaip ligonijai) tie ligonys: Piušas Raguekis 116 Siegel st., Philadelphia, Pa.; Antanas Kalinauckas, 131 W. Camden st., Baltimore, Md. (tas neturėjo tiketo; nupirkta jam iš Sąjungos piningų ir nuvežta ant gelž. stacijos); Andrius Jakučionis, išimtas iš ligonbučio, kadangi neturėjo nei cento ant kelio; duoti piningai ir išleistas ant stacijos — 617 Alabam st. Shaboygan, Wis.; Veronika ir Ona Spudžiūtės atvažiavo pas brolių, kadangi brolis pasirodė neatsakantis, jos liko sulaikytos; per Sąjungos rūpesnį paleistos brolio adresu: 199 Main st., Luzerne, Pa.; Petrone Domininkaitis atvažiavo pas pusseserę; kadangi paliko vaikus krauju, valdžia liepė siųsti atgal; per Sąjungos rūpesnį paleista; adresas: Box 86, Westland, Pa.; Aleksandra Kaminskienė, atvažiavo pas sūnų; kadangi buvo 62 metų, liep ta siųsti atgal; paleista per Sąjungos rūpesnį; adresas 348—154 Place, West Hamond, Ind. Agentka Suzana Baranauskienė.

Čionai tikrai maža ištrauka, kaipo ilustracija, nes keliolika daugiau yra išimtų rugpjūčio mėnesiu; bet užimtu per daug vietos. Tikrai norim parodyti, kad Sąjunga del lietuvių emigrantų veikia brangų darbą ir veiks toliaus, nežūrint ant nevidonų, kurie visokiais būdais norėtų užkenkti arba suardyti, kad tą šventą ir tautišką darbą panaikinti; tokiu išgamu visados buvo ir bus; ale mes jų zaunų nepaisykime, varykim toliaus tą pradėtą darbą. Kaip matote iš paduotų ilustracijų, kurie sušelpi, daugiausiai ne iš Philadelphia, ale iš tolimų Amerikos miestų; todėl dar sykį atsišaukiame i Amerikos lietuvių visuomenę prisidėti piningiškai prie to brangaus darbo, kaip draugystės taip ir pavieni žmonės: kurie i Philadelphia atvažiuoja, tai apie juos giminės rūpinasi; Sąjunga daugias pagelbėtu žmonėms, kurie toliaus važiuoja; taigi čionai stacionai yra priderytė, kad ir kitos lietuviškos kolonijos prisidėtų piningiškai prie to prakilnaus darbo.

Pagelbine Sąjunga del Lietuvių Emigrantų Philadelphia, Pa. KOMITETAS:
 Prez. Kun. J. V. Kaulakis 333 Warton st., Philadelphia, Pa.
 Vice-Pr. Geo. Bieliauskas 1216 So. 2nd st., Philadelphia, Pa.
 Kasierius Sabas Mankus 938 So. 2nd st., Philadelphia, Pa.
 Sekr. Protok. John A. Seba 218 Titon st., Philadelphia, Pa.
 Sekr. Fin. Jurgis Lukoševičius 433 Tree st., Philadelphia, Pa.

NUO ŠIAURĖS SCRANTONO DAKTARŲ DRAUGIJOS.
 Lietuvių Redaktorių Draugijai.
 Gerbiamieji Tamstos—
 Paprastame mūsų rugsėjo mėnesio susirinkime, vienas iš mūsų sąnarių užsiminė apie Lietuvių

Laikraštiniųkų nesena buvusį susivaižavimą, ir jame padarytus nutarimus—atkreipti atidžią i visus ateinančius lietuvių kalbos laikraščiuosna apgarsinimus, apie jų vertę ir teisingumą, ypačingai medikališkus apgarsinimus ir apgarsinimus medikališkų institutų, taip jau ir kitų garsinamų neteisingų daiktų, kuomi viliojasi iš lietuvių piningai.

Mums pareikalavus, Dr. Sliupas išdėstė susirinkimui ilgoką pranešimą apie Tamstų Susivaižavimo darbus. Po šitam pranešimui, buvo įnešta rezoliucija, kad mes, Šiaurės Scrantono daktarai, pasigėrėtume Lietuvių Lietuvių Laikraštiniųkų Susivaižavimo veiksmu, užgiriame viską ką jie iš to žvilgsnio padarė ir sudedame jiems pagarbą už jų gerą pavyzdį, kad mes jiems užjaučiame ir turime viltį, jogei jų darbas atneš didelius vaisius jiems patiems.

Gerbiamieji Tamstos, malonu man priminti, jog šitokia mūsų rezoliucija buvo išnešta vienbalsiai.

Su tikra Jumis pagarba
 W. Rea, Ph. M. D.
 Šiaurės Scrantono Daktarų Apsaugos Draugijos Sekretorius.

LAIŠKAI IN REDAKCIJA

Gerbiamoji Redakcija!
 Teikitės patalpinti šiuos mano kelis žodžius.

„Vien. Liet.“ p. L. M. Tačionis, aprašydamas LSS. IV rajono konferenciją labai nutolo nuo teisybės; jis rašo, kad konferencija tarusi ką tokio priešingo p. Vanagaičiui. Sako, kad socialistai priešingi p. Vanagaičiui ir jo laikraščiu ir kad esą už rengimą prakalbų konferencija norėjusi net išmesti iš Sąjungos p. Norkų ir E. Kinderą.

Kaslink manęs, tai gryna melagystė: niekas ten manęs nekaltino už kalbėjimą, neigi niekas kėsinosi išmesti.

Kaslink P. Norkaus, tai jis buvo kaltinamas per newarkiečius, tik ne už rengimą Vanagaičiui prakalbų, bet už blogą tendenciją ir nedraugiškumą, nes sulyg jų pranešimui, P. Norkus atvažiavęs surengti prakalbų, nuo jų (socialistų) slėpėsis ir tas davęs jiems suprasti, kad p. Vanagaičio prakalbos gali būti socialistams nenaudingos, jeigu rengėjas slapstosi. (Argi Newarko socialistai yra dar tokie tamsūs, kad nežinojo, kas tai yra Vanagaitis, ko jis Amerikon atvažiavo, ir ką atvažiavęs kalbėjo ir žadėjo kalbėti?—Red.) Čia tai ir pakilo klėgėsis apie Norkaus tą slėpimąsi; visi nurodinėjo, kad dirbant karnors gero nieks neprivalo slėptis, atpenė turi veikti viešai ir kitus šaukti prie darbo.

Norkui gi pasiaiškinus, kad jis nieko tokio nei nemanęs, ir kad jis patarnavęs p. Vanagaičiui tik kaipo ypatingai, ant kiek jis galėjo; taigi jis nematęs reikalo eiti pas socialistus ir kviesti juos prisidėti prie to; bet jis nuėjo pas kuningą ir tūlus tantiečių-biznierių, paraginti juos atlikti savo pareigą, nes esą jiems ir privalu buvo tame pasidarbuoti, ba tai jų darbas. Bet, kad jie atsisakė surengti, tad jis ir palikęs nesurengta. Arba, kitaip sakant, jis tik pranešė tiems, kuriems ištiko reikėjo. Na, ir ant to pasibaigė.

Kitas dalykas su p. Tačionio ta kalba; jis niekad to nepasakė, ką laikraštini rašo. Tiesa, jis sakė, kad „jūs negeri socialistai, aš esu geras — geresnis už jus, aš žinau, aš galiu, aš „aš ir aš“; paskui pra-

dėjo apie kokius ten žydų laikraščius, kuriuose esą žydai socialistai apskelbė kovą su kooperacijomis Lenkijoje, ir vis atkartoję: aš žinau, galiu; ir tų „žinau“ begalo prisakė.

Ant jo tokių žinojimų atsakytai, kad jis nieko nežino, ir jeigu nori veikti ir suprasti, tai turi pats dirbti ir dažinoti. Tas jam labai nepatiko, ir jis matomai iškeršto prirašė visokių nebūtinių.

Taigi dar kartą pabriežiui, kad kaip senai priguliu prie LSS., niekad ir niekur nėsu girdėjęs, kad socialistai kaltintų už platinimą apšvietos bei rengimą viešų susirinkimų, kad ir ne socialistų, taip pat ir šioje konferencijoje buvo visai kas-kitas kalbama, negu p. J. M. Tačionis rašo.

Tikiuosi, kad dabar bus aišku, kad ne viskas taip „raudona“, kaip kas gali sau manyti.

E. Kinderas,
 82 Keen str.,
 Paterson, N. J.

Red. prierasas. Viršų einančiame laiškelį pasilikite neatsakytai ant pačių svarbųjų klausimų: kodėl konferencijoje nutarta arbent toks sentimentas palaikytai, kad reikia boykotuoti lietuvių pramonininkus ir kodėl socialistai taip juokingai ir atgaleiviškai atsinėję i lietuvių laikraštiniųkų susivaižavimą.

Gerb. Red.
 Patėmijęs apskelbimą „Keleivyje“ Dr. Jos. Lister Co., kuris skiria del jaunų vyrų 50,000 kniugų už dyką, ir man beskaitant užėjo i galvą parsitraukti persiskaitymui, kas tėnai per kniugos, kad už dyką dalinamos. Pasiunčiu iškarpa, parašęs tik savo adresą, neprasydamas jokių blankų nei patarimų, — nes aš esu sveikas. Po kelių dienų gaunu kniugutę su keliais laiškais ir su blankomis: tik skubink rašykite, kas tau kenkia, o jie ištyrę pradėsią gydyti; ir prisunečia dokumentus, kuriuose liūdią neva Listerio išgydyti ligonijai. Ligonijų tačiaus tokie adresai, kad vargiai juos surastum. Kas indomianis, tai ligonijai nei vienas nepasirašė savo pilnos pavardės, tik po vieną litara.

Gerbiamieji skaitytojai, gal jums nebereiks aiškinti apie tų „daktarų“ žabangus ir monus. Nedaug čia ką galiu jums prirodyti, kaip tuos matomai suklasotuotus laiškus (kuriuos ir redakcijai prisunečiu). Bet prie šios progos primenu, kad laikas jau mums nuo „stebukladarių“ atskratyti. Jie apsiima, kaip ir Listeris — per mėnesį išgydyti nuo... triperio. Tuom tarpu žinoma, kad tai baisiai ligai išnykti reikią ilgų metų. Tokiems „stebukladariams“ visai nereikia tikėti, nes tokie gydytojai tik išnaudoja nesuipratusius darbininkus; ir tiems laiškam, kuriuos jie nutėplioję siuntinėja, nereikia tikėti! Viengenciai, apsi-saugokime tokių apgavikų.

Antanas J. Brinius,
 Meriden, Conn.

DEMONSTRACIJA!

Štai artinas dienos teismo, kurio laukia draugas-unijų vado-vas McNamoro uždarytas kalėjime ir nežino ar tas teismas pavelys jam gvventi, ar pasmerks jį mirtin.

Laukia ir tikisi ant mūsų, visų Amerikos darbininkų, jog mes jo,

nėkaitai kankinamo, nepaduosime ant kartuvių.

Kad pagelbėti jo išliuosavimui, visos Amerikos darbininkai rengia demonstracijas, tarp tų yra parengta ir Brooklyne, kurioje dalyvaus ir Lietuvių Siuvėjų Unija.

Taigi, draugai darbininkai, prisidėkit prie šios demonstracijos kuoskaitlingiausia, o pamatę mus ponai minią, užstojančius savo vadovus, neišdris jo nukankinti.

Demonstracija išeis iš Tautiško Namo, 101—103 Grand Str., subatoje, 7 d. spalnio (October) 1911 m. 7:30 valandą vakare, kur visi darbininkai maloniai yra kviečiami dalyvauti.

Unijos Komitetas.

ŽODIS SKAITYTOJAMS

Gerbiamieji „Vien. Lietuvninkų“ skaitytojai, kurių prenumerata yra jau pasibaigęs ir kurie aplaikėte paraginimo korteles, malonėsite atnaujinti, nes kitaip priverstti būsime sulai-kytti siuntinėje laikrašči. Tie gi, kurie esate užsirašę su dovonomis *Atlasu*, malonėkite dar truputį palaukti ir netrukdyti administracijos su užklausimais. Kaip bus gatavas, tai pranešime per laikraštį.

Permainydami adresą, visuomet parašykite aiškiai: vardą, pavardę, numerį, ga-

tės vardą, miesto ir valstijos vardus. Pirma pažymėkite seną, paskui gi naują adresą.
 „V. L.“ administracija.

ŽODIS VISUOMENEI.

Šiuomi pranešame visuomenei, kad, jei kas nori ap-turėti žingeidžią kniugą, Jubilėjinį „V. Liet.“ Numėrij, kuriame telpa 62 paveikslai ir 58 straipsniai įvairaus turinio — beletristika ir eilės, tai turi gauti du nauju „Vien. Liet.“ skaitytoju ateinantiems metams ir prisiųsti \$4 Money Order i redakciją. Už taiti gaus augščiau paminėtą kniugą. Neįstengiantieji gauti du nauju skaitytoju „V. L.“, tegu prisiunečia 50c 2-centėmis markėmis ir taipogi gaus tą indomią kniugą. Lauksime užsakymo.
 J. J. Paukštis ir Co.,
 120 Grand st.,
 Brooklyn, N. Y.

SUSIRINKIMAS!

Chicago, Ill. 37tos kuopos T. M. D. bus laikomas susirinkimas, seredos vakare 7:30 val. 11 d. spalnio, P. D. Se-mačio salejė po num. 1750 So. Union st. ir kampo 18th st. I paminėtą susirinkimą būtina visi nariai 37-tos kp. privalote pributi, nes turime labai svarbių reikalų apsarstyti. Taipogi visi nariai turite gauti T. M. D. istatus, historiją ir mokesčių kniugeles, kurios bus dalinamos tik susirinkime. Kviečia kp. Rašt.
 F. A. Jozapaitis.

REIKALINGA

geras teisingas vaikas apie 15 ar 16 metų, dirbti aptiekoje. Kalbantis lietuviškai ir interesuojantis išmokti bussines, atsisausk ar rašyk: Musgraves Pharmacy, Providence Square, Scranton, Pa. (41)

Pajieškau Petro Bajriuno, kuris pirmiaus gyveno Brooklyn, N. Y. Pa-eina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Pušaloto parapijos, Matkūnų sodžiaus. Jo pusbrolis atvažiavo ir nori su juo susirašyti, bet nežino adreso. Todėl jis pats, ar kas apie jį žino, meldžiū pranešti šiuo adresu:
 S. Jasilionis,
 285 Clinton st., Binghamton, N. Y.

Pajieškau savo pusbrolio Jono Gaidelio ir švogerio Juozapo Bacevičiaus. Abudu paeina iš Suvalkų gub., Sena-pilės pav., Garlevo parapijos. Turin svarbų reikalą, irmeldžiū tegu jie pats, ar kas apie juodu žino, pranešti man šiuo adresu:
 Simonas Gaidelis,
 827 Bank st., Waterbury, Conn.

Pajieškau savo dėdės Felikso ir pusbrolio Kazimiero Navickių. Jiedu paeina iš Kauno gub., Telšių pav., Sedos miestelio. Penki metai kaip Amerikoje. Parnai gyveno Cornwall, N. Y., o dabar nežinau kur. Turin svarbų reikalą ir meldžiū tegu jie patys, ar kas apie juodu žino, pranešti man šiuo adresu:
 Justinas Navickas,
 P. O. Box 10, North Adams, Mass.

FIGIAI PARSIDUODA!

Parsiduoda veik naujas pečius kambariams ar krautuvei šildyti; mokėta \$25.00. I siaura lova ir 1 plati lova, naujos, su materaciais ir springsais ir 1 kanapa. Matyti galima nuo 12 iki 1 1/2 val kas diena. Adresas: 297—211 E. 29th str. Room 5, N. Y.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda ant 64 Grand st. 3 viršų plytinis namas ir krautuve (storas) už \$8000, immokant \$3000 (šis syki). Atgabena randos \$90 i mėnesi. Sa-viniinkas gyvena ant pirmų lubų.

Nuo Skausmu Strenose.

kurie daugelyje kartų paeina iš bent kokios inketų ligos — privalai imti tokias gyduoles, kurios tuojaus veikia ant ligos priezasties ir tą priezastį pašalina.

Severos Gyduoles Inkstams ir Kepenims

yra pasitikimos ir tikros gyduolės, kurių veikmė yra gerai žinoma gydyme įvairiose ligose kepenų, inkstų ir šlapumo organų.

Suteikia veiklumą ir pajiegą apsilpusioms kepenims. Sukelia kepenis prie normališko veikimo. Pataiso suirimus šlapumo organuose.

Neužsiganedijimas.

Svaiguliai, alpuojanti galvos skaudėjimai, deginimai širdies, užkietėjimai, neveiklios kepenis — tai apsiroiskimai kaipo nesėjai nesutrovėjimo, arba dyspepsijos. Jo nusiminimo šesėlis puola ant dangelio žmonių, užiganėdinančių gyvenimu; bet suirimai lengvai pašalinami, jeigu laiku imsi

SEVEROS GYVYBES BALSAMA.
 Kaina 75 centai.

Kam Kenteti Skausmus?

Sveikas žmogus turi buti liuosas nuo visokių skaudėjimų. Skaudėjimas strėnose, sustingimas raumenų ir sąnarių, uždegimai ir kiti paviršutiniai skaudėjimai, paeinanti ar tai iš reumatizmo, iš neuralgijos, iš sužeidimų, sutraukimų, arba iš nulaunimų, reikalauja paviršinio gydymo. Jeigu nori greitos ir tikros pasekmės, tai naudok

Severos Gothardo Alieju.
 Kaina 50 centų.

Patariam tikrai, kad pamėgintum vieną bonkutę šiandien. Parduodama visose aptieko-se ir pas gyduolių perkupčius. Naudojimo budai yra parašyti lietuviškoj kalboj. Persitikrink, kad duotų tikrąsias.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

KELETAS KLAUSIMŲ.

Kiekvienas išmintingas žmogus, kaip tik pasijaučia kiek negerai, tuojau rūpinasi savo sveikatą pataisyti. Ir čia iškilę trys klausimai: 1. Kokie vaistai reikia vartoti? 2. Kaip jie vartoti? 3. Kada jie vartoti? Jei nesveikatos priežastis yra pilvo netvarka, ar kepenų ar vidurių neveiklumas, jei pasidarome nerviški, arba jei mūsų kraujas sugedęs, čia galima tuojau pasigelbėti. Reikia tik vartoti Trinerio American Elixir of Bitter Wine keletą minučių prieš valgį, kad sustiprėtų ir prirengus pilvą maistui suvirškinti. Jei vėnas atrodytų perkartus, galima paskui užsigerti vandens. Stiklėlis, einant gulti, naudinga kiekvienam išsigerti. Visada, kaip tik pastebima atmaina mūsų apetite, arba silpnumas ir nerviškumas, reikia tuojau vartoti Trinerio American Elixir of Bitter Wine. Visose apytiekose. Jos. Triner, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

„Vienybės Liet.“ išleistu knygų Katologas.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Adomas Mickevičia', 'Ar socialistas gali būti kataliku', 'Angis darbininkų judėjimo Lietuvoje', etc.

Table listing books and their prices, including titles like 'Apdaryta', 'Abu tomaj apdaryti į vieną', 'Lietuviškos dainos iš visur surinktos', etc.

Table listing books and their prices, including titles like 'VIENYBĖS LIETUVNINKŲ AGENTAI', 'BALTIMORE MD.', 'BROOKLYN, N. Y.', etc.

CLINTON, IND. J. Škiaderis, B. F. D. No 1 Box 55 A. EASTON, PA. Feliks Raulynaitis, Box 196.

ELIZABETH, N. J. Dem. Boezkus, 211 -th str.

GRAND RAPIDS, MICH. J. Garnupis, 653 N. Front str. Z. Urbanavičius, 264 Hamilton str. Jonas Brazaitis, 581 Broadway.

HARRISON, N. J. J. A. Benish, 107 John st.

HOLYOKE, MASS. K. P. Simkonis 7 Columbia st. KENOSHA, WIS. M. K. Petrauskas, 415 Middle st.

LAWRENCE, MASS. A. Ramanauskas, 99 1/2 Oak str.

LEWISTON, ME. K. Vilaniškis, Box 36. MONTELEONE, MASS. B. P. Miškinis, Box 124.

NEWARK, N. J. V. Ambrazevičius, 178 Ferry str.

NEW BRITAIN, CONN. V. Alksninis, 52 Grave str. J. Mažeika, 27 Comerton st.

NEW YORK CITY. J. M. Danielius, 211 W. 18-th str.

PHILADELPHIA, PA. A. L. Grūšas, 3179 Belmont st. A. Bernotas, 509 So. 4-th St.

PATERSON, N. J. A. Varsakevičius, 70 Lafayette str.

RUMFORD, ME. J. A. Kalvelis, 229 Pine str.

ROCHESTER, N. Y. A. S. Šmigelskas, 31 Weyl st. P. Petronis, 9 Gorham st.

So. MANCHESTER, CONN. A. Zokaitis, 30 School st.

J. Petrikis, 1514 Rose Ave. George Baltrušas, 1823 N. Main ave.

SO. BOSTON, MASS. N. Gendrolius, 224 Athens str. J. J. Stropus, 30 W. Broadway. K. Jurgeliūnas, 233 Broadway.

WATERBURY, CONN. K. Ch. Kašmėkas, 785 Bank st. A. J. Povilaika, 804 Bank str.

M. Alyta, 1235 Bank str. J. Zemantauskas, 789 Bank st. WORCESTER, MASS. M. Paltanavičius, 15 Millbury str. Jos J. Kalakauškas, 121 Green str.

Telefonas: Greenpoint 5. Daktaras A. Štampinas-Jankaučiene. Gydo visokias ligas moterų, vaikų, vyrų ir lanko prie palatų. VALANDOS: Nuo 12-2 po piet, nuo 7-8 vakare. 265 Berry St., prie Grand St., BROOKLYN, N. Y.

N. L. SAVAY Advokatas. Pirmiausia buvęs sąnariu gerai žinomas advokatu firmos Atwater & Cruikshank... 45 Broadway, New York, N. Y. Ruimai 184-187. Tel. Rector 5560.

Wm. Kasperavičius, Box 53 North sta. Providence, N. J. M. A. Kirtiklis, 69 Danforth str., Portland, Me. ROCKFORD, ILL. V. S. Jokubynas, 425 Lincoln av.

KINEMOTOGRAFŲ KRAUTUVĖ.

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikoje. Užlaikome visokių gatunų APERATUS. Parduojam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais Intaisais naujausias mados. Įstatykite užtikrintai 1.000 natų filmos. Importuojame iš visų kalbų svieto, specialiaiškai turime padarg daug Lietuviškų Illustriacijų dėl Dainų, Deklamacijų, Referatų ir Pralokijų, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsimat arba norit užsimiti šiomi bizniu, reikalaujanti pagalbos šaukites prie: American Film Exchange A. T. Račiūnas Mgr. 630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y. Phone 3336 W. Bedford.

Telefonas: 3254-T-Market.

Daktaras Jonas J. Kaškiūcius Gydo vyrų, moterų ir vaikų ligas, pagelbsti prie gimdymo. VALANDOS: Nuo 9-12 ryt, nuo 6-8 vak.

88 Jefferson Str. prie Ferry Str. NEWARK, N. J.

Telephone 854 W. Williamsburgh. Williamsburgh BATHS. E. APRIL, Savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos PIRTYS

274 South First Street, (tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.) BROOKLYN, N. Y. Moterims kiekviešą utarninką.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

AGENTURA

Parduodam Šifkortes ir siuncziam pinigūs.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia ir kur tik nori, ant greičiausių ir greičiausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirko Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad-šis visados suteikiame keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsisąngot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rubežų. Taigi reikalaujant ŠIFKORTES — malonėkit atsilankyt į mūsų Ofisą, o busit kogeriausia aprupinti visame. Offiso valandos: šikioms dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare. Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet. 120-124 Grand Street, Brooklyn, Y. N. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunciamo pinigūs į visas svieto dails saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą. Teipgi išmainom ant rusų ir vokiškų. Darom daviernastis, iššiekom dales Lietuvoje ir atimam į Ameriką. Parduodam Tikietus ant geležinkelių į pietines ir vakarines valstijas. Persiunciam potografijas į Lietuvą ir užregistruojam laiškus.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, elidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje. Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu. Pasiukubinkite kiekvinas igyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu: J. J. PAUKŠTIS & CO. 120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

GERIAUSIAS TABAKAS

rakymui arba kramtymui. Per 40 metų yra pirmybėje Ilgai Suppaustomo Tabako. Sudėtas į neprileidžiančius drėgnumą ir dulkes pake-Speciališkai geri cigaretams. Dovanai dūdoma cigaretams popiera prie kiekvieno pakelio. Per-siitkrink diamantine išveizda trade mark ir vardu "Gail & Ax".

Pilno svarumo

5c. Parduodama visur

The American Tobacco Co. Successors to GAIL & AX

20 Metu Senas Laikrasztis "LIETUVA"

Išaina kas Petnyčia Chicago, Ill.

Laikraštis, "Lietuva", 8 puslapių, didelio formato, redaguojamas geriausių redaktorių, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujaujų ir tikriausių žinių iš Lietuvos, Amerikos ir viso pasaulio, ypač iš didžiausio miesto Chicago, kuriame gyvena apie 60,000 lietuvių ir turi šimtus visokių pašelpinių, teatrališkų, bizniškų, ir kitokių draugysčių.

„Lietuvos“ prenumerata: Suvienyotose Valst. Šiaurinės Amerikos: Metams \$2.00, pusei metų \$1.00. Kanadoj ir Mexike: Metams \$2.50, pusei metų \$1.25. Rusioj, Lietuvoj ir kitose užrubežinėse vlespatystėse: Metams \$3.00, pusei metų \$1.50.

Užsirašyti „Lietuvą“ galima kiekviename laike. Užsirašant "Lietuvą" reikia drauge ir prenumeratą eišąjį per pašto Money Orderj arba pinigais registruotame laiške ant išleistojo rankų, adresuojant šiteip:

A. OLSZEWSKI 3252 So. Halsted St., Ghicago, Ill. Raikyk tuojaus, o gausi vieną "Lietuvos" numerį ant pakūros dykai.

"VIENYBĖ LIETUVNINKŲ"

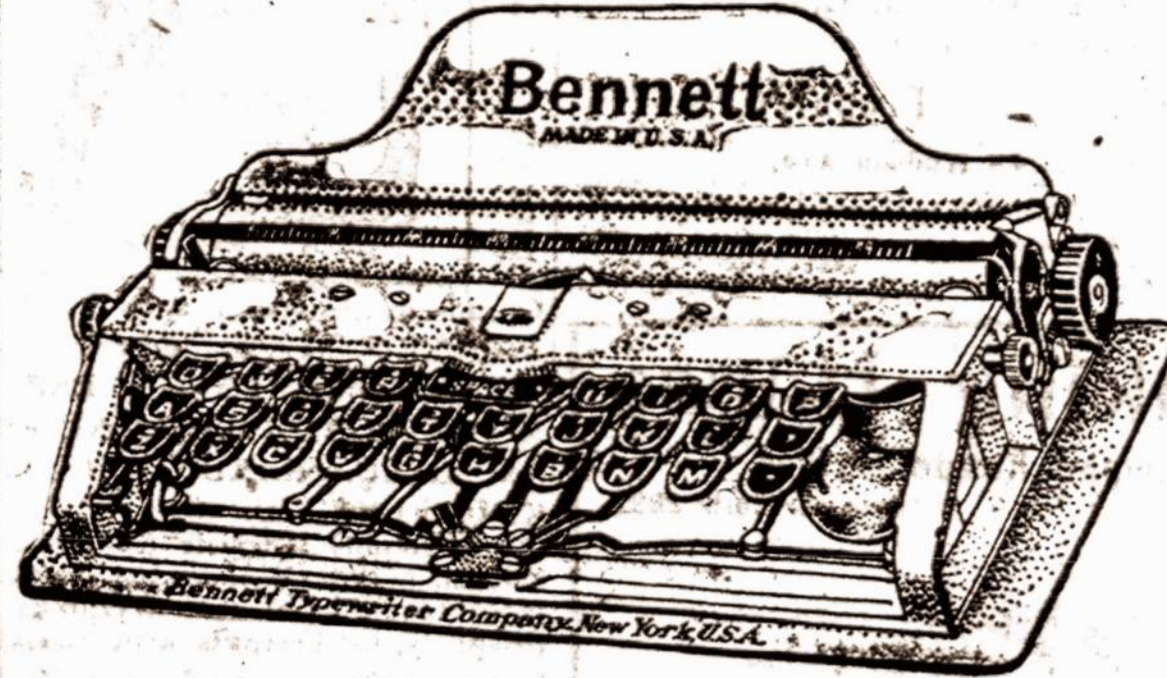
Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete. Išaina kas Seređa. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų“ Amerikoje prekinoja metams \$2.00, pusei metų \$1.00. Užrubežiuose prekinoja metams \$3.00, pusei metų \$1.50. Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškam rašyt ir kitokius spaudos dalykus. darbų atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVĖ VISOKIU KNYGU. Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Pauksztis ir K. Brazys, 120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00

Bennett Typewriter yra tai naujasis išradimo drukuojama mašina ir drukuojama taip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universaliais raktais, taip kaip mašinos už \$100.00 arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutę. Padaryta iš labai tvirtu plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierį 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu būdu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešioti rankoje, arba kėseniui. Ji yra netikėtai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1881

Nik. P. Zelwis
LIETUVISZKAS GRABORIUS

Išbalsmuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuviams, veselioms ir krikštynoms.
Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

Katalogas Visiems Dykai!

Kožas žmogus mokantis skaityti privalo turėti mūsų Katalogą, kuriam atiras daugelį visokių daiktų. Mūsų Banka priima pinigų uždeėjimui ir moka 4-7 procentų. Siunčia pinigus ir parduoda laivakortes į visas dalis sviete, pigiau kaip kitur. Spaudinam visokių dronoriškų darbus greitai, gerai ir pigiai. Reikalaujami katalogo prisiųskite 2c markę ant adreso:
Geo. A. PUPAUSKY & Co
2342 SO. LEAVITT ST. CHICAGO, ILL.

BE PEILIO IR PAVOJINGU OPERACIJU.

RUPTURA Greitai Tikrai Visiškai
Išgydoma
VYRŲ, MOTERŲ, KUDIKIŲ.

DIRŽAS PRASALINTAS ANT VISADA
Užtikrintas išgydymas nuo rupturos (abiejų lyčių) seniems ar jauniems, nežūrint kaip seniai ji yra, nenaudojant peilio.
Dr. O'Malley naujas gydymo būdas be jokio pavojaus. Nė pjūvio, nė skaudėjimo, nė operacijos. Nė sutrukdytymo nuo užsiėmimų. Nereikia diržo kada išgydytas.
Užganėdintas užtikrintas. Garbinos padėkavonės nuo garbingų žmonių. Skaitlyk šią padėkavonę:
Prizūrotas ant Pennsylvania Geležinkelio kalba sergantiesiems: Ka jis sakot Gavau rupturą prieš dešimtį metų pildamas. Išleida šimtus dolerių ir išmėginau visokius diržus, bet nebuvo pagelbos kol nemėginau Dr. O'Malley Rupturos gydymo būdo ir džiaugsmingai sakau kenčiantiems, jog pirmą nuo kentėjimų paliuosavimą pajutau keliolika savaitių atgal kaip aš pirmą syk atsiskaitau pas daktarą O'Malley.
Jonas W. Boustum, Berwick, Pa. Prizūrotas Penn. Geležinkelio. (Selingsgrove Div.)
Atsiųskite arba reikalauk mano knygtės apie rupturos gydymą; prisiunčiama dovanai už 2 cent. pačtinį ženklielį.
Dr. Alex P. O'Malley
158 So. Washington st. Wilkes-Barre, Pa.
Kur rašoma ir kalbama lietuviškai.

TIK KĄ IŠEJO IS-PO SPAUDOS.

APIE KUNO ISLAVINIMA
Pagal prof. Bilundli parašyta P. Norkaus. Su 25 paveikslais. Pust. 74. Kaina 15 centų. Autorius išdėsto žmogaus kūno, ypač krūtinės, sustatymą. Pagaliau nurodo, kokias svarbias rolę loia kasdieninė kūno gymnastika, kaip ji žmogų sustiprina fiziškai ir protiška; kaip per gymnastiką žmogus palaiko savo kūno sveikatą, gražumą ir pailgina gyvenimą. Tas atsiekiama tik pašvenčiant kasdien po dešimtą minutę ant gymnastikos. Kningutė reikalinga turėti po ranka ir atvejų atvejais perskaityti. Tas veikalėlis mūsų kalboje dar pirmutinis tokios rūšies.

VILKU LIZDAS

Apsaka iš kryžiuočių laikų, parašyta Zuzanos Moravskos, sulie-tuvinta A. Vėgelės. Pust. 117. Kaina 35 c. Niekas taip nešlavina jaunuomenės, niekas tiek neinkvepia meilės prie savo tėvynės ir visų prakilnių darbų, kaip istoriškos apysakos. Francūzų pakėlė apysakos Djumo, Hugo ir Zolo. Pasaulį pralenkė anglai išmintingame patriotizme aštu istoriškiems romanams Walter Skotto. Lietuviai da mata teturi istoriškų apysakų, išskiriant Kraševskio „Kuningas“, „Vitoliorauda“ ir kit. Todėl „Vilkų Lizdas“ yra labai brangintina kninga. Nors ji skiriama tik jaunuomenei, bet ją su didele naudai ir smagumu perskaitys kiekvienas lietuvis ir lietuvaite.

PAŽVELGUS ATGAL

Didelė sociologiška apysaka arba romanas, garsaus amerikony romanisto Edwardo Bellamy, versta P. Siulelio. Pust. 356. Kaina 81. Šitas veikalas, išverstas veik į visų civilizuotų tautų kalbas, ir turėjęs visų milžinišką pasisekimą, lietuviškame pilname vertime pasirodė dar pirmą sykį. Bellamy nupiešia dailios apysakos formoje apie žmogų, kuris pramiegojęs šimta suvirš metų, prabudė ir rado visai naują draugijos surėdymą. Čia jis aprašo viską, kas buvo naujai sutvarkyta ir kaip tuose laikuose buvo laiminga žmonija. Norintis tai didelės fantazijos aprašymas, bet jis suteikia skaitytojui tūkstančius prakilnių minčių. Galima drąsiai sakyti, kad šita kninga yra socialistų vadovėlis. Ją perskaitys žmogus pasisems sau labai gilių idealų. Ji privalo rasti kiekvieno lietuvių knygynėly.

J. J. Pauksztis & Co.
120-124 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

New Telephone 1070 R.

Vienatinis ir Geriausias Fotografistas.

Jos. Shukis
20 East Market st. Wilkes-Barre, Pa.

PUIKUS HOTELIS

Andriaus Milisausko

Visada šaltas alus, skani arčiau, velius, porteriai, visoki vynai ir kvepiantys cigariai.
Lietuviai vietiniai ir atvažiuo iš kitur, nepamirškite šies puikus vietas.
16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

DIDZIAUSIA LIETUVISKA ORGANIZACIJA S. L. A.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje susideda iš 250 kuopų, turi 10,000 sąnarių, New York'e savo namus vertės \$40,000.00. Išleidinėja savaitinį laikraštį „Tėvynė“, savo izde turi grynais pinigais suvirš \$25,000.00. Apšvietos reikalams ir kitokiems labdariniams tikslams išmoka šimtus dolerių, kas metas. Todėl geistina, kad Susivienijimas turėtų bent 100,000 sąnarių, tuomet tokia organizacija galėtų atlikti mums ir mūsų tautai milžiniškus darbus. Jeigu S. L. A. kuopos rastųsi kiekvienoje Amerikos vietoje, kur tik yra burielis brolių, lietuvių ir kad visi suaugę būtų jo sąnariais, kaip pasemekta, tai naštis ir našliaiškai ir nuveiktų, po mirusiam sąnariui gautų 600 ar 1000 dol., tai pamastyk kiek apun-tinimų, kokius dabar nuolatius lietuvių nukentė, galima būtų išvengti, kiek našliaičių būtų išgelbėta Lietuvsy-tėi, kurie dėl prievartos pakliuva į rankas kitatautių ir zuva kaipo lietuvių! Kiek pinigų mūsų visuomenė tada galėtų apversti visokiems naujaigiams tautos reikalams!

ATSISAUKIMAS Į DRAUGYSČIŲ RAŠTININKUS.

Visų draugysčių raštininkai teiksitės prisijusti savo antraštas emigracijos sekretoriui šiom antrašu:

J. A. Kavaliauskas,
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGYSTĖS CENTRO VALDYBOS ADRESAI:

- Pirmininkas: V. Daukšys, 1425 N. 28-th str., Philadelphia, Pa.
- Jo pagelbininkas: J. Kazakevičius, 103 N. Main str., Pittston, Pa.
- Raštininkas: J. Zemantauckas, 789 Bank str. Waterbury, Conn.
- Kasierius: A. J. Povilaika, 804 Bank st., Waterbury, Conn.
- Kningininkas: J. Simanavičius, 331 Barnes str., Plymouth, Pa.
- Literatiškias komitetas: J. Laukis, 3001 Farrd str., Chicago, Ill., V. S. J. Koburnas, 425 Lincoln str., Rockford, Ill., J. Gabrys, 11 rue Sommerard, Paris, France.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100,000.00

Skaitykite atydziai! Nesiduokite apgautinėt triukšmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomas Agentas ir bankierius suveda gvaranciją į Valstijos kasą. Pirm negu pavesite savo pinigus taupinimui arba pasitintimui Tėvynėn, pasiteiraukite kaip ir kuomi užtikrina Jūsų sunkiai uždirbta skatija. Sudėjan Valstijos kason šimta tukstančių dolerių kaipo užtikrinima Jums. Ištinkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lenktis. Jūsų pataravimams yra senas datyrusis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už \$26.15, 100 rub. už \$51.90, 500 rub. už 259.40, 1000 rub. už \$518.00. Parduoda laivakortes į Europą ir į Ameriką. Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą už atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakortų kainų. Atsakinėju greitai, o patarimai dykai.
HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.
Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga \$100,000.00

Šitos klausimus reikalanjame rimtai apsvarstyti. Pasvarstyk gerbiamas skaitytoju valandėle, kaip čaug gero gali būti padaroma organizacijos tokios, kaip Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Imkokėti pingai į šita organizaciją (S. L. A.), buvo pilnai užtikrinami atgavimui atgal sunkiose gyvenimo valandose ir dar daug sykių didesni, negu tapo imokėta.

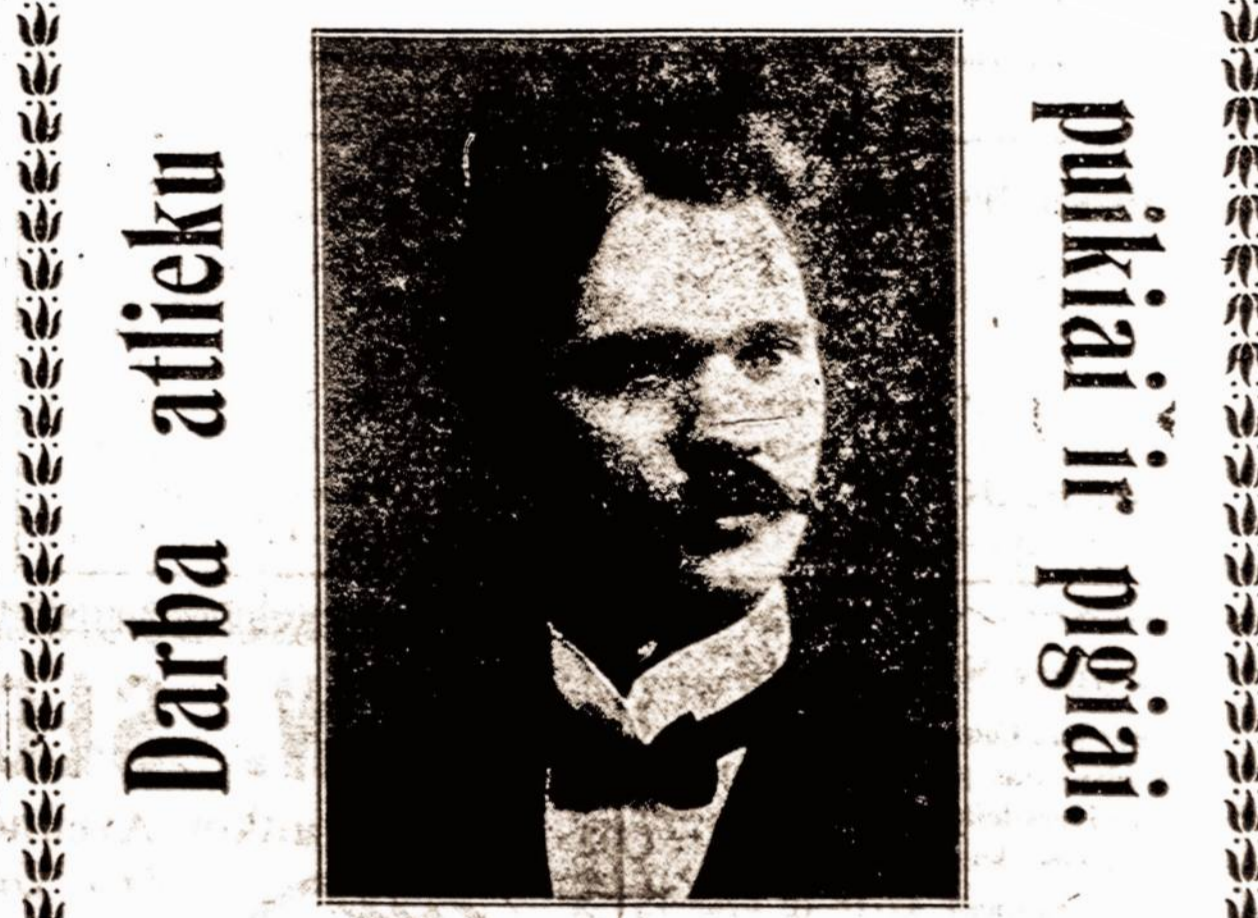
Susiv. L. A. išmoka mirusio nario pašelpgavimui taip: \$150.00, — \$300.00, — \$600.00 ir — \$1000.00. Yra keturi skyriai apsaugos pagal virš paminėtas sumas.

Visokios blankos, konstitucija ir mokesčių knigėle gaunama dovanai pas Susivienijimo sekretorių: A. B. Strimaitį, 307 W. 30th st., New York City. Jeigu tavo miestelyje dar nėra S. L. A. kuopos, o nori tapti šios organizacijos sąnariu, tai rašyk klausdamas išlygų ir konstitucijos pas sekretorių viršpažymėtu adresu, arba pas prezidentą: F. Živatkauską, 110 W. Market st., Scranton, Pa.

EMIGRANTŲ ŠELPIMO KOMITETO ADRESAI:

- S. Jankauskas, 350 Newark str., Hoboken, N. J.
- Pagelb. S. Zaliaucka, 243 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
- Prof. sek. J. A. Kavaliauckas, 120 Grand st., Bro. klyn, N. Y.
- Fin. sek. J. Jukelis, 915 Clinton st. Hoboken, N. J.
- Išd. V. Dauncras, 223 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
- Sekr. J. A. Kavaliauckas.

PIRMAS LIETUVISZKAS Fotografistas ir Maliorius VISOKIU FOTOGRAFIJU

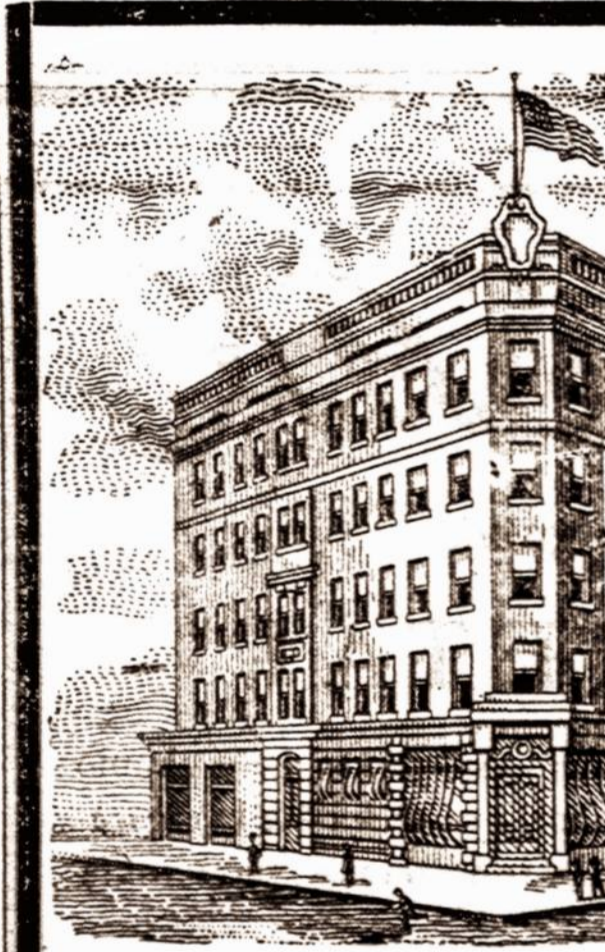

G. BENSON
328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

SKAITYK, O ŽINOSI VISKA.

Pranešu visiems lietuviams ir savo kostumeriams, kad aš perkėliau savo kraninę į Chicago, Ill., kurioj galit gauti laikrodžių, laikrodėlių, lenčiagėlių, visokių žiedų, spillyų, kočekių, kompasų, kryžiučių. Puikiasias armonikų, skripkių, klarnetėlių, trūbių, koncertinių ir daugybę visokių muzikalių instrumentų. Gerų britvų, visokio skyriaus drukuojamų mašinių, albumų fotografijoms, guminių litarų. Monų knygy, istoriškų ir maldatognų. Gražių popierių gromatomas rašyti su puikiaisiais apskaitymais ir dainomis, su draknotais aplinkai konvertais, tuzing už 25c; 5 tuz. \$1.00, perkupčiams 1000 už \$6.00. Jaigu kas ner-turite mano katalogą, rašyk šiadien: prisiūdami už 5c markę, o apturėsi mano Didelį Katalogą Dykai su 1000 naudingų visokių daiktų. Aš užtikrinu, kad mano tavoras pirmos klasos, o prekės pigesnės kaip kitur. Perkupčiai gali gauti pirkit tavorą daug pigiau kaip kitur. Kviečiu visus lietuvius ir lietuvaiteis su orderiais ir visokiems pirkiniais kreiptis pas savo tautietį.

M. K. Wilkewich,
120 Grand St., Brooklyn, N. Y. 3225 So. Halsted St. Dept. V. Chicago, Ill.

Seniausias Bankinis Namas

Brooklyn'e ir New York'e.
SU KAUCIJA SUDĖTA VALDŽIOS KASOJE
\$100,000.00

A. Grochowski & Co.

L. W. SCHWENK, Savininkas.
OFFISAI:
locnam name, kam. Bedford Ave. & Grann St., Brooklyn, N. Y.
111-115 East 7-th Street, New York.
101 Rockaway Road, Jamaica, L. I., N. Y.

PANAŠIŲ bankinių namų yra daug ir Valdžia Steito New York remdamosi ant pereitų liudny datyrimų įvedė naują tiesą, pagal kurią visus tokius bankinius namus paėmė po savo Valdžiška priežiura ir dėl apgynimo žmonių reikalų, pareikalavo idant kiekvienas tokis bankas sudėtų kauciją grynais pinigais.

Reikia pritari ti Valdžiai už jos tokį pasieligimą ir rupinimasi žmonių reikalais, nes ta nauja tiesa pragalšis visas tas ypatas tamsios praeties, kurie priešdengdami save vardais bankierių, skriaudė žmones viliodami nuo jų pinigų ir pabėgdami su tais pinigais.

Plačiai žinomas mūsų bankinis namas, užstojus naujoms tiesoms sudėjo didžiausią kauciją, kokios tik valdžia reikalauja, tai yra:

ŠIMTA TUKSTANČIŲ DOLERIŲ (\$100,000.00) grynais pinigais.

Ta kaucija yra rankose Valdžios Steito New York ir gvarantuoja žmonėms padėtus palaikymui ir taupinimui pinigų.

Turime viltį, kad mūsų kostumeriai ir abelnai lietuvių, kurie buvo mums prielankūs, turės tolesnėje ateityje dar didesni užsitikėjimą mums.

Ką mes veikiame — gana yra žinoma: Mainome ir siunčiame pinigus į seną kraują. Prijimam pinigus ant palaikymo ir taupinimo nuo \$1.00 ir daugiau; išmokame juos ant pareikalavimo ir duodame 4% ant metų.

Parduodame laivakortes ant visų linijų pagal pigiausias prekę. Padarome visokius aktus, kontraktus, daviernastis. Duodame rodas ypatingai arba per laiška ant visokių užklausių.

Parduodame ir perkame namus, lotus ir t. t.

Nereikalaujam daug patys save girti, nes kiekvienas perskaitys metus uždeėjimo mūsų biznio, 1880, paroknos patis sau kiek dešimtmėčių mes jau gyvuojame; kiek sunkių metų šiame krašte į tą laiką praslinko, kiek bankų ir bankelių duris savo uždare, skriauddami šimtus žmonių, kurie jiems tikėjo — o mūsų banka kaip stovėjo, taip tvirtai stovi ir toliaus stovės. Dėlto atlikdami reikalus visados tėmykit kur einat. Kreipkitės pae mumis ir kitiems pasakykit kad tai darytų.

VALANDOS: Nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėliomis ir šventadieniais nuo 9 ryto iki 4 po piet. Uždaryta per Kalėdas, Naujus metus ir Velykas.

Feeling Better Already Thank You!

Mielai aš paklausiau jūsų patarimo ir iš-tiryniau su

Dr. Richter'io Pain-Expelleriu.

Dingo skaudėjimas kakle ir diegimas šone, jaučios visškai gerai. Privalo būti kiekvienos šeimos šepoje. Sergėkis nuo pamėgdžiotų. 25c ir 50c.

F. A. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York.

Richter io Congo Pilies yra geros nuo vidurinio sukietėjimo. 25c ir 50c.

Daktaras Tiesu, Julian Czupka Advokatas ir Notary Public. Ofisas: 3 N. Main Street. Wilkes-Barre, Pa. kasdien. 138 So. Washington Ave. Scranton, Pa.

Tel. 2334 Greenpoint. PUKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS - pas PETRA A. DRAGELL. Skanus alus, gardi arielka, eilms, vėteks vynos, kvepianti cigarai, ir puikių užkandžių. Salė dėl mitygų ir vėveilių. Nepamirškite šios atsakmančiosios vietos, o busit užganėdinti.

LAIMINGOS DIENOS. Tik tas yra geriausias daktaras, kuris pagelbi ligoje. Žmonėms ką pirmiau gyvenimas buvo pilnas kartumo ir kankinėj, dėl ligos vargimo, kaip aršausio neprietelians žmogaus: vienok kaip Philadelphiajos MEDIKAL KLINIKOS, daktaras padarė tikrą prietelišką ranką ir gerų liekarstų pagelba, tad tuojans apturėjo savo gerą sveikatą ir vėl pastėjo išgydytiems LALMINGOS DIENOS.

KAD PHILA. MED. KLINIKA, išgydo greit, gerai, teisingai, ligos neatinaujina ir daugiau išgydo kaip kiti daktarai; tad nepasigrymait kaip kiti patys save auština, o negali darodyti, kad ką nors išgyd; bet PHILA. M. KLINIKA žmonės gria. Iš daugybės padėkavoniu pačių išgydyti. Ką rašo: Sirdingai dėkavoji ir tegul Jums Dievas atnagardija, kad Jūs kiekvieną sergantį taip išgydytumet kaip mane.

Mr. Julius Adams, Philadelphia, Pa. GUODOTINI TAMISTOS: Paskiau aš dėkavodamas PHILA. M. KLINIKAI už sugrįžimą man sveikatos. Kaip tik pabūčiau gerti liekarstus ir ligėjau. Dabar jaučiuosi sveikas ant visko. Dėkavoji už rodą ir gerus liekarstus, kad taip greit mane išgydė. Todėl aš irmi dėkavoji, kad sergavati žinotu kur reikėtų, kad apturėt gerą sveikatą. Toki daktarai visada yra verti pagyrimo ir guodones. Su tikra guodone, Bernasius Grudinskas, Port Henry, N. Y.

The Philadelphia Medical Clinic 1117 Walnut St. Philadelphia, Pa. Valandos: nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioj nuo 10 iki 3 po pietą. Užnamine ir Pėtatyjoj nuo 6 iki 8 vakare

Joseph Topilis & Co. 195 Norman ave., Brooklyn, N. Y.

MOKINKIMĖS PATYS Gramatiks angliskos kalbos mokintis be mokinio (apdaryta) \$1.00. Valky Drugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokinio 15 c. Naujas Budas mokintis rašyti be mokinio..... 10 c. Aritmetika mokiniuisi rokundy su paveikalais (apdaryta).....85 c. Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu P. Mikolainis, Box 62. New York City.

THE LACKAWANNA Parankiausiai geležinkelei Europon kelisjantiams. Linijos sueina prie Trans-Atlantikių laivų. Nebrangiai perdavina bagažą ir perveža pasatierius. The Road of Anthracite (Kietųjų aoglinių kelias). Trumpiausias kelias į Buffalo. Tiesiai į Scranton ir Anglij Sritį. Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien. Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien. Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien. Tarpe visų vietinių Punkty nuolatinis ir parankus susisieimas. Artymesnių informacijų apie kalnas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas: George A. Cullen, General Passenger Agent, 90 West Street, N. Y.

Konkursinis Geografijos Vadovėlis Skiriamas Lietuvos Mokyklai. Su paveiklais ir spalvutais žemėlapiais. Pirmutinis su žemėlapiais Geografijos vadovėlis, norinčiam pažinti Geografiją būtina reikalingas. Kaina 75c. Apdaryta \$1.00. J. J. Paukštis & Co. 120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Teisingiausia Lietuviszka Agentura PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių laivų, keitival visados bus užganėdintais. SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaučija \$30.000.) Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėti dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu. PIEMOS KLIASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvienas draugis ir maloniai visados pavaisina. P. J. CHMIELIAUSKAS, 177 E. Main St. PLYMOUTH, PA. (Bell Phone 5-R-9)

HASSAN CIGARETAI Korkiniais galais Pamišyk tik! Dešimts korkiniais galais gero skonio cigaretę tik už 5 centus. Didžiausia vertė indėta in cigaretes. Daugmetinė mūsų praktika ir didžiausia vertė kokia gali buti. Parduodama visur. 5c The American Tobacco Co. 111 Fifth Ave., New York City

Telephone 2762 Greenpoint. Daktaras Brandšteinas Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyn, N. Y., atidars ofis: 103 So. 2-nd Str., kamps Berry Str. Gydo naujausiu budu ligas-tyry, motery ir kudikių. Specialistas prie ligų chronikių (saisėjusių). Valandos priėmimo agentų: Iš 7:30 nuo 9 iki 10 vakare nuo 6 iki 10.

TELEPHONE 1295 GREENPOINT. P. BUTKUS LIETUVISZKAS GRABORIUS (UNDERTAKER) Išbalsamuoja ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuviams, veselioms ir krikštynoms. Mano gyvenimo Ofisas atidaras DIENA IR NAKTĮ. 213 1/2 Berry Str. Brooklyn, N. Y. Branch Office: 48 Hudson Ave. LIETUVIAIKREIPKITES REIKALE PAS LIETUVI.

Bischoff's Banking House 287 Broadway Kampas Reade Gatvės New York N. Y. Telefonas: Worth 2822 Kas reikalauja teisingo pataravimo ir nori kad jo reikalai būtų greitai atlikti, tegu atsiskaita į Seniausį Bankinį Namą. Uzdėta 1848 m. (Stovinti po Bėdiškos Kausėj, 100.000.) Pinigus siunčiam į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų kraštų išimainome pagal kursą. Pinigus priimame ant procento ir išduodame ant pareikalavimo. Šiporktes pardodame ant geriausių cariaivių visų Linijų ir 18 Krajas už piziausią kainą. Pasportus ošli kelisjantį į Krajų parupiname nereikalaudami jokių popierių. Daviernaista padarome pigiai ir visas kitas reikalikas popieras su paltudijimu Konsulio. Atjiekojimą dali atliekame kuoteslingiausiai. Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare. Subatoje iki 8 val. vakare. Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.

THE AMERICAN Prekė \$7.00 Labai puiki mašina drukavojimui laišku. Šita mašina puikiiai drukuoja, labai aiškūs drukas ir drūčiai padaryta, visa jos sistema gražiai sutaisyta. Ji parsiduoda po \$10 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginta tik už 7 dol. Skrynelė 2 dol. Kam reikalinga tankiai kilnotis, tai geriausiai pirkiti mašing su skrynele, kurią pasiėmę į ranką kaip čemodanėlį, gali neštis kur nori. Pati skrynelė \$2.00 o mašina \$7.00. J. J. PAUKŠTIS & CO. 120-124 Grand Str. Brooklyn, N. Y.

ADVOKATAS VIKTORAS E. GARCAS 45 Broadway, New York, N. Y. Išveda pasekmingsiausiai visas Kriminališkas ir Privatiskas Provas visuosia Amerikos ir Rusijos suduosia. Jei jumi atsitinka kokia nelaimė (suzeidžia) pasiklauskite pirms mano rodos. Išduodu visokias Rajantalikas popieras Daviernastis ir t. t. Su PALIUDIJIMU KONSULIO. Kas negali asabiškai atsilankyti, tegul atsišaukia per laiška ant sekančio adreso: VIKTOR E. GARTZ (Advokatas) 45 Broadway, New York, N. Y.

Rusiskai Amerikoniszka Linija. Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Kusijos. 8 dieny in Rotterdam III klasa \$29. II .. 45. I .. 52. 11 1/2 dieny in Liepojų III klasa \$30. II .. 47. I .. 62. Laivai iš New Yorko: Birma Gegužio 13, Kursk Geg. 27, Lithuania Bir. 10. Del smulkesnių žinių kreipkitės in mūsų agentus ir centrališką kontora. A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents. 27 BROADWAY NEW YORK CITY, N. Y.

Jonas S. Lopatto Attorney and Counsellor-at-Law (Licentyras advokatas pabaigęs Pennsylvaniajos Universitetą), užsimta varymu prory visuose teismuose. Ofisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENNA. Office Phone Peoples 87 Bell 47 Residence Peoples 1100

Antanas Stašauckas. Labai puikioje vietoje salunas, užlaikau skaniausius gėrimus ir kvepiančius cigarus. Lietuvis, nepamirškite atsilankyti pas savo vienantų. No. 2 Cor. Nesbitt ir B. EAST PLYMOUTH, PA.

New Phone 4023-2. Lock Box 48. CHAS. ADAMS. Laikau agenturą, parduodu šifkortes ant geriausių linijų ir greičiausių laivų ir siunčiu pinigus į visas vietas dailis, saugiai, greitai ir pagal tos dienės kursą. Prieg tam laikau HOTELI. Chas. Adams, George A. A. A. A. A., Fairmount Pa.

W. SŁOMINSKA, 679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL. Mano Dirbtuvės tapo Apdovanojota DWIEMS MEDALIAIS ant Kosciuszkos Parodos už rupepingą, teisingą ir artistiską išdirbimą. KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt. Turiu už garbę apreikšti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad aš dirbu visus augszciaul aminetus daigtus Figiausel, Tetingiausel ir Geriamusel, nes per 80 metų užsimdama išdirbimais įėjau geriausią praktiką ir dėl to galu viską padirbi pigiau ir geriau ne guo kiti fabrika. Su guodone W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

ZMIJEJCZNIK RATTLEMAK LINIMENT. Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERSALIMO, REUMATIZMO, STRENUJ SOPES, SAUSGELIŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ. Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pagelbėti, neįleskok rodos pas kokius mokintus žydėjus ar krikščius savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai paraišk pas savo locną vienantų, reikalaujdamas tikrų, gryną ir gydančių vaistų - pas ALBERTĄ G. GROBLEVSKI, Plymouth, Pa.

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažinti. Dėlo jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkesnomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laišku, o niekuomet ne nesigalėsi. Adresas: Albertas G. Groblevskis Cor. Elm and Main Sts. Plymouth, Pa.

Nepamirskit Tautiško Namol Erta, daili salė mitygams, veselijoms, tea rams ir balliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė. TAI LIETUVIŲ UŽEIGA. Razutis & Dixon 101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y. Telephone 1470 Greenpoint.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS - pas Jona Kulboka SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, KVEPIANTI CIGARAI. 74 Grand st., Brooklyn, N. Y. (kamps Wythe ave.)

H. K. ROSENSON, 811-819 Grand St., BROOKLYN, N. Y. Telephone, 1108 W. Washington. PRIETELIAI LIETUVIAI. 12 didėliu ir 12 mažu.